

КЊИГА РЕЗИМЕА СА XIII СКУПА

СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ

**ОДРЖАНОГ НА ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОМ ФАКУЛТЕТУ
У КРАГУЈЕВЦУ
(26–27. X 2018)**

Крагујевац, 2018.

Уређивачки одбор

- Мр Зоран Комадина, редовни професор (в.д. декана)
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Др Милош Ковачевић, редовни професор
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Др Драган Бошковић, редовни професор
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Др Бранка Радовић, редовни професор
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Др Јелена Атанасијевић, доцент
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Др Анђелка Пејовић, редовни професор
Филолошки факултет, Београд
Др Владимир Поломац, ванредни професор
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Др Никола Бубања, ванредни професор
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Др Часлав Николић, ванредни професор
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Др Мирјана Мишковић Луковић, редовни професор
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Др Катарина Мелић, редовни професор
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Др Персида Лазаревић ди Ђакомо, редовни професор
Универзитет „Г. 9 Анунио”, Пескара, Италија
Др Ала Татаренко, ванредни професор
Филолошки факултет Универзитета „Иван Франко”, Лавов, Украјин
Др Зринка Блажевић, ванредни професор
Филозофски факултет, Загреб, Хрватска
Др Миланка Бабић, редовни професор
Филозофски факултет, Универзитет Источно Сарајево, Босна и Херцеговина
Др Михај Радан, редовни професор
Факултет за историју, филологију и теологију, Темешвар, Румунија
Др Димка Савова, редовни професор
Факултет за словенску филологију, Софија, Бугарска
Др Јелица Стојановић, редовни професор
Филозофски факултет, Никишић, Црна Гора

САДРЖАЈ

Александар А. Јерков

ОНО ШТО СЕ НЕ МОЖЕ ПОРОДИТИ. ПРЕСОКРАТИЗОВАНИ СМИСАО ХЕРМЕЈЕУТИКЕ: НЕЖЕЉЕНЕ БЕБЕ И БЕЗДЕТНОСТ – АНДРИЋ И ЦРЊАНСКИ, ИЛИ КАКО ОПРАВДАТИ НЕМОГУЋИ НАСЛОВ ЈЕДНОГ РЕФЕРАТА У КОЈЕМ ТРЕБА РЕЋИ ОНО ШТО СЕ НЕ МОЖЕ КАЗАТИ ЧАК НИ УКОЛИКО СЕ О ТОМЕ НЕКО МОРА ЗАПИТАТИ / 19

Биљана Ћ. Ђорић Француски

ПЛАВА БЕБА = ГОСПОДАР ВАСЕЉЕНЕ / 20

Драгана Б. Вукићевић

ШТА СЕ УПИСИВАЛО У ЗНАК 'БЕБА'? / 21

Драгољуб Ж. Перић

ВАМПИРОВИЋ: ТРАНСФОРМАЦИЈЕ ФОЛКЛОРНИХ ПРЕДСТАВА О ВАМПИРОВОМ ДЕТЕТУ У СРПСКОЈ ПРИПОВЕЦИ XIX, XX И ПОЧЕТКОМ XXI ВЕКА / 22

Славица О. Гароња Радованац

„ЧЕДО ПРЕНЕЈАКО” – МОТИВ ВАНБРАЧНОГ ДЕТЕТА У СРПСКОЈ НАРОДНОЈ ЛИРСКОЈ ПЕСМИ И БАЛАДИ / 23

Милена Р. Нешић Павковић

БИТИ ДЕТЕ ПОСЛЕ ХОЛОКАУСТА ЈЕ (НЕ)ДОПУСТИВО?! / 24

Јасмина М. Ахметагић

КРИЗА АДОЛЕСЦЕНЦИЈЕ И(ЛИ) КРИЗА ХУМАНИТЕТА: ЛОВАЦ У ЖИТУ / 25

Наташа П. Јевђевић

ТОМАС БЕРНХАРД – РАЂАЊЕ ЈЕ ЗЛОЧИН ПРВОГ РЕДА / 26

Милица М. Алексић

РОДИТЕЉСТВО У РОМАНУ *ГОСПОЋИЦА* ИВЕ АНДРИЋА / 27

Мирјана М. Секулић / Светлана В. Стевановић

ДЕЦА ЕРНАНА КОРТЕСА – ИДЕНТИТЕТ МЕКСИКА / 28

Јован М. Лазаревић

ЗАИСТА ВАМ КАЖЕМ, АКО СЕ НЕ ОБРАТИТИ И НЕ БУДЕТЕ КАО
ДЕЦА, НЕЋЕТЕ УЋИ У ЦАРСТВО НЕБЕСКО (МАТЕЈ 18, 3-4) / 29

Јелена М. Тодоровић

ЕУРИПИДОВА МЕДЕЈА И ЊЕНА ДЕЦА / 30

Лидија Д. Делић

„НА НОЖУ ЈЕ ЧЕДО ИЗВАДИО”. КОНТРОВЕРЗНИ
СТАТУС БЕБЕ У УСМЕНОМ ФОЛКЛОРУ / 31

Душан Р. Живковић

СТИЛСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ УСПАВАНКЕ / 32

Александра С. Секулић

ПЕСМЕ (НИ)СУ ДЕЦА, ДЕЦА НИСУ ПЕСМЕ: О НЕРОЂЕНОМ
ИВАНА В. ЛАЛИЋА / 33

Ана С. Живковић

МЕТАФИЗИЧКЕ ДИЛЕМЕ ЈОВАНА СУБОТИЋА
У ПЕСМИ „ЕМБРИОНУ” / 34

Јелена Н. Арсенијевић Митрић

ОДГОЈ ДУШЕ У РОМАНИМА Џ. М. КУЦИЈА:
ИСУСОВО ДЕТИЊСТВО И ИСУСОВО ШКОЛОВАЊЕ / 35

Катарина Г. Мијаљевић

КАДА ЧОВЕК ПОСТАЈЕ ЧОВЕК: БИОЛОШКИ,
КУЛТУРОЛОШКИ, ДРУШТВЕНО-ПРАВНО / 36

Јелена С. Младеновић

ИСКУСТВО МАЈЧИНСТВА
У ПОСТЕЉИЦИ ОЛИВЕРЕ НЕДЕЉКОВИЋ / 37

Александра Д. Матић

(ПО)РАЂАЊЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ, ЧОВЕКА, ЈЕЗИКА У РОМАНУ
ДАН ШЕСТИ РАСТКА ПЕТРОВИЋА / 38

Александра Д. Кастратовић / Мирјана В. Мићић

СЛУШКИЊИНА ПРИЧА: ОЧИ УСМЕРЕНЕ У ДЕТЕ / 39

Слободан П. Аничич

ДИЈЕТЕ – БОГОСЛОВСКИ И ФИЛОСОФСКИ ЗНАЧАЈ / 40

Никола М. Поповић

ДРАМА ОДРАСТАЊА У КЊИЗИ *СОФИЈА СЕ УВЕК ОБЛАЧИ У ЦРНО* ПАОЛА КОЊЕТИЈА / 41

Јована П. Стевановић

БИОЕТИКА РАЂАЊА У РОМАНУ *РАКИ* Б. ВОНГАРА
И ДРАМИ *БРЗИНА ТАМЕ* СТОЈАНА СТИВА ТЕШИЋА / 42

Ђорђе М. Ђурђевић

О РАСТУ ПОСЛЕ СМРТИ: САОДНОС АНЂЕЛА СМРТИ И
УМИРУЋЕГ ДЕТЕТА У АНДЕРСЕНОВОЈ БАЈЦИ „АНЂЕО” / 43

Биљана С. Солеша

СЛИКЕ ДЕТИЊСТВА У ПРИПОВЕЦИ СРПСКОГ РЕАЛИЗМА / 44

Бранка Б. Огњановић

РОЂЕЊЕ И СМРТ У ДРАМИ *БОЛЕСТ ИЛИ МОДЕРНЕ ЖЕНЕ*
ЕЛФРИДЕ ЈЕЛИНЕК / 45

Марија М. Шљукић

СТАСАВАЊЕ ДЕЧАКА ЛАЗАРА У СВЕТ ОДРАСЛИХ
У „ПРИЧАМА ЗА ДЕЦУ” ИВЕ АНДРИЋА / 46

Соња В. Веселиновић / Соња М. Миловановић

ТАЈНА РОЂЕЊА: МОТИВ ПОРОЂАЈА КОД САВРЕМЕНИХ
СРПСКИХ ПЕСНИКИЊА / 47

Томислав М. Павловић

ВРЛИ НОВИ СВЕТ У РОМАНУ *МРТВЕ БЕБЕ*
МАРТИНА ЕЈМИСА / 48

Катарина З. Милић

ДЕСЕМАНТИЗАЦИЈА ПОЕТСКОГ ДИСКУРСА И
ИНФАНТИЛНОСТ ИСКАЗА У ПОЕЗИЈИ ЖАНА ТАРДИЈЕА / 49

Сања В. Голијанин Елез

ИЛУМИНАЦИЈА МИТА О ПОНОВНОМ РОЂЕЊУ КАО
ЕСТЕТИЧКО-ОНТОЛОШКА ДИНАМИКА ХЕРМЕНЕУТИЧКЕ
ПАРАДИГМЕ СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ – ОД АРКАДИЈСКОГ
ПОЧЕЛА (ИДЕНТИТЕТА ДУХОВНОСТИ ДЕТИЊСТВА) ДО
РЕЛИГИОЗНОГ ПРОФЕТИЗМА И ЕСХАТОЛОШКОГ ГОВОРА
УТОПИЈСКЕ ДИХОТОМИЈЕ / 50

Наташа З. Антонијевић

ПОТОМСТВО КАО КАЗНА У РОМАНУ *ПЕТО ДЕТЕ* ДОРИС
ЛЕСИНГ И ДРАМИ *РИЧАРД ТРЕЋИ* ВИЛИЈЕМА ШЕКСПИРА / 51

Ана М. Ситарца

СИМБОЛИКА БЕБЕ У ПИНТЕРОВОЈ ДРАМИ *ПЕПЕО ПЕПЕЛУ* / 52

Јована М. Николић / Антоније З. Симић

(ПРЕ)НАТАЛНО ЧУДО И ЧУДЕСНО РОЂЕЊЕ / 53

Светлана М. Рајичић Перић

ИДЕНТИТЕТ БЕБЕ ИКС У ДИСТОПИЈАМА И ПЕРФОРМАНСУ / 54

Никола Р. Бјелић

БЕБА И СКАНДАЛ: БЕБА У САВРЕМЕНОЈ ФРАНЦУСКОЈ
КЊИЖЕВНОСТИ / 55

Ђорђе Р. Радовановић

СУИЦИД И ЗАЧЕЋЕ У РАНОЈ ПРОЗИ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ / 56

Александар Ж. Петровић / Александра П. Стевановић

СИМУЛАКРУМ ЗАЧЕЋА / 57

Драган Б. Бабић

ОЧЕВИ И ДЕЦА ПРВОГ СВЕТског РАТА У ПРОЗИ МИЛОША
ЦРЊАНСКОГ И ЕРНЕСТА ХЕМИНГВЕЈА / 58

Милош С. Јоцић

ЕЗОТЕРИЈА РОЂЕЊА: РОЂЕЊЕ, РАЗВИТАК И СМРТ
У ИНТЕРМЕДИЈАЛНИМ КЊИЖЕВНИМ ДЕЛИМА
ВЛАДАНА РАДОВАНОВИЋА / 59

Маја Ј. Медан

ПОТРАГА ЗА ИЗГУЂЉЕНИМ ДЕТИЊСТВОМ:
МИЛАН ДЕДИНАЦ И АРТУР РЕМБО / 60

Владимир Б. Перић

ПОВРАТАК НА ПОЧЕТАК: ОНТОЛОГИЈА СИМУЛАЦИЈЕ
УЗРАСНОГ РЕВЕРЗИБИЛИТЕТА У ДИЈАЛЕКТИЧКИМ
ОДНОСИМА ДАДА(БЕБА)-СВЕТ(МАЈКА) / 61

Емина С. Перић Комненовић

ФЕТУС И РЕПРОДУКЦИЈА СМРТИ У РОМАНУ *ВЕРЕ И ЗАВЕРЕ*
АЛЕКСАНДРА ТИШМЕ / 62

Дина М. Липјанкић

УМЕТНИКОВЕ БЕБЕ / 63

Наташа С. Дракулић

СИМБОЛИКА РАЂАЊА У РОМАНУ
ДАН ШЕСТИ РАСТКА ПЕТРОВИЋА / 64

Марија В. Лојаница

ПОПУЛАРНА СЕМИОТИКА:
БЕБЕ У АМЕРИЧКОЈ КРАТКОЈ ПРОЗИ / 65

Оља С. Василева

„МАШАЛАХ, МАШАЛАХ! НЕ БУДИ МУ УРОКА!“ / 66

Часлав В. Николић

ЧИЈА ЈЕ БЕБА 20. ВЕК?
ПАТОЛОШКА ПЕРСПЕКТИВА У РОМАНУ *О ЛОНДОНУ*
МИЛОША ЦРЊАНСКОГ / 67

Биљана Р. Влашковић Илић

СЛУШКИЊЕ И СУПРУТЕ У ТЕОРИЈИ ЖРТВИ МАРГАРЕТ ЕТВУД / 68

Сара М. Симић

СВЕТ ОДРАСЛИХ ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ НАРАТОРА-ДЕТЕТА НА
ПРИМЕРИМА РОМАНА *ЖИВОТ ЈЕ ПРЕД ТОБОМ* РОМАНА
ГАРИЈА (ЕМИЛА АЖАРА) И *ЛИМЕНИ ДОБОШ*
ГИНТЕРА ГРАСА / 69

Анка Ж. Симић

РОЂЕЊЕ КАО МЕСТО ПОЧЕТКА СРПСКЕ
СРЕДЊОВЕКОВНЕ ХАГИОГРАФИЈЕ / 70

Станислав М. Томић

НЕКЕ ФИЛОСОФСKE, СОЦИОЛОШКЕ И ТЕОЛОШКЕ
РЕФЛЕКСИЈЕ О МОТИВУ ЧЕДОМОРСТВА У РОМАНУ
ПЛОДОВИ ЗЕМЉЕ КНУТА ХАМСУНА / 71

Миломир М. Гавриловић

НЕРОЂЕНИ И ИЗГОВОРЕНИ: ПРОБЛЕМ / 72

Јасмина А. Теодоровић

ПРОСТОРИ АЗИЛА И ДИСЦИПЛИНСКИ ПОРЕДАК: РАЂАЊЕ
ПСИХИЈАТРИЈСКЕ МОЋИ / 73

Нина Б. Марковић

ИДЕЈА О ПУТОВАЊУ ДУШЕ У РОМАНУ *САВРШЕНО СЕЂАЊЕ*
НА СМРТ РАДОСЛАВА ПЕТКОВИЋА / 74

Милан Б. Громовић

ЧЕДОМОРСТВО КАО УЗРОК ДУХОВНОГ ПРЕОБРАЖАЈА
ГЛАВНОГ ЈУНАКА У РОМАНУ *ЛУТАЈУЋИ БОКЕЉ*
НИКОЛЕ МАЛОВИЋА / 75

Саша Ж. Радовановић

ПРАВРЛИНА, ДЕЦА И НЕБЕСКО ЦАРСТВО; ХРИШЋАНСКА
ВЕРА КАО ПРАКСА У НИЧЕОВОМ ТУМАЧЕЊУ / 76

Ксенија М. Вранеш

КОРТАСАРОВЕ БЕБЕ: РОКАМАДУР И МАНУЕЛ / 77

Неда З. Срећковић

УТРОБА-ТАМНИЦА КОЈА РАЂА СМРТ.
ЧЕДОМОРСТВО У ДРАМИ *ФАУСТ* Ј. В. ГЕТЕА / 78

Марија М. Грујић

ЧОВЕК КОЈИ (НИ)ЈЕ БИО ДЕТЕ:
ГАЗДА МЛАДЕН БОРИСАВА СТАНКОВИЋА / 79

Анкица М. Вучковић

„ТРАЖИМ ПУНО ПОШТОВАЊЕ ЗА ГРАЂАНЕ РАСТОМ МАЊЕ”
– ПОЗИТИВНА ОНТОЛОГИЈА ДЕТИЊСТВА У КУЛТУРИ И
УМЕТНОСТИ ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ 20. ВЕКА / 80

Даница З. Савић

СМРТИ НЕМА, ИМА ЛИ РОЂЕЊА? / 81

Данијела М. Јањић

ТАЈНА УМЕТНИКОВОГ РОЂЕЊА У КЊИЗИ О МИКЕЛАНЂЕЛУ
МИЛОША ЦРЊАНСКОГ / 82

Бошко Б. Француски / Биљана Ђ. Ђорић Француски

КАКО СЕ ПРЕЗИВА ОВА БЕБА? КУЛТУРОЛОШКА АНАЛИЗА
СРПСКИХ И БРИТАНСКИХ ПРЕЗИМЕНА / 83

Снежана М. Милосављевић Милић / Радослав Љ. Ераковић

У ПОТРАЗИ ЗА НАЈМЛАЂИМ ЈУНАЦИМА СРПСКЕ
КЊИЖЕВНОСТИ / 84

Милица Љ. Вучковић

ОДГОНЕТАЊЕ БЕБЕЋЕГ СВЕТА
У ПОЕЗИЈИ ТОДА НИКОЛЕТИЋА / 85

Новица И. Петровић

ПОТОМСТВО ЏЕФЕРСОН ЕРПЛЕЈН У СВЕМИРУ – ПОСЛЕДЊИ
УЗЛЕТ КАЛИФОРНИЈСКЕ РОКЕРСКЕ КОНТРАКУЛТУРЕ? / 86

Павле Ђ. Ботић

ХРИСТОЛИКОСТ ДУШЕ ДЕЧЈЕ / 87

Снежана М. Вукадиновић

БЕБЕ АЛИ ХЕРОЈИ: СЛУЧАЈ ХЕРАКЛА И МАРКА КРАЉЕВИЋА / 88

Јелица А. Вељовић

ЈЕСУ ЛИ ТРАНСХУМАНИСТИЧКЕ БЕБЕ (АНТИ)ХУМАНЕ?
О ТРАНСФОРМАЦИЈИ НОМО SAPIENS-A / 89

Никола М. Бубања

АУТОМАТИЗОВАНО ЗВЕЗДАНО ОПСЕРВАЦИОНО ВОЗИЛО И
ДРУГЕ БЕБЕ / 90

Драган М. Бошковић

БЕБЕ: АБОРТУС ХУМАНИТЕТА / 91

Ivan I. Majić

ВОГ УТЈЕЛОВЉЕН У ДЈЕТЕТУ – СВ. ФРАНЈО I ФРАНЈЕВАЧКИ
КУЛТ ДЈЕТЕТА У ЈАСЛАМА / 92

Зоран А. Поњавић

ПРАВНИ СТАТУС ЗАЧЕТОГ ДЕТЕТА / 93

Марија С. Пантовић

(НЕ)МОГУЋНОСТ РАЂАЊА У ДРУГОЈ КЊИЗИ СЕОБА
МИЛОША ЦРЊАНСКОГ / 94

Вјара А. Најденова

РАЂАЊЕ ЈЕДНЕ НАЦИОНАЛНЕ САМОСВЕСТИ ИЛИ ПРВА
ИСКРА ПРЕПОРОДА - ТРАГОМ ПАЈСИЈЕВЕ ИСТОРИЈЕ
СЛАВЈАНО-БУГАРСКЕ / 95

Вера Ж. Јовановић

ГЛАГОЛСКА ВРЕМЕНА КАО МАРКЕРИ ДОГАЂАЈНЕ
ПЛУРАЛНОСТИ У СРПСКОМ И ФРАНЦУСКОМ ЈЕЗИКУ / 96

Милан Д. Тодоровић / Јелена М. Павловић

СЕМАНТИЧКИ И КОМУНИКАТВИНИ ПРЕВОД *АЛИСЕ У*
ЗЕМЉИ ЧУДА: УЗРОЦИ, ИНТЕНЦИЈЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ ДВА
РАЗЛИЧИТА ПРЕВОДА / 97

Милош М. Ковачевић

(НЕ)СУПСТИТУЕНТНОСТ ВЕЗНИКА „И” И „А” У
КОПУЛАТИВНОЈ УПОТРЕБИ / 98

Милка В. Николић / Бојана М. Вељовић

СТИЛИСТИЧКЕ ДОМИНАНТЕ У ДЕЛУ *УЖИЦЕ СА ВРАНАМА*
ЉУБОМИРА СИМОВИЋА / 99

Даница М. Јеротијевић Тишма

РЕВЕРЗИБИЛНА ИНТЕРФЕРЕНЦИЈА НА ПРИМЕРУ ВРЕМЕНА
НАСТУПА ЗВУЧНОСТИ КОД СРПСКИХ УЧЕНИКА ЕНГЛЕСКОГ
КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА / 100

Јелена М. Јосијевић

МОДЕЛИ АФИРМАТИВНЕ ЛЕКСИЧКО-СИНТАКСИЧКЕ
СУПЕРЛАТИВНОСТИ У СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ / 101

Ивана В. Лазић Коњик / Маријан Ј. Јелић

ФОЛКЛОРНА ЛЕКСИКА У ВУКОВОМ *РЈЕЧНИКУ*
И У ДАНАШЊЕМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ / 102

Никола И. Рамић

АКЦЕНАТСКЕ ПАРАДИГМЕ У ПРВОМ И ДРУГОМ ИЗДАЊУ
СРПСКОГ РЈЕЧНИКА / 103

Александер Урком

У СУСРЕТ НОВОМ МАЂАРСКО-СРПСКОМ РЕЧНИКУ:
50 ГОДИНА НАКОН ПОСЛЕДЊЕГ ОЗБИЉНИЈЕГ
ДВОЈЕЗИЧНОГ РЕЧНИКА / 104

Гордана Д. Димковић Телебаковић

СЕМАНТИЧКО-МОРФОЛОШКО-ПРЕВОДНА МЕТОДА У
АНАЛИЗИ СРПСКОГ И ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА У КОНТАКТУ / 105

Веран Ј. Станојевић

НЕКЕ ДИСКУРЗИВНЕ ОДЛИКЕ СРПСКИХ И ФРАНЦУСКИХ
ГЛАГОЛСКИХ ВРЕМЕНА / 106

Александра М. Радовановић

ИЗРАЖАВАЊЕ ДИНАМИЧКЕ МОДАЛНОСТИ У СРПСКОМ
ЈЕЗИКУ / 107

Даница Б. Недељковић / Никола Д. Вујчић

УПОТРЕБА ГЕМИНАТНИХ ФРАЗЕМА У САВРЕМЕНОМ
НЕМАЧКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ / 108

Ивана Б. Палибрк

ЕНГЛЕСКИ ПО ВУКУ? - ГРАФОСТИЛЕМСКИ АСПЕКТ РОМАНА
РИДЛИ ВОКЕР / 109

Јулијана С. Стевановић

ОДНОС ПАРЦЕЛАЦИЈЕ И СУПСТАНТИВНОГ ИСКАЗА У
ЈЕЗИКУ КЊИЖЕВНОСТИ ОД ВУКА ДО ДАНАС / 110

Веселина В. Ђуркин

ДЕМИНУТИВНЕ И АУГМЕНТАТИВНЕ РИЈЕЧИ У ВУКОВИМ
НАРОДНИМ ПРИПОВИЈЕТКАМА И СРПСКОМ РЈЕЧНИКУ / 111

Милица С. Баџић

КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА ЖАНРА ОНЛАЈН ПОХВАЛА
ИЗДАВАЧА НА СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ / 112

Анђела Д. Васиљевић

ФРАНЦУСКИ РЕФОРМУЛАТИВНИ КОНЕКТОРИ И ЊИХОВИ
ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ / 113

Бранкица Ђ. Марковић

ВИНОГРАДАРСКА ЛЕКSIKA У ПРВОМ ИЗДАЊУ
ВУКОВОГ СРПСКОГ РЈЕЧНИКА (1818)
И У ДАНАШЊЕМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ / 114

Нина Ж. Манојловић Ивана З. Митић

ВРЕМЕ КАО ПРОИЗВОД У СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ / 115

Жељко Д. Степановић

СРПСКИ РЈЕЧНИК (1818) И NOWY SŁOWNIK KIESZONKOWY
POLSKO-NIEMIECKO-FRANCUZKI (1805) / 116

Марина В. Кебара

СЛАВЕНО-СЕРБСКА И НАРОДНА СЕРБСКА ПЈЕСНАРИЦА ВУКА
КАРАЏИЋА У СВЕТЛУ ЗБИРКЕ ПЕСМЕ ЗАПАДНИХ СЛОВЕНА
А. С. ПУШКИНА / 117

Нина С. Милановић

РЕД РИЈЕЧУ У НАРОДНИМ ПРИПОВИЈЕТКАМА ВУКА
КАРАЏИЋА / 118

Тамара Н. Лутовац

ГРАФИЈА И ПРАВОПИС ПИСАМА ТУРСКОГ СУЛТАНА
МЕХМЕДА II ДУБРОВНИКУ / 119

Михаило Шћепановић

ТОПОНИМИ ДРОБЊАКА ПОД ЛУПОМ ВУКОВОГ РЈЕЧНИКА / 120

Горица Р. Томић

ЛЕКСЕМЕ *ЈЕЗИК*, *Р(И)ЈЕЧ* И *КЊИГА* ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ ВУКОВОГ *РЈЕЧНИКА* И ДАНАШЊЕГ СРПСКОГ ЈЕЗИКА / 121

Јелена Р. Китановић

СУБЈУНКТИВ У РОМАНУ ТРАГАЛАЦ ЗА ЗЛАТОМ
ЖАН-МАРИ ГИСТАВ ЛЕ КЛЕЗИОА И ЊЕГОВИ
ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ / 122

Валентина В. Будинчић

ЕПОНИМИ КАО ВРСТА ПОСУЂЕНИЦА
У СРПСКОМ СПОРТСКОМ РЕГИСТРУ / 123

Наташа А. Спасић

ПОРЕДБЕНЕ И/ИЛИ НАЧИНСКЕ КОНСТРУКЦИЈЕ
ОД ВУКА ДО ДАНАС / 124

Ема Н. Живковић

КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА ИМЕНИЧКИХ СЛОЖЕНИЦА У
ВУКОВОМ СРПСКОМ *РЈЕЧНИКУ* И ЏОНСОНОВОМ *РЕЧНИКУ*
ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА / 125

Предраг Ј. Мутавцић / Драгана П. Ткалац

ИСТОРИЈСКИ ЗНАЧАЈ ПОЈАВЕ ПРВИХ РЕЧНИКА САВРЕМЕНОГ
СРПСКОГ И ГРЧКОГ ЈЕЗИКА (ВУК КАРАЏИЋ И АДАМАНТИОС
КОРАИС) / 127

Маја Д. Вукић

НЕПРОМЕНЉИВЕ РЕЧИ У ВУКОВОМ *РЈЕЧНИКУ* / 128

Мирјана Р. Обрадовић

НЕГАТИВНА НОМИНАЦИЈА ЧОВЕКА
У ВУКОВОМ СРПСКОМ *РЈЕЧНИКУ* (1818) / 129

Софија И. Мијовић

НОМИНАЛНЕ ФОРМЕ ОСЛОВЉАВАЊА У РОМАНИМА
БРАНКА ЂОПИЋА И ЊИХОВИМ ПРЕВОДИМА НА НЕМАЧКИ
– УПОТРЕБА ЛЕКСИКЕ ЗА СРОДСТВО ПРИ ОСЛОВЉАВАЊУ
НЕПОЗНАТИХ ОСОБА / 130

Стефан Д. Тодоровић

ДЕКОМПОНОВАЊЕ ГЛАГОЛА У НАУЧНИМ ПОЛЕМИКАМА
ВУКА КАРАЏИЋА / 131

Марија С. Раковић

МОДЕЛИ ПРОСТЕ РЕЧЕНИЦЕ У УЏБЕНИЦИМА СРПСКОГ КАО
СТРАНОГ ЈЕЗИКА ЗА А НИВО / 132

Ана Љ. Вучићевић / Александра Д. Савић

ЕКСПЛИЦИТНА РЕФЛЕКСИВНОСТ У ПРИКАЗИМА СРПСКИХ
И ЕНГЛЕСКИХ АУТОРА / 133

Дејан М. Каравесовић

ЕНГЛЕСКЕ ПРОГРЕСИВНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ НАСПРАМ
СРПСКИХ ИМПЕРФЕКТИВНИХ ПРЕДИКАТА / 134

Аница Р. Крсмановић

ЕТНОЦЕНТРИЗАМ И СТРАХ ОД АСИМИЛАЦИЈЕ КАО
ПРЕДИКТОРИ МОТИВАЦИЈЕ ЗА УЧЕЊЕ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА
КОД СТУДЕНАТА НЕФИЛОЛОШКИХ СТУДИЈА У СРБИЈИ / 135

Јулијана Ј. Вучо / Јелена М. Филиповић

СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК ОКРУЖЕЊА И ОБРАЗОВАЊА / 136

Росица Н. Стефчева

ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПАРТИКУЛА МЕЂУТИМ/ОБАЧЕ У
ОКВИРУ ФУНКЦИОНАЛНО-СЕМАНТИЧКЕ И СИНТАКСИЧКЕ
ПАРАДИГМЕ АДВЕРЗАТИВНИХ КОНЕКТОРА (НА МАТЕРИЈАЛУ
КОНТРАСТИВНЕ АНАЛИЗЕ ФУНКЦИОНИСАЊА ЛЕКСЕМА
МЕЂУТИМ / ОБАЧЕ У СРПСКОМ И БУГАРСКОМ ЈЕЗИКУ) / 137

Ана С. Јовановић / Ивана Ј. Вучина Симовић

ПРИЧАЋУ ВАМ ПРИЧУ: НАРАТИВНА СТРУКТУРА
У ПРИПОВЕДАЊУ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ КОД ЈЕДНОЈЕЗИЧНЕ
И ВИШЕЈЕЗИЧНЕ ДЕЦЕ / 138

Неђо Г. Јошић

ВУКОВ *СРПСКИ РЈЕЧНИК* (1818) У СВЈЕТЛОСТИ РЕФЛЕКСИЈЕ
НАРОДНИХ УМОТВОРИНА / 139

Биљана С. Ристић

ПЕСМА МОЛИТВА КНЕЗА СРПСКОГ МИХАИЛА НА БРЕГУ
МОРСКОМ / 140

Јадранка Ж. Милошевић

ЛЕКСИКА У СРПСКОМ РЈЕЧНИКУ И У ДАНАШЊЕМ СРПСКОМ
ЈЕЗИКУ / 141

Јелена М. Стевановић

РАСЦЕПЉЕНЕ (SLEFT) РЕЧЕНИЦЕ
У ПУБЛИЦИСТИЧКОМ СТИЛУ / 142

Миланка Ј. Бабић

ВОКАЛСКИ ВЕЗНИЦИ У ФУНКЦИЈИ ЗАВИСНИХ
У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ / 143

Јулијана М. Вулегић Ђурић

ГРАМАТИЧКЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ У ГОВОРУ СРБА
У НЕМАЧКОЈ / 144

Горана Г. Зечевић Крнета

СИНТАКСИЧКО-СЕМАНТИЧКЕ ОСОБЕНОСТИ
ГРУПИСАЊА ПРЕДЛОГА У САВРЕМЕНОМ ШПАНСКОМ
КЊИЖЕВНОМ ЈЕЗИКУ И МОГУЋНОСТИ ЊИХОВОГ
ПРЕВОЂЕЊА НА СРПСКИ ЈЕЗИК / 145

Luka M. Marković

ОТРОК I PRISTAЈАНЈЕ U MUZICI POPULARNE KULTURE / 146

Биљана Љ. Мандић

МУЗИКА ЗА ДЕЦУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА / 147

Биљана М. Павловић

УЛОГА НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ПРОЦЕСУ СОЦИЈАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕНИКА
ОСНОВНОШКОЛСКОГ УЗРАСТА / 148

Sanja Pantović

ЗБИРКА КОМПОЗИЦИЈА ЗА КЛАВИР ЧЕТВОРОРУЧНО
ФРАНЦУСКОГ КОМПОЗИТОРА ЖАНА ФРАНСЕА: ПЕТНАЕСТ
ПОРТРЕТА ДЕЦЕ ОГИСТА РЕНОАРА / 149

Марија М. Ђирић

КОНЦЕРТ КАО МЕДИЈСКА ФОРМА И ПРИМАРНИ ВИД
ПЛАСИРАЊА МУЗИКЕ: КОНТЕКСТИ И ЛИНИЈЕ РАЗВОЈА / 150

Ања З. Лазаревић Коцић

МНОГОСТРУКА УМЕТНИЧКА ДЕЛАТНОСТ ЛЕОНАРДА
БЕРНШТАЈНА – 100 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА / 151

Дубравка Ј. Јовичић

ВОДА КАО ИНСПИРАЦИЈА У ДЕЛИМА
ЗА КЛАВИР КЛОДА ДЕБИСИЈА / 152

Јасмина М. Столић

МЕНТОРСТВО КАО НАЈЕФИКАСНИЈИ ВИД
ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈЕ У РАДУ СА МУЗИЧКИ
ТАЛЕНТОВАНОМ ДЕЦОМ / 153

Драгана Д. Тодоровић

СТО ГОДИНА ОД РОЂЕЊА БОРИВОЈА ПОПОВИЋА (1918-2018) / 154

Дина Д. Војводић

РЕЦЕПЦИЈА СТВАРАЛАШТВА ЉУБИЦЕ МАРИЋ САГЛЕДАНА
ИЗ КРИТИЧАРСКОГ УГЛА ПЕТРА БИНГУЛЦА / 155

Маја В. Радивојевић

МУЗИЧКО ПОЗОРИШТЕ – МУЗИЧКИ ТЕАТАР –
ИНСТРУМЕНТАЛНИ ТЕАТАР/НОВИ МУЗИЧКИ ТЕАТАР:
ЕВОЛУЦИЈА ЖАНРА / 156

Снежана С. Николајевић

МЕЂУСОБНИ УТИЦАЈИ МУЗИКЕ И ТЕЛЕВИЗИЈЕ:
ТЕЛЕВИЗИЈСКА ОПЕРА И ТЕЛЕВИЗИЈСКИ БАЛЕ / 157

Гарун П. Малаев

ЕВОЛУЦИЈА, МУЗИЧКА „ТЕОРИЈА” И МУЗИЧКА „ПРАКСА” / 158

Јасна С. Вељановић

ПАРАЛЕЛА ИЗМЕЂУ СКАРЛАТИЈЕВИХ СОНАТА
И БАХОВИХ СВИТНИХ СТАВОВА:
ДОПРИНОС ЕВОЛУЦИЈИ СОНАТНЕ ФОРМЕ / 159

Ивана И. Вуксановић

ГЕНЕЗА МУЗИЧКЕ СЕМИОЛОГИЈЕ / 160

Моника Ј. Новаковић

ИЗМЕЋУ ФИЛМСКЕ ЈАВЕ И ПОЗОРИШНОГ СНА:
ИНТЕРМЕДИЈАЛНОСТ НА ПРИМЕРУ ФИЛМА СВЕТЛА
ПОЗОРНИЦЕ ЧАРЛИЈА ЧАПЛИНА / 161

Милена М. Јовановић

ЈЕДИНСТВО У РАЗЛИЧИТОСТИ – ПИТАЊЕ ФОРМАЛНИХ
ПРИНЦИПА У *ЛИРСКОЈ СВИТИ* АЛБАНА БЕРГА / 162

Ерна Б. Делић

„СМРТ У ВЕНЕЦИЈИ” – ИНТЕРТЕКСТУАЛНОСТ И ЖАНРОВСКА
ХИБРИДИЗАЦИЈА У ДЕЛИМА МАНА И ВИСКОНТИЈА / 163

Јелена Б. Јоковић

ДЕЦА КАО ЧУВАРИ НАРОДНЕ ТРАДИЦИЈЕ КРОЗ „НАРОДНУ
МУЗИЧКУ ПЕДАГОГИЈУ” НА ПРИМЕРУ ДЕЧЈИХ ТРУБАЧКИХ
ОРКЕСТАРА ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ / 164

Ивана А. Хрпка Вешковац

РУСКИ АУТОРИ И ПРОФЕСОРИ СОЛФЕЂА – НАЈМЛАЂИМА
И ЊИХОВИМ РОДИТЕЉИМА:
УВОД У МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ / 165

Јелена М. Младеновски

УСПАВАНКА КАО ОЛИЧЕЊЕ СПОКОЈА И НЕЖНОСТИ
У УМЕТНИЧКОЈ МУЗИЦИ ЗА ДЕЦУ / 166

Јелена Д. Беочанин

ЗАДАЦИ ОСНОВНОГ И СРЕДЊЕГ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА
КАО ПРЕДУСЛОВИ САВЛАДАВАЊА ПРОШИРЕНО-ТОНАЛНЕ
И АТОНАЛНЕ МУЗИКЕ НА УНИВЕРЗИТЕТСКОМ НИВОУ / 167

Катарина К. Митић

„ЏООВА ВИОЛИНА” – МУЗИКА И МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ КАО
„АКТЕРИ” ДОКУМЕНТАРНОГ ФИЛМА О ХОЛОКАУСТУ / 168

Марија К. Ивановић

ДЕЧЈЕ МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО И ИГРА / 169

Зоран Ж. Божанић

СТАРОГРЧКА ХАРМОНИЈА:
ОД МИТОЛОГИЈЕ ДО РАЂАЊА НАУКЕ / 170

Тања З. Мијатовић

РАЂАЊЕ ГАЛАНТНОГ СТИЛА:
ТЕОРИЈСКО-АНАЛИТИЧКО САГЛЕДАВАЊЕ / 171

Борисав Б. Миљковић

УЛОГА ДЕЦЕ У ЧУВАЊУ НАРОДНЕ ТРАДИЦИЈЕ / 172

Невена Ј. Вујошевић

ОПАЖАЊЕ ХАРМОНСКИХ СТРУКТУРА КОД
НОВОРОЂЕНЧАДИ И ЊИХОВА АФЕКТИВНА РЕАКЦИЈА
НА ЗАДАТИ МУЗИЧКИ САДРЖАЈ / 173

Катарина Д. Лазаревић Сретеновић

'НОВИ' МЕДИЈИ И КОЛЕКТИВНО (МУЗИЧКО) ПАМЋЕЊЕ / 174

Предраг А. Репанић

ТЕХНИКА РЕЛАЦИОНИХ СТРЕТА У ФУГИ *ДИС-МОЛ BWV 853*,
ИЗ *ДОБРО ТЕМПЕРОВАНОГ КЛАВИРА I*, Ј. С. БАХА / 175

Ирена Р. Кнежевић

СИНТЕЗА УМЕТНИЧКИХ СТРАТЕГИЈА У ВИДЕО-УМЕТНОСТИ
– *УШЋЕ ПЕПЕЛА*, ВИДЕО РАД ХУАНА МАНУЕЛА ЕЧЕВАРИЈЕ / 176

Драгана К. Кружић

ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОСТ, ИНТЕРМЕДИЈАЛНОСТ
И ИНТЕРТЕКСТУАЛНОСТ У ДЈЕЛУ
ИВАНА ЛАДИСЛАВА ГАЛЕТЕ / 177

Миа М. Арсенијевић

НЕ-ВИДЉИВО ПРИСУТНИ: МАЈКА И ДЕТЕ У *POST-PARTUM*
DOCUMENT-У МЕРИ КЕЛИ / 178

Драган М. Јаковљевић

ПЕРСПЕКТИВЕ УМЕТНИЧКОГ СТВАРАЊА У ЕРИ НОВИХ
ТЕХНОЛОГИЈА / 179

Јована Н. Ђорђевић

АНТИЦИПАЦИЈА САВРЕМЕНЕ ИНТЕРМЕДИЈАЛНЕ
УМЕТНОСТИ У УМЕТНИЧКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА
ВАСИЛИЈА КАНДИНСКОГ / 180

Никос С. Арванитидис / Александра М. Арванитидис

МУЗЕЈ У ДОБА ДИГИТАЛНЕ УМЕТНИЧКЕ ПРАКСЕ / 181

Војислав Л. Илић / Тамара М. Стојановић Ђорђевић

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА ТЕХНОЛОГИЈА
И ЕЛЕКТРОНСКО УЧЕЊЕ КАО ФАКТОРИ УНАПРЕЂЕЊА
НАСТАВЕ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ / 182

Владимир М. Ранковић

ФИЛМ УМЕТНИКА КАО МЕТАУМЕТНОСТ – *MONDO VENEZIA-
NO*, ФИЛМ АНТОАНА ПРИМА / 184

Милош М. Ђорђевић

ФЕНОМЕН СМРТИ КАО АРТИКУЛАЦИЈА ДРУШТВЕНЕ
РЕАЛНОСТИ У САВРЕМЕНОЈ УМЕТНОСТИ / 185

Неда Ј. Радоичић

СЕНЗИБИЛНОСТ У ФИЛМУ ВИМА ВЕНДЕРСА SALT OF THE
EARTH / 186

Лидија А. Маринков Павловић

САВРЕМЕНО СЛИКАРСТВО КАО ПЛУРАЛНА УМЕТНИЧКА
ПРАКСА / 187

Маја С. Станковић

НИВОИ ПРЕПОЗНАВАЊА У КОМУНИКАЦИЈСКОЈ
ФЕНОМЕНОЛОГИЈИ ДЕЛА ЛИКОВНЕ УМЕТНОСТИ – НАЗИВ ДЕЛА
– СУШТИНА, ПАРАЛЕЛНА СТВАРНОСТ ИЛИ ИГРА РЕЧИ / 188

Бојана М. Јерковић Бабовић / Небојша С. Фотирић

АРХИТЕКТУРА ТОКОВА: ПОЗИЦИЈА АРХИТЕКТОНСКЕ ФОРМЕ
ИЗМЕЂУ КРЕИРАЊА ОБЈЕКТА И КРЕИРАЊА ПОРУКЕ / 189

Ана М. Зорић / Милош С. Костић

ПРОСТОРИ МИРА – РЕКРЕАЦИЈА КАО МЕТОД ПРОГРАМСКЕ
ТРАНСФОРМАЦИЈЕ ВОЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ / 190

Ивана М. Ракоњац
Бојана М. Јерковић Бабовић
ФЛУИДНОСТ ГРАНИЦЕ ОТВОРЕНОГ ЈАВНОГ ПРОСТОРА / 191

Драгана М. Васиљевић Томић / Маријана Д. Милановић
МЕХАНИЗМИ ПАМЋЕЊА КАО МЕТОД ФОРМИРАЊА
КУЛТУРНО-ПРОСТОРНОГ ИДЕНТИТЕТА / 192

Вања Р. Спасеновић / Ивана М. Ракоњац
МАПИРАЊЕ КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИХ
АМБИЈЕНТАЛНИХ ЦЕЛИНА БЕОГРАДА:
ПРИМЕНЉИВОСТ ПСИХОГЕОГРАФСКИХ МЕТОДА / 193

Марко Ж. Грковић
ВИРТУЕЛНА РЕКОНСТРУКЦИЈА АНТИЧКОГ
ГРАДА HORREUM MARGI / 194

Јелена В. Атанасијевић / Драган Н. Марчетић
SMART CITIES / 195

Александар А. Јерков*
Универзитет у Београду
Филолошки факултет

**ОНО ШТО СЕ НЕ МОЖЕ ПОРОДИТИ.
ПРЕСОКРАТИЗОВАНИ СМИСАО
ХЕРМЕЈЕУТИКЕ: НЕЖЕЉЕНЕ БЕБЕ И
БЕЗДЕТНОСТ – АНДРИЋ И ЦРЊАНСКИ, ИЛИ
КАКО ОПРАВДАТИ НЕМОГУЋИ НАСЛОВ
ЈЕДНОГ РЕФЕРАТА У КОЈЕМ ТРЕБА РЕЋИ ОНО
ШТО СЕ НЕ МОЖЕ КАЗАТИ ЧАК НИ УКОЛИКО
СЕ О ТОМЕ НЕКО МОРА ЗАПИТАТИ**

Код Андрића се одиграва једно анђеоско рођење у грешности – то је питање Маре Милоснице, различито од питања конзулских жена и генерација чије се рађање расправља на почетку тог романа, али које може да баца другачије, чудно светло на Госпођицу или Жену на камену, па чак и на химерични статус Јелене, жене која није родна. Тих неколико страшних примера показују како у срцу ствари може бити проблем дискурса бебе. А шта рећи за побачај српске књижевне имажинације у *Сеобама*, и за осујећеност рађања новог живота у *Роману о Лондону*. То што пише код Црњанског, то у најбољем смислу трагичког сазнања и истовременог прекора критичком мишљењу, не пише нигде. Напротив, баш то пише, само што је написано да нам пружи прилику да се понизимо у изванхришћанском смислу речи. Утолико је најјасније да ову бездетност не ваља разумети у хоризонту грађанских живота. У том смислу овај реферат хоће да настави оно што још није ни започето и названо је хермејеутика.

Кључне речи: хермејеутика, бездетност, Андрић, Црњански

Примљен: 1/22/2018 12:24:26

* aleksandar.jerkov@gmail.com

Биљана Ђ. Ђорић Француски*

*Универзитет у Београду
Филолошки факултет*

ПЛАВА БЕБА = ГОСПОДАР ВАСЕЉЕНЕ

У нас најпознатији по покрету који носи његово име, а о коме су певали и чувени Битлси, индијски бог Кришна је у тој земљи по свим истраживањима најпопуларније, па чак по неким научним изворима и најмоћније божанство. Разлози за то су многобројни, а неколицина њих везана је за митове о самом рођењу 'плавог бога' – једне од инкарнација Вишнуа као врховног хиндуистичког божанства, али за разлику од осталих његових обличја такође и ствараоца свемира, о чему говоре Пуране, свети текстови из древних времена. У овом раду биће преиспитана културолошка слојевитост Кришнине популарности, као и могућност да једна беба одмах по рођењу постане не само јунак књижевних дела – за шта није усамљени пример, нарочито ако се има у виду значај Исуса Христа у западњачкој култури – већ и господар васцеле васељене.

Кључне речи: Индија, Кришна, плава беба, Вишну, господар васељене

Примљен: 1/24/2018 6:40:54

* bdjoric@sezampro.rs

Драгана Б. Вукићевић*

Универзитет у Београду

Филолошки факултет

Универзитет у Нишу

Филозофски факултет

ШТА СЕ УПИСИВАЛО У ЗНАК 'БЕБА'?

У раду ћемо се позабавити неколиким праксама тумачења мотива бебе у књижевности. Анализираћемо неке од начина литераризовања овог мотива: религијски концепт безгрешног зачећа и Христа-бебе, рани квазинаучни концепт хермафродита, концепт брака и бебе-греха, и политичку инструментализацију бебе као невиног бића. Анализа би обухватила како педагошки дискурс и семантизацију бебе под окриљем просветитељства, тако и актуелне приступе из студија културе који би помогли у препознавању дискурзивних конструкција појма или концепта бебе. Текстови кроз које ћемо се кретати су дела: Г. С. Венцловић, П. Кенгелца, реалистичких писаца и Д. Ћосића. Овако разнолики избор текстова нужно не подразумева генезу мотива већ више разлистивање и разграничавање неколико изразито опозитних начина литераризације мотива бебе.

Кључне речи: беба, безгрешно зачеће, грех, невиност, инструментализација

Примљен: 2/2/2018 7:38:50

* dragana.vukicevic@vektor.net

Драгољуб Ж. Перих*

Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет

ВАМПИРОВИЋ: ТРАНСФОРМАЦИЈЕ ФОЛКЛОРНИХ ПРЕДСТАВА О ВАМПИРОВОМ ДЕТЕТУ У СРПСКОЈ ПРИПОВЕЦИ ХИХ, ХХ И ПОЧЕТКОМ ХХИ ВЕКА

Овај рад базира се на фолклорним представама о детету рођеном из везе жене и вампира (вампиричету), као и њиховим литерарним транспозицијама. Најпре, биће речи о веровањима везаним за вампирову сексуалну активност пост мортем, рођење посмрчета и чудесне способности које га обележавају (полудемонско биће које суштински остаје везано за људску заједницу и штити је, кад одрасте, од нежељених посета вампира). У фокусу рада биће приповетке „Сеоска осуда на смрт новог вукодлака” В. Врчевића, „Родослов лозе вампира” М. Настасијевића и „Вампировић” И. Павића, односно поступци којима се фолклорна грађа литераризује. Овим ауторима је, ма колико били наизглед различити, заједничко то да не изневеравају традицију, што сведочи о снази фолклорне матрице.

Кључне речи: вампировић, вампир, фолклор, традиција, литерарна трансформација, фантастика, приповетка

Примљен: 2/7/2018 13:20:54

* dragoljub.peric@ff.uns.ac.rs

Славица О. Гароња Радованац*
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Катедра за српску књижевност

„ЧЕДО ПРЕНЕЈАКО” – МОТИВ ВАНБРАЧНОГ ДЕТЕТА У СРПСКОЈ НАРОДНОЈ ЛИРСКОЈ ПЕСМИ И БАЛАДИ

Веома ретка и готово табу-тема српске народне песме настале на строгим моралним начелима патријархалне породичне заједнице и шире, задруге, јесте рођење ванбрачног детета. Да је песма пратила стваран живот и све манифестације у њему, што само повећава њену вредност, доказ је и мотив рођења ванбрачног детета у таквој заједници и то кроз више обрада разнородних мотива и варијаната, као и жанровских специфичности. Док у лирици овај мотив обухвата обраду од митско-хришћанског комплекса до шаљиве песме са мотивом „девојачка трудноћа”, круг балада се обрађује на репрезентативном примеру мотива о брату који усваја сестрино ванбрачно дете рођено у планини (круг песама „Моба жела у дели Тодора”). Сва грађа која се овде презентује је корпус српске народне песме од *Ерлангенског рукописа*, преко записа народних песама из 19. и 20. века са територије Војне Крајине.

Кључне речи: чедо пренејако, ванбрачно рођење, виле, зламеније, брат – сестра

Примљен: 2/23/2018 10:15:12

* sgaronja@gmail.com

Милена Р. Нешић Павковић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Катедра за германистику

БИТИ ДЕТЕ ПОСЛЕ ХОЛОКАУСТА ЈЕ (НЕ) ДОПУСТИВО?!

Као гранични догађај двадесетог века, Холокауст је условио промене парадигме мишљења изменивши код преживелих (жртава, посматрача, починиоца) поимање света и себе. Осим тога Холокауст утиче на животе њихових потомака, припадника постгенерације, без обзира на то што га нису директно искусили. У нашем раду одговор на питање: да ли се смете родити као беба када вам родитељи преживе Холокауст? пружићемо анализом два текста чији су аутори потомци преживелих жртава: „Маус” Арта Шпигелмана и „Када вам родитељи преживе холокауст” Бернис Ајзенштајн. Шпигелман и Ајзенштајнова, као деца екс-логораша, покушавају да уз помоћ фикције промисле дејство Холокауста и императив сећања који су родитељи трансгенерацијским преносом уткали у њихов идентитет.

Кључне речи: Холокауст, потомци, (пост)меморија, (аутор) фикција

Примљен: 3/3/2018 23:08:42

* milena.nesic@filum.kg.ac.rs

КРИЗА АДОЛЕСЦЕНЦИЈЕ И(ЛИ) КРИЗА ХУМАНИТЕТА: ЛОВАЦ У ЖИТУ

Ловац у житу почива на снажној опозицији између јунака адолесцента и света одраслих и биће разматран у контексту антропоеје, тј. формирања човека као индивидуе и као друштвеног бића. Млади побуњеник за противника има пресоцијализованог човека свога доба, али нема свест о темељима из којих извиру његова лична значења, која се огледају и у прилагођавању тона (цинизам, нежност, меланхолија) предмету о коме говори. Будући да је заокупљен проблемима изворности и корумпираности људског бића, његова адолесцентска криза се може разумети као наличје кризе хуманитета, коју осветљавају питања којима ћемо се бавити: где је истински дом Холдену Колфилду и шта је свет, из његове перспективе, учинило тако неподношљиво корумпираним? Колфилд актуализује новозаветна значења, а његов однос према деци и Христу, те разумевање одрастања у свету у коме су у опозицији онтолошка и културолошка значења, има кључну улогу у препознавању профетске природе његове нарације.

Кључне речи: Ц. Д. Селинџер, *Ловац у житу*, адолесценција, хумани субјекат, криза хуманитета, Христос, антропоеја, дискурс

Примљен: 4/11/2018 10:50:17

* jaca.a@eunet.rs

Наташа П. Јевђевић*

*Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет*

ТОМАС БЕРНХАРД – РАЂАЊЕ ЈЕ ЗЛОЧИН ПРВОГ РЕДА

Рађање, односно стварање/производња, (не)намерно одбацивање, емоционално занемаривање и (не)васпитавање деце која израстају у крајње несрећне природе од којих већина спас види у самоубиству, према Томасу Бернхарду, злочин је првог реда. У раду ће се на основу романа *Узрок* испитивати Бернхардово поимање односа родитеља-створитеља као однос између произвођача и производа. Како се овај однос рефлектује на децу, да ли је потребан и могућ опрост родитељима-створитељима за свесно руинарање младе јединке у првим годинама живота, ко смо ми и ко су наши родитељи-створитељи који нас бацају у свет – само су нека од питања на која ће рад покушати да да одговор узимајући у обзир стање духа послератног аустријског друштва.

Кључне речи: родитељ, рађање, васпитање, Томас Бернхард, Узрок, дете

Примљен: 4/24/2018 22:06:30

* natasajevdjovic01@gmail.com

Милица М. Алексић*
Универзитет у Нишу
Филозофски факултет

РОДИТЕЉСТВО У РОМАНУ ГОСПОЋИЦА ИВЕ АНДРИЋА

У раду ће проблем родитељства у роману Иве Андрића *Госпођица* бити сагледан са психоаналитичког становишта, и то кроз породичне односе јунакиње Рајке Радаковић и њених родитеља и кроз минус-присуство родитељства код јунакиње. Показаће се како су Рајкина отуђеност, усамљеност и бездетност последица односа са оцем, који се према њој опходио као према 'сину', а резервисан однос према мајци у тесној је узрочно-последичној вези са неразвијеном Анимом. У преовладавању Анимуса, који се манифестује у деспотском понашању зеленашице и тврдице, Рајка заборавља на породицу и пренебрегава своју биолошку предодређеност да буде жена и мајка, што је симболично исказано и у њеном надимку. Њен потиснут матерински инстинкт долази до изражаја у односу према Ратку Ратковићу и према новцу. Према Ратку она заузима заштитинички став као према детету све док се не разочара у њега, а новац воли задовољно да посматра како „дише и расте”, што опсесију према њему чини заменом за неостварену љубав према деци.

Кључне речи: *Госпођица*, родитељство, Анимус, матерински инстинкт, дете

Примљен: 5/25/2018 12:42:09

* milica.aleksic.06@gmail.com

Мирјана М. Секулић*
Светлана В. Стевановић

Филолошко-уметнички факултет

ДЕЦА ЕРНАНА КОРТЕСА – ИДЕНТИТЕТ МЕКСИКА

Рад се заснива на анализи дела Наранца Карлоса Фуентеса, с посебним освртом на причу „Синови освајача” у којој синови Ернана Кортеса, освајача Мексика, откривају другу страну ове личности и стварају ново историјско сећање о освајању и зачећу мексичке нације.

Њихова прича мотивише питања о томе када деца престају да буду виђена само као производ родитеља и могу изградити себе као субјекте независне од свог порекла. С тим у вези поставља се питање мексичке нације настале као плод мешања шпанске, Кортесове, и индијанске, Малинчине, крви. Шта нам показује Фуентес суочавањем деце са историјом својих родитеља? Да ли деца морају живети обележена родитељским грехом? Може ли се мексички идентитет објаснити пореклом у споју освајача и освојене? Да ли је Малинче освојена или је издајница? Полазећи од оваквих питања у раду се преиспитују концепти граница, трећег простора, хибридности, транскултуралности, конструкције субјекта и националног идентитета.

Кључне речи: Карлос Фуентес, Наранца, Ернан Кортес, Мексико, идентитет, освајање

Примљен: 7/9/2018 18:28:22

* msekulic@filum.kg.ac.rs

Јован М. Лазаревић*

Српска Православна Богословија Светиоџ Саве у Београду

ЗАИСТА ВАМ КАЖЕМ, АКО СЕ НЕ ОБРАТИТИ И НЕ БУДЕТЕ КАО ДЕЦА, НЕЋЕТЕ УЋИ У ЦАРСТВО НЕБЕСКО (МАТЕЈ 18, 3-4)

Хришћанство као једна од монотеистичких религија данашњице даје јединствено поређење човека са дететом. Термин дете које утемељивач хришћанства користи у наведеном стиху даје много ширу слику од оне која нам се на први поглед чини. Посматрано кроз тумачења многобројних црквених отаца, како Истока тако и Запада, који су, узгред речено, били ванредни научници свога времена (психолози, учитељи, филозофи...), можемо доћи до спознаје да је у овим речима Господа Исуса Христа садржано много више од педагогије која је усмерена ка детету. Педагогија свакако, али не она врста педагогије која је нама позната, већ педагогија Бога Оца према љубљеној Му деци. Наведени цитат садржи у себи смисао и начин човековог постојања и бивствовања у овоме свету, као и јасну поруку упућену следбеницима Христове науке.

Кључне речи: Христос, педагогија, сотирологија, Библија, црквени оци, дете

Примљен: 6/3/2018 14:14:10

* jovanlazarevic23@gmail.com

Јелена М. Тодоровић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Катедра за српску књижевност

ЕУРИПИДОВА МЕДЕЈА И ЊЕНА ДЕЦА

Предмет рада је чедоморство Еурипидове Медеје, које је представљено кроз интрасубјекатски сукоб материнске женске и срдите божанске природе. Потпуна објективизација деце је постигнута њиховим представљањем кроз карактеристике декора, са могућношћу да говоре, али да проговарањем не могу да промене свој положај. О деци се најчешће говори, али кроз лик мајке Медеје, од које се страхује или кроз лик оца Јасона, који се осуђује. Настојаћемо у раду представити положај деце у наведеним околностима са посебним освртом на условну везу мајке и деце која се демонстрира дискурсом нежности, али за исход има чедоморство. Тежићемо постављању Медејиног чедоморства у шири културолошки контекст у смислу насиља над другим и над сопством. Циљ рада је одређење положаја деце кроз песнички поступак, исказе мајке и делање оца, при чему се истиче објективизација деце.

Кључне речи: антика, трагедија, Медеја, деца, чедоморство, монолог

Примљен: 6/6/2018 7:31:04

* jelena.todorovic@filum.kg.ac.rs

Лидија Д. Делић*

Институт за књижевност и уметност

„НА НОЖУ ЈЕ ЧЕДО ИЗВАДИО”: КОНТРОВЕРЗНИ СТАТУС БЕБЕ У УСМЕНОМ ФОЛКЛОРУ

У традиционалној култури, која у свим варијететима фигурира као чврст класификаторан и self-sustaining систем, статус бебе (упркос жељеном потомству) крајње је маргиналан: беба је несамостална, андрогина, безимена, некрштена (социјално неиницирана), неодевена (статусно недефинисана), немушта (језиком немаркирана) фигура, у потпуности у власти примарних нагона. Беба је још увек неукључена у културу (и у свакодневни живот традиционалне заједнице, која никада није губила из вида принципе морталитета, преживљавања и функционалности у оквиру заједнице) и управо стога идеалан простор културних пројекција, од успаванки, које идеалтипски пројектују будућност, до митски интерпретираних сижеа о змијоликом и змајоликом, златокосом или златоруком потомству, „находима” или спаљеном и „прерођеном” човеку.

Кључне речи: беба, усмени фолклор, смрт, грех, злочин, находи, змија, успаванка

Примљен: 6/6/2018 19:19:58

* lidija.boskovic@gmail.com

Душан Р. Живковић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

СТИЛСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ УСПАВАНКЕ

У раду се анализирају доминантне стилске карактеристике успаванке. Проучаваћемо односе стилских и жанровских особености успаванке у оквиру дискурса нежности: лиричност, сликовитост израза, језичке формуле, веровања у благотворну моћ речи, експресивност, ритмичност, сугестивност, еуфонију, као и доминантне стилске фигуре – од односа звучања и значења, ономатопеја, асонанци и алитерација, лирских паралелизама, до фигура речи, мисли и конструкције. Посредством аналитичко-синтетичке методе, у комплементарности дијахронијске и синхронијске перспективе, биће проучаване сличности и разлике између стилских аспеката народне и ауторске успаванке, као и савремене улоге успаванке у развоју беба и мале деце.

Кључне речи: успаванка, стилске карактеристике, дискурс нежности, бебе, деца, развој, еуфонија

Примљен: 6/12/2018 20:01:03

* dusan.zivkovic@filum.kg.ac.rs

Александра С. Секулић*

Институти за књижевности и уметности

ПЕСМЕ (НИ)СУ ДЕЦА, ДЕЦА НИСУ ПЕСМЕ: О НЕРОЂЕНОМ ИВАНА В. ЛАЛИЋА

Рад се бави симболиком и поетичким значењем нерођености у делу Ивана В. Лалића. Већ „Успаванка за нерођене” из циклуса „Атлантида” (*Арџонауџи и друге песме*, 1961) упућује изазов који ће са „Десет сонета нерођеној кћери” (*Писмо*, 1992, 1993) постати један од херменеутички најделикатнијих повода за тумачење Лалићеве поезије. И пре романтизма и Радичевићевих песама „сирочади”, остављених у „траљама”, уз Лазу Костића и песме као сведочанства немогућих сусрета – српска књижевност је имала своју ембрионску фиксацију са песмом Јована Суботића, потом Дисов пад „с невиних даљина” и авангардну носталгију за пренаталним у поезији Растка Петровића. Ипак, ембриони нису сасвим бебе, као што бебе још увек нису деца. Откуда онда, у овом симболичком низу, нескривена лакоћа, саморазумљива идентификација деце и песама? А нарочито када се на хоризонту књижевне неонатологије Лалићеве нерођености отворе нови онтолошки простори изван „тајне рођења”, постајући тајном празине, колико и тајном певања.

Кључне речи: нерођени, деца, песме, пренатално, тајна рођења

Примљен: 6/13/2018 9:57:34

* sekulic.aleks@gmail.com

Ана С. Живковић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за филологију
Катедра за српску књижевност

МЕТАФИЗИЧКЕ ДИЛЕМЕ ЈОВАНА СУБОТИЋА У ПЕСМИ „ЕМБРИОНУ”

Предмет нашег испитивања јесте метафизичка запитаност песничког ја у песми „Ембриону” Јована Суботића. Херменеутичком методом осветљавамо сложену асоцијативну структуру песме унутар које се однос живота и смрти различито модификује. Основно метафизичко питање обухвата могућности човекове преегзистенције, која се, у Суботићевој песми, чак и у ембрионалном виду може претворити у вечно духовно трајање. С друге стране, закључили смо да мотив ембриона посредује и облике општег живота, упућује не само на биолошки појам већ и физиолошко пренатално постојање човека пре него што до зачећа и дође. Будући да се трагање за одговорима не одвија по рационалној схеми, одабир овако необичне теме открива се као место нестабилности Суботићеве класицистичке поетике.

Кључне речи: метафизика, преегзистенција, ембрион, Јован Суботић

Примљен: 6/13/2018 22:19:00

* ana.zivkovic@filum.kg.ac.rs

Јелена Н. Арсенијевић Митрић*
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Катедра за српску књижевност

ОДГОЈ ДУШЕ У РОМАНИМА Ц. М. КУЦИЈА: ИСУСОВО ДЕТИЊСТВО И ИСУСОВО ШКОЛОВАЊЕ

У раду се бавимо питањем могућности одгоја младе душе у савременом свету, анализирајући односе у трочланој, по свему необичној, импровизованој породици која у покушају да избегне званичне методе образовања завршава у непознатом граду са само једним циљем – да усвојенику Давиду омогући адекватно школовање. Кроз лик дечака, којег је Куци алузијом у самом наслову, а затим и у оквиру појединих епизода из романа повезао са Христом, какав нам је познат из апокрифа о његовом детињству, промишљају се многа питања у вези са одрастањем, родитељством и одгојем која у западној цивилизацији остају енигма од Платона до данас.

Кључне речи: Ц. М. Куци, Платон, душа, одрастање, образовање, сећање, музика, плес

Примљен: 6/14/2018 11:49:05

* jelena.mitric@filum.kg.ac.rs

Катарина Г. Мијаљевић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

КАДА ЧОВЕК ПОСТАЈЕ ЧОВЕК: БИОЛОШКИ, КУЛТУРОЛОШКИ, ДРУШТВЕНО-ПРАВНО

Велика грешка је ако мислимо да човек постаје човек пресецањем пупчане врпце при рођењу. То је само први корак како би се нашао на листи овоземаљског бића. Покушаће то мало биће неко да гаји, васпитава, да га шаље на високе школе, али, то је само још један покушај да од њега постане човек. Кад заврши школу, запослиће се, финансијски ојачати и пожеље да заснује породицу. Али, ни тада неће моћи за себе да каже да је постао човек. Како се постаје човек? Не постаје се. То долази после, када престане са оптужбама, када покуша да разуме а не да критикује, када схвати да освета повређује друге, када опрости и заборави и када схвати да оно најврндије није око њега већ у њему самом. Доброг човека не чине само добра дела, добар човек је најбоље дело које за живота можемо од себе направити. Циљ овога рада је да анализирамо све животне фазе кроз које човек пролази од рођења па до тренутка када можемо рећи због чега је постао човек и шта је то што га чини човеком

Кључне речи: рођење, човек, биолошки, културолошки, друштвено-правно

Примљен: 6/14/2018 13:42:30

* katarina2402@gmail.com

Јелена С. Младеновић*

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет

Департаман за српску и компаративну књижевност

ИСКУСТВО МАЈЧИНСТВА У ПОСТЕЉИЦИ ОЛИВЕРЕ НЕДЕЉКОВИЋ

Збирка прозаида Оливере Недељковић, објављена 2015. године, и буквалним и метафоричким значењем самог наслова, *Постељница*, најављује тематски комплекс мајчинства, другог стања, тајне материце и тајне бебе, те односа мајке и новорођенчета у породичним околностима. У методолошким оквирима гинеоцитике Илејн Шоволтер, настојаћемо да преиспитамо особености типично женског искуства писања. У том смислу, користићемо и домете теорије арахнологије Ненси К. Милер, настале у полемичком осврту према Бартовој идеји о нестанку аутора у тексту, како бисмо сагледали специфичности женског стваралачког процеса и открили маркере женског ауторства, односно уочили неодојивост субјекта и објекта, те симултаност сфере стваралачког рада и сфере породичног живота. У низу жанровски хибридних текстова, специфичним дискурсом нежности, повезана су сва искуства мајчинства – од откривања нових димензија сопствене телесности током трудноће до природних страхова и одговорности приликом подизања новог живота.

Кључне речи: гинеоцитика, мајчинство, телесност, тајна материце, дискурс нежности

Примљен: 6/16/2018 8:29:14

* jelena.mladenovic@filfak.ni.ac.rs

Александра Д. Матић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Катедра за српску књижевност

(ПО)РАЂАЊЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ, ЧОВЕКА, ЈЕЗИКА У РОМАНУ *ДАН ШЕСТИ* РАСТКА ПЕТРОВИЋА

Истраживање се заснива на праћењу праматеринског начела у роману *Дан шести*, које представља креативну енергију и виталистички принцип, који продира испод слојева историје, цивилизације, културе и конституише језгро подсвести, те се као такво не ограничава на прапочетке, већ опседа културу изнутра. Символичким ситуирањем слика порођаја у првом и другом делу романа у целину природе, у којој се у истом моменту као контрапункт одвија и процес умирања, женско начело представљаће у роману доминантан животни принцип који порађа живот у целини, човека, цивилизацију и језик. У истраживању се полази од теоријских и есејистичких, митолошких и психолошких, осврта на „тајну рођења”, као упоришну тачку поетике и естетике Растка Петровића, како у поезији, тако и у прози. Закључује се да трагови женског начела и праматеринства, потиснутог у симболичком поретку, продиру на површину свести потврђујући стално присуство једног инфантилног, примордијалног момента у језику, у нарацији, свести, култури.

Кључне речи: женско начело, порађање, прапочетак, природа, култура

Примљен: 6/16/2018 20:18:09

* aleksandra.matic@filum.kg.ac.rs

Александра Д. Кастратовић*
Мирјана В. Мићић

Универзитети у Београду, Филолошки факултети

СЛУШКИЊИНА ПРИЧА: ОЧИ УСМЕРЕНЕ У ДЕТЕ

Слушкињина прича је роман Маргарет Атвуд, инспирисан другим таласом феминизма и догађајима из Сједињених Држава из 20. века. Бави се дистопијском државом Галад и повратком патријархалним вредностима како би се суочило са смањеним natalitetом. Детаљном анализом аспеката културе која се заснива на библијским начелима, бавићемо се из перспективе главне протагонисткиње Фредовице, која кроз своју исповест и борбу за сопствено избављење говори о пренаталној и постнаталној култури овог фундаменталистичког друштва. Стављајући овај роман у контекст феминизма, дистопијског књижевног израза и спекулативне фикције, покушаћемо скренути пажњу на изоловану и дехуманизовану главну јунакињу, која нам упркос комплексном наративном стилу Маргарет Атвуд, дозвољава дубљи увид у однос мајка – дете и помера фокус са друштва у коме стерилитет, хемијски удеси и радијација постају опште теме на друштво које би требало бити оплемењено љубављу.

Кључне речи: Маргарет Атвуд, феминизам, дете, дистопија, мајка

Примљен: 6/17/2018 7:50:09

* aleksandra.kastratovic1@gmail.com

Слободан П. Аничих*

Епархија Бањалучка, свештеник

ДИЈЕТЕ – БОГОСЛОВСКИ И ФИЛОСОФСКИ ЗНАЧАЈ

Предмет истраживања у овом раду је смисао појма дјетета према учењу Цркве исказаном кроз Свето Јеванђеље и његову карактерну централизацију као подобја Царства. У раду сам пошао од јасне повезнице смисла „дјетета” и Царства Небеског указујући на етичку и богословску перспективу посматрања на „дијете” и период дјетинства. Оваквом поставком предмета истраживања настојао сам да методом контрастног приказа допринесем дискусији о улози „дјетета”, а тиме и „мајчинства” и „очинства” у књижевном стваралаштву. Дискусија је представила прототипски значај карактеристика дјетета и његове симболике за Апостоле, доводећи наведено у контраст књижевној пасивизацији, деперсонализацији, несубјективизацији дјетета. Циљ рада није само да се развије философска расправа о предмету његовог истраживања. Циљ, макар индиректни, јесте деонтолошка проблематизација предмета истраживања али у функцији његове инструментализације ка унапређењу нашег искуства, етичких судова и активности.

Кључне речи: дијете, Царство Небеско, Јеванђеље, невиност, књижевност

Примљен: 6/18/2018 18:35:48

* slobodan.anicic.bl@gmail.com

Никола М. Поповић

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

ДРАМА ОДРАСТАЊА У КЊИЗИ СОФИЈА СЕ УВЕК ОБЛАЧИ У ЦРНО ПАОЛА КОЊЕТИЈА

У раду се разматра симболички код боје у књизи *Софија се увек облачи у црно* (*Sofia si veste sempre di nero*) италијанског писца младе генерације Паола Коњетија (Милано, 1978). Аутор обнавља традиционални круг породичних тема, смештајући у средиште интимну драму својих ликова кроз пут самоспознаје и подсвесну жељу за идиличном сликом света. Црна боја у наративу Паола Коњетија је вишезначна у смислу судбинског знака који кроз роман открива чулну меморију и менталну визуелизацију познатих ствари. Такво реконструкционо памћење обележава психолошки портрет модерне италијанске прозе. У Коњетијевој књизи, репетитивност свакодневице и жеља за откривањем узвишеног у животу и опседнутост визуелним, превасходно колоритним и звучним сензацијама припадају дуготрајној меморији, те се у том смислу разматрају и паралеле са прозом Николоа Аманитија, Валерије Пареле и Симоне Винчи.

Кључне речи: савремена италијанска проза, ментална визуелизација, црна боја, сентиментални лиризам.

Примљен: 6/18/2018 19:59:36

Јована П. Стевановић*

Универзитет у Београду,

Историја и филозофија природних наука и технологије

БИОЕТИКА РАЂАЊА У РОМАНУ *РАКИ* Б. ВОНГАРА И ДРАМИ *БРЗИНА ТАМЕ* СТОЈАНА СТИВА ТЕШИЋА

Да ли (нови) живот има вредност у свету условљеном технологијом питање је које су поставили српски писац Б. Вонгар, пишући у Аустралији, и готово истовремено његов земљак Стојан Тешић у Америци. Од страдања деце код Вонгара до мотива друштвене стерилности код Тешића, писци прате последице рата и нуклеарног холокауста, примећујући све веће потискивање живота у име постхуманих пракси и отежавање његовог зачетка. Рад се бави сагледавањем биоетике рађања у роману *Раки* Б. Вонгара и драми *Брзина таме* Стојана Стива Тешића. Вонгар и Тешић бебе не представљају као симбол новог живота, већ страдања и дају увид у слику савременог света где је могућност репродукције у непосредној вези с технологијом. Циљ рада је да кроз дела ова два писца размотре перспективе обнове и стварања новог живота.

Кључне речи: биоетика рађања, *Раки*, Б. Вонгар, *Брзина таме*, Стојан Стив Тешић, стерилност

Примљен: 6/19/2018 5:04:06

* jstevanovic8@yahoo.com

Ђорђе М. Ђурђевић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

О РАСТУ ПОСЛЕ СМРТИ: САОДНОС АНЂЕЛА СМРТИ И УМИРУЋЕГ ДЕТЕТА У АНДЕРСЕНОВОЈ БАЈЦИ „АНЂЕО”

Уколико се 'истинско ја' левинасовски схвати као сусрет 'властитог ја' са деловањем страног бића, онда се проблематика смрти бебе/детета, које никада не остварује истинито ја, већ једино постоји кроз властито ја, пројављује као поетички хоризонт, у оквиру ког Х. К. Андерсен у бајци „Анђео” (1844) покушава да онтолошки разреши и етички оправда живот бића, смрћу осуђеног да се никада истински не оствари. Фигура анђела смрти, односно, материјализоване божје милости, омогућава да дете своје постојање настави и после смрти, а процес развијања властитог ја у истинито ја (процес одрастања) задобија карактеристике вечности, у ком Бог ангеломорфозом умирућег детета завршава дати процес. Конституисање истинског идентитета мртвог детета не престаје у тренутку смрти, но се преноси на поље трансценденције, бива „доведено у истину” (Левинас), а квалитет тако оствареног идентитета није различитост у односу на постојање пре смрти, већ вредност, којом се живот пре смрти оправдава и утемељује.

Кључне речи: властито ја, истинито ја, смрт детета, ангеломорфоза, анђео смрти

Примљен: 6/19/2018 5:55:35

* nego.pesenska@gmail.com

СЛИКЕ ДЕТИЊСТВА У ПРИПОВЕЦИ СРПСКОГ РЕАЛИЗМА

Идеологија српског реализма је опажати свет, што верније га описати и дати свој став и суд о њему. Иако се током 19. века положај детета побољшава, захваљујући утицају Ж. Ж. Русоа и његових следбеника међу српским педагозима, побољшање услова живота српске деце тече веома споро. У уводном делу рада дат је преглед социјалних прилика у Србији друге половине 19. века. У средишњем делу се, поређењем примера из књижевних текстова и резултата истраживања домаћих аутора из области историје и социологије (А. Вулетић, Ж. Требјешанин, В. Симић, М. Тимотијевић), разматра положај деце у тадашњој српској породици и околности које га условљавају. У завршном делу, резимирајући резултате истраживања, закључује се да слике детињства указују на низак социјални положај деце, сиромаштво, лоше културолошке услове, који често имају трагичан исход. Истраживањем су обухваћене приповетке Јанка Веселиновића, Ива Ћипика, Јакова Игњатовића и Милована Глишића.

Кључне речи: детињство, реализам, приповетка, сиромаштво, трагично

Примљен: 6/19/2018 9:24:45

* solasabilja@gmail.com

Бранка Б. Огњановић*

*Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет*

РОЂЕЊЕ И СМРТ У ДРАМИ БОЛЕСТ ИЛИ МОДЕРНЕ ЖЕНЕ ЕЛФРИДЕ ЈЕЛИНЕК

У раду се даје увид у рођење и смрт те и њихову деконструкцију у драми *Болест или модерне жене* Елфриде Јелинек. Анализира се начин на који рођење и смрт дефинишу женски субјекат и егзистенцију, коју Јелинек описује као „истовремено присуство и одсуство жене” и „непотпуно нестајање”. Указује се на два пута који воде к истој коначној судбини вампирице Емили, која постоји без способности да рађа, и домаћице Кармиле, која умире приликом шестог порођаја. Циљ рада је да се анализом драме Елфриде Јелинек укаже на њено разарање друштвеног мита о жени која се остварује као мајка, приступивши анализи уз осврт на бројне интертекстуалне референце у драми, како из области књижевности, тако и из области постструктуралистичке теоријске мисли.

Кључне речи: вампирizam, Елфриде Јелинек, интертекстуалност, рођење, смрт, жена

Примљен: 6/19/2018 10:05:19

* branka.b.ognjanovic@gmail.com

Марија М. Шљукић*

Универзитет у Београду
Филолошки факултет

СТАСАВАЊЕ ДЕЧАКА ЛАЗАРА У СВЕТ ОДРАСЛИХ У „ПРИЧАМА ЗА ДЕЦУ” ИВЕ АНДРИЋА

У раду се разматрају и сагледавају приче о дечаку Лазару и његовом одрастању у „Причама за децу” Иве Андрића. Анализом прича долазимо до сазнања о његовим дечјим играма, несташлацима, школовању, распустима, и свету маште, којим он окружује себе, обликујући и улепшавајући реалан свет, градећи заштитну опну од негативних емоција и догађаја из стварног света, али несвесно тежећи да се својим поступцима и мислима приближи и постане део света одраслих. У причама Лазар се бори са знатижељним дететом у себи, које не разуме и не схвата у потпуности свет одраслих. У раду се примењују аналитичка и компаративна метода, јер се анализирају и упоређују поступци дечака Лазара. Циљ овог рада је посматрање, описивање и продирање у све дубине и слојеве Лазаревог дечјег света, од детињства до његовог сазревања и одрастања.

Кључне речи: Иво Андрић, Приче о деци, дечак Лазар, аналитичка и компаративна метода

Примљен: 6/19/2018 18:05:54

* marijasljukic0402@gmail.com

Соња В. Веселиновић*
Соња М. Миловановић

Универзитет у Новом Сагу
Филозофски факултет

ТАЈНА РОЂЕЊА: МОТИВ ПОРОЂАЈА КОД САВРЕМЕНИХ СРПСКИХ ПЕСНИКИЊА

Тематизовање мајчинства у српској књижевности претежно заобилази само искуство рађања и табуизован приказ порођаја. Прву половину 20. века обележавају доприноси Растка Петровића, песма „Тајна рођења” и опис порођаја у роману *Дан шестии*. Тек у новије време саме књижевнице отварају простор у књижевности за искуство трудноће и порођаја, који се налазе у сфери страног и неописивог, а доскора су били обележени мушком перспективом и дискурсом.

Патријархално устројство у модерном друштву успоставља слику мајке која рађа као варварску или херојску, док се ауторке којима ћемо се бавити боре за властиту, аутентичну перспективу и говор о овом искуству, као и за контролу над сликом женског тела. Дистинкција између сопства и другог, релација између тела и духа, блискост смрти и рађања, однос према свету и осећај одељености или зависности, све су ово важне теме које су кроз карактеристичне слике и симболе вишеструко повезане са свеприсутном проблематиком телесности, родних улога и стваралаштва.

Кључне речи: мајчинство, порођај, тело, савремена поезија, српске песникиње

Примљен: 6/19/2018 18:32:45

* sonja.veselinovic@ff.uns.ac.rs

Томислав М. Павловић*
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

ВРЛИ НОВИ СВЕТ У РОМАНУ *МРТВЕ БЕБЕ* МАРТИНА ЕЈМИСА

Роман *Мртве бебе* Мартина Ејмиса, енглеског постмодернисте, познат је као дело које је и понајвише допринело да његов аутор буде проглашен сензационалистом. Објављен у раном периоду ауторове каријере, пун насиља и изопачености сваке врсте и не много популаран, роман, међутим, ни данас не престаје да провоцира критичаре и читаоце. Предмет анализе ће бити односи између ликова који, као типични представници свог доба уживају све врсте такозваних „слобода” која их доводи до крајње моралне деградације и немоћи исказивања било ког узвишенијег осећања и најзад до развијања убилачких нагона због којег се поменуто гротеска трансформише у трагедију. Посебна пажња ће бити посвећена симболима датих односа од којих један од централних садржан у наслову, у форми синтагме, представља заправо оно што би се могло назвати празним означитељем, будући да „мртвих беба” у роману заправо и нема.

Кључне речи: постмодернизам, деконструкција, субверзија, гротеска, сатира, друштво, трагедија

Примљен: 6/19/2018 19:02:03

* tomislavmp@gmail.com

Катарина З. Милић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

ДЕСЕМАНТИЗАЦИЈА ПОЕТСКОГ ДИСКУРСА И ИНФАНТИЛНОСТ ИСКАЗА У ПОЕЗИЈИ ЖАНА ТАРДИЈЕА

У раду ће бити речи о поступку десемантизације поетског дискурса и тежњи ка инфантилном исказу у поезији Жана Тардијеа, песнику француске неоавангарде, чија је *ars poetica* утемељена управо у начелу играња разноликим средствима уметничког стварања и експериментисања. Настојећи да испита могућности означавања у оквиру различитих семиотичких парадигми, песник свесно указује на потребу за примитивизмом у уметности и тражењу прејезичког, прелогичког и преидиповског простора у ком слуги постојање извесних протојезичких феномена. Циљ рада је, стога, да укаже на генетски прелом који се догађа на плану стварања поетског исказа, на ком су неоавангарде посебно инсистирале, а који прати ретроградну линију језичког генерисања, све до почетака и постпарталне изградње песничког субјекта, обасутог синестезијама и још неизграђеним искуствима.

Кључне речи: десемантизација, инфантилност, примитивизам, протојезик, неоавангарда, Жан Тардије

Примљен: 6/19/2018 20:03:46

* katarina.milic@filum.kg.ac.rs

Сања В. Голијанин Елез*
Универзитет у Новом Саду
Педагошки факултет

**ИЛУМИНАЦИЈА МИТА О ПОНОВНОМ
РОЂЕЊУ КАО ЕСТЕТИЧКО-ОНТОЛОШКА
ДИНАМИКА ХЕРМЕНЕУТИЧКЕ ПАРАДИГМЕ
СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ – ОД АРКАДИЈСКОГ
ПОЧЕЛА (ИДЕНТИТЕТА ДУХОВНОСТИ
ДЕТИЊСТВА) ДО РЕЛИГИОЗНОГ
ПРОФЕТИЗМА И ЕСХАТОЛОШКОГ ГОВОРА
УТОПИЈСКЕ ДИХОТОМИЈЕ**

Применом општетеоријско-аналитичког двојства, у раду се настоје истражити доминантни аспекти и поетичко-херменеутички потенцијали мита о новом рођењу у актуализацији естетичко-онтолошке аксиологије новије и савремене српске књижевности. Генеративна матрица рођења (Бића) се аналитички проблематизује и жанровски (морфолошки) истражује у оквиру неколико естетичко-етичких и егзистенцијално-есенцијалних премиса – од панкализма поетске космогоније српске лирике, органичке естетике као идеологије „расног мистицизма” (Р. Вучковић), егзистенцијализма и религиозног експресионизма (Л. Костић – Ј. Дучић – В. Петковић Дис – М. Настасијевић) до симболичке (епифанијске) експанзије и конверзије поетске матрице новог рођења (заноса и страдања божјака) као амбивалентне наративне типологије и приповедачке естетике модерновог реализма, модернизма и постмодернизма (од И. Андрића до Г. Петровића) у илуминативној цитатности митско-онтолошких, историјских и културолошких кодова човека и његовог идентитета.

Кључне речи: мит о поновном рођењу, српска књижевност, естетичко-онтолошко тумачење (нова онтологија), архитектст, есхатолошки говор, (анти)утопија, дијалогизам, (пост)модернизам, Биће, слика света

* snjelez@gmail.com

Примљен: 6/19/2018 20:59:26

Наташа З. Антонијевић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

ПОТОМСТВО КАО КАЗНА У РОМАНУ *ПЕТО ДЕТЕ ДОРИС ЛЕСИНГ* И ДРАМИ *РИЧАРД ТРЕЋИ* ВИЛИЈЕМА ШЕКСПИРА

У реферату ћемо рођење насловног јунака романа *Пето дете* Дорис Лесинг тумачити као казну за дрскост и тврдоглавост његових родитеља. Као полазиште за наведено тумачење користићемо појмове хибриса, хамартије и анагнорисиса. Циљ реферата јесте да покажемо да овако интерпретиран лик протагонисте романа представља симболичко зло налик на Шекспировог Ричарда Трећег, краља обележеног деформисаношћу тела и ума који својим поступцима кажњава читаву Енглеску због борби за престо који су започели његови преци, а која је кулминирала током Ратова ружа.

Кључне речи: хибрис, хамартија, анагнорисис, казна, другост, норма, Дорис Лесинг, *Пето дете*, Вилијем Шекспир, Ричард Трећи

Примљен: 6/19/2018 21:04:05

* antonijevic.090153@gmail.com

Ана М. Ситарича*

Универзитет у Београду
Филолошки факултет

СИМБОЛИКА БЕБЕ У ПИНТЕРОВОЈ ДРАМИ ПЕПЕО ПЕПЕЛУ

Узнемирујућа тематика Пинтерове драме може се наслутити већ у наслову: „пепео пепелу, прах праху” јесу библијске речи које изговара свештеник на сахрани када се тело полаже у гроб, а у контексту ове драме упућује на човекову казну који је због свог греха заувек изгубио рај. Жена са бебом у наручју из Ребекиног сећања стоји незаштићена, љуби бебу и представља слику једне блажене сцене изван земаљског времена док су у позадини снег и белина као симболи невиности. Подсећају нас на Богородицу и Исуса Христа и беба као таква стоји на супрот смрти. Ребекин лик, чије име проналазимо у Старом завету, упућује на библијски појам жене, од Еве до Девице Марије, од греха до честитог материнства. Она симболизује трагичну судбину људског рода и његово искупљење, а њен последњи вапај за бебом јесте човеков вапај за Животом под стиском Смрти. У раду ћемо се осврнути на теме из Библије попут човековог пада, проблематике греха, смрти и Божјег суда са фокусом на симболику бебе у овој драми.

Кључне речи: беба, Пинтер, *Пепео пепелу*, смрт, Библија

Примљен: 6/19/2018 21:55:21

* anasitarical@gmail.com

Јована М. Николић*
Антоније З. Симић

Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет

(ПРЕ)НАТАЛНО ЧУДО И ЧУДЕСНО РОЂЕЊЕ

У *Гаргантјуи и Пантјагзруелу* Франсоа Рабле обједињује теме пренаталног и наталног чуда, као и чудесног рођења, утемељене у народној традицији и миту. Карневалистичка представа света и „изопачена” стварност у његовом делу могу се анализирати на свим нивоима – од манипулисања временом зачећа, трудноће која траје 11 месеци, искривљене анатомије порођаја (порођај на уво, „рикошет” Гаргантуе кроз унутрашње органе мајке.), али и детињства које је у знаку чуда. Све наведено може се анализирати кроз аспекте мита, фолклора и празноверја, те њиховог утицаја на (не)познавање медицинских чињеница. Тема рада захтева упориште у Бахтиновој теорији о гротескном као механизму „који обезбеђује циклично обнављање света” (Види: Бахтин, 1978), при чему ће се гротеска довести у везу са изопаченим „смеховним” еросом у корелацији са зачећем, трудноћом, рођењем и детињством. Истражиће се и рефлекс наведених мотива на дела Милорада Павића, Душана Ковачевића, Добрице Ћосића...

Кључне речи: пренатално, чудо, рођење, беба, гротеска, Рабле

Примљен: 6/20/2018 10:51:31

* nikolic.jovana91@gmail.com

Светлана М. Рајичић Перић*

Прва крађујевачка гимназија

ИДЕНТИТЕТ БЕБЕ ИКС У ДИСТОПИЈАМА И ПЕРФОРМАНСУ

Футуристички пројекат из Хакслијевог *Врлог новог света* показао се као реалност јер је капитализам као друштвени поредак изнедрио биополитику (Фуко) односно, увођење тела у апарат производње, а чврсте идеологије изједначавање тела као биолошке и политичке чињенице и пут ка некрополитици. Књижевне дистопије, стога, покрећу централна биоетичка питања поништења: пола, категорије душе, фигура оца и мајке, почела, слободне воље, која су додатно отворена технологијом и биомедицинском заменом плаценте епруветом. Бавећи се топосом репризе дана шестог, разматрамо да ли дистопије у српској књижевности (Пекић, Деспотов, Брујић) остају на крајњем антрополошком песимизму и дијагнози уништења идентитета, будући да се у циљу надзирања контролишу љубав, пол, сексуални акт као геномски носиоци чина стварања душе. Да ли уметност перформанса нуди нови постхумани трансмутациони идентитет Бебе Икс, домишљамо на примеру перформанса Марни Котак.

Кључне речи: биополитика, биоетика, дистопија, идентитет, перформанс, беба икс

Примљен: 6/20/2018 12:44:21

* srp1974kg@gmail.com

Никола Р. Бјелић*

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет

Депаршман за француски језик и књижевности

БЕБА И СКАНДАЛ: БЕБА У САВРЕМЕНОЈ ФРАНЦУСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ

Беба се у француској књижевности појављује тек крајем 20. века, пре свега у делима савремених списатељица. Једно од првих дела чији је главни лик беба је кратка повест Филип (1995) Камиј Лоранс, у коме она говори о сопственом искуству након смрти сина само два сата након његовог рођења. Мари Дарјесек 2002. објављује књигу *Беба*, посвећену питању зашто је тема бебе одсутна из књижевности. Године 2007. она објављује роман *Том је умро*, у коме је тема смрт дечака од 4,5 године. Будући да се ради о фикцији, догађају који ауторка није лично искусила, Камиј Лоранс је у чланку „Мари Дарјесек или синдром кукавице” оптужује за „психички плагијат”, чиме се отвара једна велика полемика на књижевној сцени у вези са темом која је тако мало присутна у књижевности. М. Дарјесек на тај чланак одговара књигом *Полицијски извештај* (2010), у којој се бави историјом плагијата и познатим оптужбама за плагијат у књижевности. Циљ нашег рада је да ближе анализирамо и осветлимо ту полемику насталу око теме бебе.

Кључне речи: беба, рођење, смрт, плагијат, полемика, Камиј Лоранс, Мари Дарјесек

Примљен: 6/20/2018 12:46:49

* nikola.bjelic@filfak.ni.ac.rs

Ђорђе Р. Радовановић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

СУИЦИД И ЗАЧЕЋЕ У РАНОЈ ПРОЗИ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ

У раду се анализира однос између зачећа и самоубиства у раној прози Милоша Црњанског, пре свега у приповеткама „Адам и Ева” и „Мој пријатељ који је прошао”, укључујући и роман *Дневник о Чарнојевићу*, у коме тема нежељеног очинства добија свој коначни облик и поетичку експликацију. Намера је да се ова тема, веома ретко разматрана у критичкој литератури о Црњанском, посматра не само у светлу историјских чињеница (генерацијски јаз) или психоаналитичких налаза, како је до сада чињено, већ испитивањем онтолошких претпоставки Црњанскове ране поетике, као и раскривањем културолошких кодова, чијим се преиначењем обликује метафизичко залеђе неубичајене везе прокреације и суицида.

Кључне речи: самоубиство, зачеће, Милош Црњански, модернизам, фигура оца

Примљен: 6/20/2018 14:56:51

* djordje.radovanovic@filum.kg.ac.rs

Александар Ж. Петровић*
Александра П. Стевановић

Универзитет у Београду, Филолошки факултет

СИМУЛАКРУМ ЗАЧЕЋА

Рад указује на покушај технологизовања природног тока зачећа који се разматра у делу *Валџ*, другом роману *Нуклеарног циклуса* Б. Вонгара. Намера је да се кроз надгледање технологије рађања тежиште колонијалног поретка на аустралијском континенту кроз производњу новог живота у лабораторији помери од спољне репресије ка унутарњем повиновању. Док прати путовање Ђумале, главне јунакиње романа *Валџ*, што на језику аустралијских Аборицина значи „материца”, рад се осврће на праксе и огледе колонизатора који технологијом битно утичу на живот и културни идентитет домородаца. Ђумалина борба да се природно избори за нови живот је лична, али и племенска и општељудска, јер су њене импликације видне и на општем плану света који много лакше успева да створи вештачке облике него да очува природне. Зато њен покушај да оде у пустињу где би сама, без интервенције технологије схваћене као велика материца, донела нови живот, јесте парадигма храброг новог света непрестајања на игру симулакрума.

Кључне речи: технологија зачећа, *Валџ*, Б. Вонгар, вештачки живот

Примљен: 6/20/2018 15:08:37

* petralist@gmail.com

Драган Б. Бабић*

Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет (докторанд)

ОЧЕВИ И ДЕЦА ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА У ПРОЗИ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ И ЕРНЕСТА ХЕМИНГВЕЈА

Као један од кључних историјских и друштвених догађаја двадесетог века, Први светски рат оставио је различите последице на различите категорије друштва. Међу онима који су највише погођени његовом трагедијом били су млади војници који су преживели страдања, али након повратка из рата нису могли да се поново навикну на живот код куће. Један од начина преживљавања траума био је и покушај формирања породице, неретко и у последњим етапама рата или непосредно по његовом окончању, иако су ти покушаји често били неуспешни и контрапродуктивни, чак и када би дошло до трудноће, а обриси породице већ почели да се називу. Као припадници генерације која је снажно погођена ратом, Милош Црњански и Ернест Хемингвеј стварају прозу која даје примере више начина реаговања на сазнање о трудноћи од стране војника-повратника, и стога адекватно говоре о могућностима (не)планиране будућности да потисне трауме прошлости.

Кључне речи: Први светски рат, Милош Црњански, Ернест Хемингвеј, *Приче о мушком*, *Збогом оружје*, приповетке, нежељена трудноћа

Примљен: 6/20/2018 15:22:58

* draganb.com@gmail.com

Милош С. Јоцић*

Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет

ЕЗОТЕРИЈА РОЂЕЊА: РОЂЕЊЕ, РАЗВИТАК И СМРТ У ИНТЕРМЕДИЈАЛНИМ КЊИЖЕВНИМ ДЕЛИМА ВЛАДАНА РАДОВАНОВИЋА

У кључним делима неоавангардног аутора Владана Радовановића централну филозофску позицију заузимају онтолошка разматрања природе бића. У својим мултимедијалним, жанровски тешко одредивим радовима „Пустолина” (1968) и „Полиедар” (1968) Радовановић се бави проблемима рађања, развитка и смрти у метафизичком, односно мистичном, а не биолошком смислу. На формалном плану, Радовановић је уз помоћ различитих типографских и интермедиијалних поступака – настављајући се на традицију *carmen labyrinthicum* барокног маниризма, али и претходећи савременој хипертекстуалној књижевности – дочарао мистичне идеје о бесконачности људског духа и на лингводискурзивном плану. Рад ће се бавити мотивима рађања и развитка свести у делима „Пустолина” и „Полиедар” В. Радовановића, њиховим маниристичко-визуелним манифестацијама у самом уметничком тексту, као и разматрањем рефлекса таквог прожимања езотеричних и постмодерних идеја у делима каснијих аутора попут Војислава Деспотова и Саве Дамјанова.

Кључне речи: Владан Радовановић, воковизуел, Пустолина, Полиедар, хипертекст

Примљен: 6/20/2018 15:36:40

* miloshjocic@ff.uns.ac.rs

Маја Ј. Медан*
Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет
Одсек за компаративну књижевност

ПОТРАГА ЗА ИЗГУБЉЕНИМ ДЕТИЊСТВОМ: МИЛАН ДЕДИНАЦ И АРТУР РЕМБО

Рембо је песник који се најчешће помиње у аутопоетичким текстовима надреалистичког песника, Милана Дединца. Исто тако, у духу богате рецепције Рембоа од стране наших авангардиста, поред Б. Токина, Т. Манојловића, С. Винавера и других, и Дединац пише опширан есеј објављен у Печату 1939, „Рембо или о трагању за изгубљеним детињством”. Поред низа њихових сродних поетичких али и политичких опредељења, у којима можемо тражити разлоге за Дединчево проглашавање Рембоа за његовог „песника претечу”, управо однос према детињству, дечаштву, представља важну тачку поклапања поетика ова два аутора. Повратак детињству значио би повратак некаквом „природном човеку”, изворном стању, замишљеном тоталитету бића, али исто тако, значио би и обнову спонтаности, визије, екстазе, која је у великој мери пригушена дисциплинарним механизмима поретка. Циљ овог рада биће анализа мотива изгубљеног детињства, које се код ових песника појављује у форми сна и фантазије – у духу фројдовских и башларовских теорија.

Кључне речи: Милан Дединац, Артур Рембо, симболизам, надреализам, детињство, сан, визија, екстаза

Примљен: 6/20/2018 17:19:18

* medanmaja@gmail.com

Владимир Б. Перих*

Музичка школа „гр Милоје Милојевић”, Крагујевац

ПОВРАТАК НА ПОЧЕТАК: ОНТОЛОГИЈА СИМУЛАЦИЈЕ УЗРАСНОГ РЕВЕРЗИБИЛИТЕТА У ДИЈАЛЕКТИЧКИМ ОДНОСИМА ДАДА(БЕБА)-СВЕТ(МАЈКА)

У раду се испитује однос даде према феномену новорођенчета. Конотације појма инфанта утемељене су у чистоти, безазлености, и непосредности. Друга равна учитавања бебљег у дада-поетику је језичке природе. Свођење јасног говорног исказа на екстремну глосолалију, својствену бебама, има као перформатив дезаутоматизацију перцепције говорног чина, те отвара могућност за безинтересан проговор у домену поетичке (књижевне) игре. На другој страни, језик се алегоријски третира као нобјект, објекат плаценталне, медијаторске улоге између плода (даде као у-битка) и мајке (света) која га (традицијски) детерминише. Ово слотердајковско испитивање односа рађајућег и рођеног даље се разматра кроз рецепцијски троугао дадаиста-текст-читаоци. Он се састоји од узајамно-зависних веза мајка-беба, при чему је свака тачка троугла мајка наредној а беба претходној. Тиме се методички стварају услови за херменеутичко проницање у дадаистичке парадоксе по којима је дете (беба) отац човека.

Кључне речи: дада, беба, заум, нобјекат, сфера

Примљен: 6/20/2018 19:25:04

* vladimirperic99@gmail.com

Емина С. Перић Комненовић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Катедра за српску књижевност (докторанд)

ФЕТУС И РЕПРОДУКЦИЈА СМРТИ У РОМАНУ *ВЕРЕ И ЗАВЕРЕ* АЛЕКСАНДРА ТИШМЕ

У раду се анализира на који начин фигура фетуса и фигура смрти кореспондирају у процесу (ре)конституисања субјекта у Тишмином роману *Вере и завере*. Основни циљ истраживања јесте дефинисање позиције жене као (не)плодног бића и телесности као стратегије осмишљавања постојања, као и откривање релација између обликовања фигуре фетуса/семена и фигуре смрти. Базирани на аналитичко-синтетичкој и иманентној методи и постструктуралистичкој и феминистичкој теорији, очекивани резултати истраживања заснивају се на препознатом процесу (ре)структурације субјекта главне јунакиње који се наставља у трудноћи, у категоријалном преобраћењу Инге-нероткиње (Инге-„лаке”-жене) у Инге-мајку које условљава и промену идеолошко-етничке позиционираниости идентитета. Оваква промена идентитета мајке условљава и задатост судбине детета, отуда није потребно да се у приповедном свету деси рођење јер је судбина фетуса већ одређена истом мером трагике као и судбина јунака чију смрт имплицира постојање фетуса, што је основни смисао романа.

Кључне речи: Александар Тишма, Вере и завере, субјект, жена, фетус, смрт, идентитет

Примљен: 6/20/2018 20:03:42

* eminaperic1993@gmail.com

Дина М. Липјанкић*
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет (докторанд)

УМЕТНИКОВЕ БЕБЕ

Књижевна деца једног ствараоца плод су двојакe силе: божанске инспирације и уметниковог талента, умећа, жеље, воље. Ако су и таленат и умеће и жеља и воља божанског порекла, да ли се онда може рећи да је дела уметник створио? Или их је можда родио? Ко, у том случају, порађа? Зависи ли рођено дело од уметника онолико колико је од њега било зависно у току формирања? Достиже ли дело икада потпуну независност, пунолетност у односу на свог творца, аутора? Достиже ли и уметник икада потпуну независност од својих дела? Чија је уметник беба? Уме ли уметник да говори, о себи, свом делу, или је потребан, чак неопходан, неко трећи? Уме ли дело да говори, о себи, о свом творцу, или је и ту потребан неко објективан, или су, пак, све што се може и треба рећи рекли управо уметничко дело и његови ликови?

Кључне речи: уметник и дело као деца, садејство Бога и човека, (ауто)поетичке рефлексije, самосталност уметности и уметника

Примљен: 6/20/2018 23:03:51

* lidina_la@hotmail.com

Наташа С. Дракулић*

Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет (докторанд)

СИМБОЛИКА РАЂАЊА У РОМАНУ ДАН ШЕСТИ РАСТКА ПЕТРОВИЋА

На трагу Бахтинових истраживања о преплитању низа дихотомија у народној култури, рад испитује повезаност живота и смрти у *Дану шестом* Растка Петровића, с обзиром на ратни и поратни контекст романа. Посебна пажња посвећена је симболици женског тела као и његовој повезаности с природом. Порођај се посматра напоредо с умирањем, а паралела успоставља преко крви која отиче и утробе што се распада. Циљ рада је да понуди тумачење мотива стварања и обнове указујући на библијски подтекст, односно интертекстуалну везу с „Постањем”.

Кључне речи: женско тело, порођај, умирање, обнова, библијски подтекст, интертекстуалност

Примљен: 6/22/2018 13:39:30

* natdrakulic@gmail.com

Марија В. Лојаница*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Катедра за англистику

ПОПУЛАРНА СЕМИОТИКА: БЕБЕ У АМЕРИЧКОЈ КРАТКОЈ ПРОЗИ

У методолошком смислу рад је заснован на деконструктивистичкој анализи семиолошког плана три кратке приче америчких аутора: „Дезиреина беба” Кејт Шопен, „Брда као бели слонови” Ернеста Хемингвеја и „Мале ствари” Рејмонда Карвера. Овакав приступ отвара следећа питања: какав је семиолошки статус бебе у поменутиим текстовима, на који начин се манифестује полисемија знака „беба” у америчкој краткој прози, те да ли је основано тврдити да је беба вечита пукотина западног литерарног дискурса.

Кључне речи: америчка кратка проза, семиотика, Барт, Дериде, Лакан

Примљен: 6/23/2018 13:44:55

* myalojanica@gmail.com

Оља С. Василева*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Центар за проучавање језика и књижевности

„МАШАЛАХ, МАШАЛАХ! НЕ БУДИ МУ УРОКА!”

Као једна од најаутентичнијих појава у српској књижевности, Андрићева „ћудљива слоновска беба” (Прича о везировом слону) растаче и открива различита симболичка, метафоричка, историјска и превасходно људска поља. Он је беба о којој се истовремено и говори и пише. Попримајући улоге које се крећу од демонске карактеризације, до одлика чисте, наивне и несвесне (људске) бебе, фил као какво дело, нови мит и јунак приче измиче разумевању и саосећању чаршијских људи. Било да симболизује памћење као изразиту поетичку категорију Андрићевог целокупног стваралаштва; било да појава бебе-слона (као продужене руке власти) раскрива места елиотовске, историјске пустоши; било да „говори” у своје име или раслојава карактер народа и моћи његовог веровања (кад се од ове бебе скривају погледи који осигуравају бездетност жена) – ово је једна од ретких беба у књижевности која подједнако опстаје у стварности приче као јунак, али и као јасан конструктивни приповедачки принцип.

Кључне речи: беба, јунак, прича, историја, симбол, поетика

Примљен: 7/20/2018 12:22:30

* o.vasileva06@gmail.com

Часлав В. Николић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Катедра за српску књижевност

ЧИЈА ЈЕ БЕБА 20. ВЕК? ПАТОЛОШКА ПЕРСПЕКТИВА У РОМАНУ О ЛОНДОНУ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ

У свету *Романа о Лондону* Милоша Црњанског уочавамо удаљавање од парадигме метафизичког и онтолошког хоризонта у коме се бебе појављују: рођење Исуса Христа. Изузеће бебе Исуса из самоосећања урбаног света подудар се са изостанком бебе из *Романа о Лондону*: видели смо Рјепнинов одлазак у смрт, али не и бебу коју је у Америци Нађа родила. Приповедни избор да опазимо оно што је у вези са Рјепнином могуће уочити, а да више не видимо жену и дете, показује да је хоризонт света у модерном роману једнак управо ономе што је изашло из материце времена. Структура симболичког поља, као поља чулности, показује да, у *Роману о Лондону*, постоји режим поделе чулности. Наша анализа управо се зато и на фигуру фотографије, јер је преко употребе фотографије у роману оцртан траг принципа моћи, сагласно којем су се модерно време и његов јунак Рјепнин родили као један патолошки поступак. Као једно догађање раскола, парања, насиља и нестанка. Као једно вишеструкост злочина. Да ли је Рјепнин један од – трбосека жена?

Кључне речи: беба, Исус, Трбосек, патологија, тело, фотографија

Примљен: 8/11/2018 11:56:30

* caslav.nikolic@filum.kg.ac.rs

Биљана Р. Влашковић Илић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

СЛУШКИЊЕ И СУПРУГЕ У ТЕОРИЈИ ЖРТВИ МАРГАРЕТ ЕТВУД

Неочекивана ренесанса коју је роман *Слушкињина прича* (1985) Маргарет Етвуд доживео након серијске екранизације америчке телевизијске мреже Хулу указује на потребу да се преиспита положај жене као „машине за рађање” у савременом свету. Етвудина дистопијска визија будућности без деце се након нешто више од три деценије умногоме обистинила и самим тим променила статус жртве јунакиња које се у роману називају „слушкињама” и „супругама”. Циљ рада је да реevalуира почетне премисе романа у односу на теорију жртви коју је сама Маргарет Етвуд осмислила и представила у делу *Ојстанак*: тематски водич кроз канадску књижевност (1972), како би се контекстуално и текстуално испитала промена статуса „окрутне” супруге: када, како и зашто је супруга и сама постала слушкиња?

Кључне речи: *Слушкињина прича*, М. Етвуд, жртва, опстанак, нероткиња

Примљен: 8/28/2018 9:39:48

* biljana.vlaskovic@filum.kg.ac.rs

Сара М. Симић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет (докторанд)

СВЕТ ОДРАСЛИХ ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ НАРАТОРА-ДЕТЕТА НА ПРИМЕРИМА РОМАНА *ЖИВОТ ЈЕ ПРЕД ТОБОМ* РОМАНА ГАРИЈА (ЕМИЛА АЖАРА) И *ЛИМЕНИ ДОБОШ* ГИНТЕРА ГРАСА

У раду се анализира такозвани свет одраслих сагледан очима детета и модуси његовог утицаја на идентитет и интегритет детета које о истом приповеда. Одабиром романа *Животи је пред тобом* (*La vie devant soi*, 1975) француског писца Романа Гарија (Емила Ажара) и *Лимени добош* (*Die Blechtrommel*, 1959) немачког писца Гинтера Граса за основни корпус нашег истраживања, желимо да расветлимо проблематику дечије свести о себи и свету око себе, нарочито у (после)ратном контексту какав нам приказују поменути романи. У ту сврху, комбиновањем становишта постмодерних теорија и теоријског концепта холандског историчара културе Јохана Хуизинге, основни циљ нам је да у поменути романима испитамо улогу детета-наратора и значај присуства лудичког елемента, где је дечији свет као такав у знаку лудичког. Притом, посебан акценат стављамо на питање дихотомијског односа деца – одрасли у оквирима романа о одрастању (*Bildungsroman*), као и на начин на који поменути лудички елемент фигурира као (де)конструишући принцип културолошки обликованог одраслог човека.

Кључне речи: дете-наратор, *homo ludens*, *Животи је пред тобом*, *Лимени добош*, послератни роман, билдунгс роман

Примљен: 8/29/2018 10:02:01

* simic.m.sara@gmail.com

Анка Ж. Симић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

РОЂЕЊЕ КАО МЕСТО ПОЧЕТКА СРПСКЕ СРЕДЊОВЕКОВНЕ ХАГИОГРАФИЈЕ

У раду ће тема рођења бити обрађена са два аспекта. Прво ћемо се бавити рођењем као почетком живота са теолошког и филозофског становишта, у оквирима српске православне цркве. Са друге стране, разматраћемо рођење као нужни почетак житијног жанра, у оквирима српске средњовековне књижевности. Дакле, у покушају да самеримо саоднос рађања и књижевности, показаћемо значај чина рођења као места на коме нужно почиње један живот, али и један жанр – стара српска хагиографија.

Кључне речи: рођење, књижевност, живот, хагиографија, почетак

Примљен: 8/29/2018 19:47:29

* ankaristic@yahoo.com

Станислав М. Томић*

ЈУ Средњошколски центар ПЕТАР КОЧИЋ Зворник

НЕКЕ ФИЛОСОФСКЕ, СОЦИОЛОШКЕ И ТЕОЛОШКЕ РЕФЛЕКСИЈЕ О МОТИВУ ЧЕДОМОРСТВА У РОМАНУ *ПЛОДОВИ ЗЕМЉЕ* КНУТА ХАМСУНА

Циљ овог огледа је да понуди различита промишљања феномена чедоморства у традиционалном али и модерном друштву. Као егземплар у том случају послужиће нам роман норвешког писца Кнута Хамсуна, *Плодови земље* за који је 1920. године добио Нобелову награду за књижевност. Рекло би се да је ово дјело у нашим академским круговима неправедно остало у сјенци, вјероватно због Хамсунове идеолошке оријентације. Стога се стиче утисак да код нас и нема баш много научних чланака који се баве споменутим књижевним остварењем, нарочито темом чедоморства која се у њему, на свој начин, третира, нудећи запажања која могу бити предмет философског, социолошког, теолошког и другог резонувања, што иде у прилог не само философији и социологији књижевности него и проучавању књижевности уопште.

Кључне речи: Ингер, Барбра, чедоморство, Кнут Хамсун, *Плодови земље*

Примљен: 8/30/2018 13:12:34

* stanislav_t@yahoo.com

Миломир М. Гавриловић*
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

НЕРОЂЕНИ И ИЗГОВОРЕНИ: ПРОБЛЕМ

Рад је, иако подразумева алтернацију насловне теме скупа, замишљен тако да се у њему тумаче поетски текстови оних аутора који су писали на тему нерођеног човека, било да је у питању аутофикцијски и персонализовани говор (Иван. В. Лалић, Хорхе Л. Борхес), било да је у питању однос поетског изговарања и мотива нерођеног (Момчило Настасијевић, Стеван Раичковић), било да се мотив нерођености накнадно усваја за одређену особу (Томас С. Елиот). Нерођени своје постојање освајају тек у поетском тексту, те су поетичке и аутопоетичке везе, персонализовани говор и фикција, моћ говора да подари постојање особи која припада фикцији, али кроз говор постаје и део овог света, поетско постојање које замењује фактичко, одговорност читавања бића и оправдање његовог постојања – релације на које се овај рад фокусира. Негде између потребе да се о нерођенима проговори и самог текста, налази се могућност оправдања самог постојања нерођених.

Кључне речи: постојање, оправдање постојања, песнички говор, фикција, аутофикција, фактицитет, поетика, поезија

Примљен: 8/30/2018 22:01:56

* gasha88gm@gmail.com

Јасмина А. Теодоровић*
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

ПРОСТОРИ АЗИЛА И ДИСЦИПЛИНСКИ ПОРЕДАК: РАЂАЊЕ ПСИХИЈАТРИЈСКЕ МОЋИ

Циљ овог реферата јесте покретање питања, како биополитике, тако и клонирања субјекта као (само) реализоване индивидуе у контексту релационих односа моћи дисциплинског апарата психијатријског „азила”. Теме попут: дисциплинске анализе „представа”, аналитике, микрофизике и „распореда” моћи, реда и институционалних регулатива, показују се више него релевантним за доба у којем живимо. Наведене тезе, као окоснице Фукоових студија на тему институционализације (лудила/душе/тела) субјекта, преносе се на поље: породице, индивидуалног простора, образовних институција, науке, хуманистике, судства, бирократских апарата, војне формације, полиције, итд. У том контексту, тема „рађања” односи се на „рађање” (микро- и макропроизводњу) технологије: институционално-дисциплинског апарата моћи, те душе, тела и сопства.

Кључне речи: лудило, моћ, дисциплина, биополитика, психијатрија

Примљен: 8/31/2018 9:42:42

* jasminateodorovic.kg@gmail.com

Нина Б. Марковић*

Универзитет у Крагујевцу
Факултет педагошких наука

ИДЕЈА О ПУТОВАЊУ ДУШЕ У РОМАНУ САВРШЕНО СЕЋАЊЕ НА СМРТ РАДОСЛАВА ПЕТКОВИЋА

У раду се анализира начин на који је Питагорина идеја о путовању душе, односно метемпсихози укључена у наративно ткиво романа *Савршено сећање на смрт* Радослава Петковића, и у њему трансформисана у складу са поетиком постмодернизма. Поменути дијалог обогаћује се интертекстуалним везама са Платоновим списима и идејом о души као непрекидном кретању. У раду се анализира начин на који наведена филозофска учења утичу на композицију романа, његову фабулу, карактеризацију и мотивацију јунака. Идеја о путовању душе на особен је начин развијена у лику монаха Филариона, који се у тексту „рађа” у различитим облицима, али за кога, као и за читаоце, права истина о његовом бићу, тиме и души, остаје загонетка. У Петковићевом роману испитује се и однос рођења и смрти и пружа интересантна представа о односу очева и синова. Такође, о променљивости појавних облика одређеног ентитета размишља се и у вези са историјом византијске културе и државности. Идеја о путовању душе обликује се делом у фантастичном кључу, у виду транссветовних путовања, која потиру ограниченост људи временом и простором.

Кључне речи: Радослав Петковић, Савршено сећање на смрт, постмодернизам, метемпсихоза, интертекстуалност

Примљен: 8/31/2018 13:58:31

* markovinina88@gmail.com

Милан Б. Громовић*
Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет

ЧЕДОМОРСТВО КАО УЗРОК ДУХОВНОГ ПРЕОБРАЖАЈА ГЛАВНОГ ЈУНАКА У РОМАНУ ЛУТАЈУЋИ БОКЕЉ НИКОЛЕ МАЛОВИЋА

У раду је осветљен мотив чедоморства који је иницијатор личне и породичне трагедије главног јунака Ника у првом роману Николе Маловића – *Лушајући Бокел*. Амбијент савременог живота на Медитерану приказан је кроз призму античког мита о Одисеју, а мотив потраге за женом преточан је у пут кроз милости и немилости самоспознаје и самоосвешћења. Рад прати духовни преображај радио-списатеља који почиње његовом жељом да у етар пусти реалан приказ стварности на црногорском приморју и интензивном критиком мањкавости друштва кроз радио-емисије. У тренутку када схвати да је и он део материјалистичког и хедонистичког поимања света, у којем се, крајње подразумевано, убиство сопственог детета (абортус) правда недостатком власништва над стамбеним простором, Нико почиње да мисли. Пут саморазумевања у његовој паганској и незнабожачкој души пробудиће хришћанина који тежи аскези и дубоким етичким размишљањима. Текст укључује критичке осврте на Маловићев роман – *Кроз меандре књижевности* Ђорђа Деспића, *Пушешествије бокелског Одисеја* Катерине Вуковић и др. текстове који дају сажет приказ духовног етичког и естетичког оквира у којем егзистира главни јунак дела.

Кључне речи: Никола Маловић, *Лушајући Бокел*, чедоморство, духовни преображај

Примљен: 8/31/2018 16:50:51

* milan.grom@gmail.com

Саша Ж. Радовановић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

ПРАВЛИНА, ДЕЦА И НЕБЕСКО ЦАРСТВО; ХРИШЋАНСКА ВЕРА КАО ПРАКСА У НИЧЕОВОМ ТУМАЧЕЊУ

У раду се анализирају ставови из Јеванђеља по Матеју (18.3 и други) који се односе на хришћански правлину симболички означену појмом деце. Аутор се у анализама ослања првенствено на Ничеове ставове из његових дела *Антихрист* и *Воља за моћ* у којима хришћанство третира као праксу. У том смислу, прво се разматра питање чистоте срца као правлине; чистота срца оличена у појму детета сматра се условом за хришћанску еудаимију – Царство небеско. Потом се показује да Царство небеско, према Ничеу, није неки оностран свет већ стање срца до којег човек долази преображајем у стање чистоте и безазлености детета. У тексту се указује на Ничеово мишљење да хришћанство прате многи неспоразуми: бесмртност личности, хипотеза о другом свету, апсурдне идеје о казни... На крају се истиче да се у таквом процесу обоготворења конституише хришћанска есхатологија у којој се померају хоризонти историје, времена и простора.

Кључне речи: преображај, правлина, дете, Царство небеско, пракса, Фридрих Ниче

Примљен: 9/1/2018 14:35:50

* sasa.radovanovic@filum.kg.ac.rs

Ксенија М. Вранеш*
Универзитет у Београду
Филолошки факултет

КОРТАСАРОВЕ БЕБЕ: РОКАМАДУР И МАНУЕЛ

Лудички елементи представљају фундаменталну компоненту стваралаштва аргентинског писца Хулија Кортасара, а важност игре и дечје разиграности у Кортасаровој прози препозната је и у критичким круговима. Иако деца чине мотиваторе радње у романима *Школице* и *Мануелова књига*, бебе Рокамадур и Мануел скоро су потпуно занемарене у критици. Поглавље *Школица у ком*, на бесмислен и апсурдан начин, умире беба Рокамадур једно је од емотивно и мисаоно најупечатљивијих у роману. Мали Мануел, са друге стране, представља разлог настанка *Мануелове књиге* и успоставља политички хоризонт романа. Судбине и улоге Кортасарових беба, премда посве различите, пресудно одређују фабуларне токове романа *Школице* и *Мануелова књига* и откривају ауторов однос према стварности, од песимизма или нихилизма естетичке фазе до растућег оптимизма историјске епохе Кортасаровог стваралаштва.

Кључне речи: Хулио Кортасар, Школице, Мануелова књига, бебе, игра

Примљен: 9/1/2018 16:17:37

* ksenija.vulovic@gmail.com

Неда З. Срећковић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

УТРОБА-ТАМНИЦА КОЈА РАЂА СМРТ. ЧЕДОМОРСТВО У ДРАМИ ФАУСТ Ј. В. ГЕТЕА

У тексту тежимо да укажемо на контекстуализацију везе бебе и појма смрти у драми *Фауст* Ј. В. Гетеа. Наиме, кроз Маргаретин поступак, која из страха од осуде друштва почини чедоморство, желимо да потцртамо контраст позиције бебе у социјалном концепту и у метафизичкој равни. Такође, аналитичком методом настојимо да прикажемо позицију Маргаретиног лика, промене унутар њеног идентитета, као и да истражимо идеју утробе као тамнице која рађа смрт.

Кључне речи: чедоморство, Маргарета, тамница

Примљен: 9/1/2018 17:37:23

* neda2007@msn.com

Марија М. Грујић*

Институти за књижевност и уметност, Београд

ЧОВЕК КОЈИ (НИ)ЈЕ БИО ДЕТЕ: ГАЗДА МЛАДЕН БОРИСАВА СТАНКОВИЋА

Рад анализира семантичку сложеност теме преласка из животног доба детета у свет зрелости и одрасле индивидуализације газда Младена, главног јунака истоименог романа Борисава Станковића. У центру излагања је проблемско тумачење ауторове визије и интерпретације ритуала преласка из једног у други животни циклус, и напетости између индивидуалне и колективне катарзе коју такви преласци, или изостанци прелазака, конструишу у оквиру једне заједнице. Рад се посебно осврће на егзистенцијалну двосмисленост појма „детета” и „одраслог” као друштвеног, биолошког и филозофског конструкта, на примеру лика Младена, који као дете оваплоћује конструкт одраслог, док као одрасла, високо индивидуализована особа, истовремено представља заувек „неодраслог” члана заједнице. На крају, рад разматра и антрополошки аспект односа „невољности” човековог доласка на свет рођењем и учешћа човекове воље у развоју и динамици кретања кроз животне циклусе, као једне од кључних тема књижевног опуса Борисава Станковића.

Кључне речи: детињство, рођење, ритуал преласка, заједница, индивидуа, Борисав Станковић, *Газда Младен*

Примљен: 9/1/2018 17:41:20

* marija.grujic345@gmail.com

Анкица М. Вучковић*

Универзитет у Новом Саду
Педагошки факултет у Сомбору

„ТРАЖИМ ПУНО ПОШТОВАЊЕ ЗА ГРАЂАНЕ РАСТОМ МАЊЕ” – ПОЗИТИВНА ОНТОЛОГИЈА ДЕТИЊСТВА У КУЛТУРИ И УМЕТНОСТИ ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ 20. ВЕКА

Средином 20. века, целом Европом се проширио дух педоцентризма. Деца су освојила статус културног симбола позиционираног у друштвени центар, што је безмало значило антрополошки помак у поимању и признавању њиховог грађанског субјективитета. Повлачење баријере између света одраслих и света деце, снажно се рефлектовало у уметност намењеној деци. Но, трансгресија је обострана, што значи да два света пролиферирају један у други, како идејно и значењски, тако и формално. Првенствено, реч је о чистом артизму чији је кредо слобода игре. Песници, пишући за децу и о деци, не зазиру да играјући се задиру у све животне сфере, авангардно експериментишући језичким могућностима. Са друге стране, ентитет детињства за одрасле постаје новооткривени нежни и лековити секундарни свет лишен свега наказног са чиме се они у стварности носе. Тридесет година касније, чаролија блискости два света, чини се да је ишчезла. „Деца су данас”, приметио је Игор Коларов, „избрисана из културне политике”, а овај свет се претворио у свет одраслих. У овом раду ћемо трагати за одговором на питање: може ли блиска традиција да буде довољно снажан путоказ у савременом односу према деци.

Кључне речи: поезика игре, дискурс нежности, културна политика, педоцентризам, телевизијски песници

Примљен: 9/1/2018 19:57:12

* ankica@ptt.rs

Даница З. Савић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

СМРТИ НЕМА. ИМА ЛИ РОЂЕЊА?

У раду настојимо да укажемо на сложени значењски потенцијал феномена зачећа, трудноће и рођења у романима *Код Хиперборејаца* и *Друга књига Сеоба* Милоша Црњанског. Пратећи наведене феномене у романима настојимо да укажемо на њихово обликовање разумевања идентитета и хуманитета у романима Милоша Црњанског. Бебе као неостварени идентитети које очекује метафизички и егзистенцијални прелазак неретко у наведеним романима негирају принцип рођења одласком у смрт. У роману *Код Хиперборејаца* присутна је мајчинска љубав и нежност према беби која није представљена у људском роду, него у животињском, зверском свету, док је рођење у *Другој књизи Сеоба* видљиво као погрешно и непотпуно рођењем болесне бебе. Истичући наведене мотиве, у складу са поетиком аутора, указујемо на укидање хуманистичког разумевања појма рођења. Пратећи сложена мрежа значења беба у наведеним романима постављамо питање да ли је рођење у хуманистичком смислу уопште могуће.

Кључне речи: бебе, деконструкција, смрт, сеобе, идентитет

Примљен: 9/1/2018 20:34:11

* danicasavic@live.com

Данијела М. Јањић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

ТАЈНА УМЕТНИКОВОГ РОЂЕЊА У КЊИЗИ О МИКЕЛАНЂЕЛУ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ

Црњански је велики део *Књиже о Микеланђелу* посветио недоумицама око рођења славног уметника. Као да читав Микеланђелов живот и сва његова дела немају потпун смисао уколико се не реши загонетка његовог најранијег детињства и његове везе са мајком, коју није помињао, враћајући јој се непрестано кроз уметност. Црњански своју посвећеност теми Микеланђелове мајке сажима у једној реченици: „Мене, лично, привлачи та тајна, око рођења Микеланђеловог, зато, што се, заиста, МАТИ, јавља у скулптури Микеланђела као ГЛАВНИ уметнички и интелектуални проблем”. Наизглед једноставно образложење почетна је нит густе мреже разних претпоставки, која постаје једна од носећих наративних структура *Књиже о Микеланђелу*. Истраживање биографије и уметности, где уметничко дело покреће питање, а биографија нуди тек понеку назнаку, покреће сасвим нову динамику приповедања, која представља изазов и за искусног читаоца. Црњански не жели да Микеланђелово најраније детињство буде успутна тема, уверен да оно има пресудан значај у изградњи човека, уметника, па и књижевног јунака.

Кључне речи: Црњански, Микеланђело, рођење, мајка, уметност

Примљен: 9/1/2018 22:11:17

* danijelajanjic@filum.kg.ac.rs

Бошко Б. Француски
Биљана Ђ. Ђорић Француски*

Универзитет у Београду
Факултет политичких наука
Универзитет у Београду
Филолошки факултет

КАКО СЕ ПРЕЗИВА ОВА БЕБА? КУЛТУРОЛОШКА АНАЛИЗА СРПСКИХ И БРИТАНСКИХ ПРЕЗИМЕНА

Свака беба убрзо по рођењу бива некако именована. У већини земаља и култура породично презиме се наслеђује а лично име додељује беби. Стога је избор у ствари ограничен само на ово другопоменуто јер је оно прво (такозвано презиме на српском, задње име на енглеском, по-име на немачком, породично име на француском и бугарском, а на руском само породица) већ утврђено и непроменљиво. Управо због тога је до сада много писано о бирању имена, њиховом значењу, симболици, пореклу и настанку, док се на презимена у научним круговима мање обрађала пажња. Циљ овог рада је да кроз компаративну анализу српских и британских презимена покаже да је у овим двама културама које се прилично међу собом разликују обликовање презимена следило веома сличан пут, те да се она по етимологији могу сврстати у готово истоветне групе. Током тог процеса биће разјашњено како је дошло до тога да једна малецка нејака беба може да носи презиме неког чувеног војсковође или политичара, рецимо Карађорђевић или Washington, као и оно које по смислу одговара искључиво одраслој особи, на пример Капетановић или Oldman.

Кључне речи: беба, презиме, српски, енглески, етимологија

Примљен: 9/9/2018 10:15:32

* bosko.francuski@fpm.bg.ac.rs

Снежана М. Милосављевић Милић*
Радослав Љ. Ераковић

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет

У ПОТРАЗИ ЗА НАЈМЛАЂИМ ЈУНАЦИМА СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Рад се заснива на анализи статуса новорођенчета у историји српске књижевности. Посебна пажња је посвећена следећим темама: утицај рођења детета на свакодневни живот јунака-родитеља, проблем „уговореног” брака и емоционалне незрелости чланова породице новорођеног детета, трагични губитак детета као сижејно чвориште анализираног текста, процес конституисања наративног и/или мултипликованог идентитета мајке. Пажљиви одабир релевантне литерарне грађе је полазна тачка за анализу недовољно проученог књижевноисторијског и културолошког феномена. У раду ће бити упоредно тумачена дела аутора који представљају осамнаестовековну (Симеон Пишчевић и Александар Пишчевић) и савремену српску књижевност (Јелена Ленголд и Оливера Недељковић), што би требало да разјасни или наговести кроз какве је трансформације прошао лик новорођенчета у српској књижевности. Ослањајући се на теоријске иновације у науци о књижевности, пре свега у домену студија културе, покушаћемо да укажемо на актуелне правце фикционализације лика новорођеног детета чиме ће бити оправдана и иницијална истраживачка теза о нужности новог читања нашег богатог литерарног наслеђа.

Кључне речи: новорођенче, идентитет мајке, српска књижевност 18 века, савремена српска књижевност

Примљен: 9/9/2018 10:29:59

* snezana.milosavljevic.milic@filfak.ni.ac.rs

Милица Љ. Вучковић*
Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет

ОДГОНЕТАЊЕ БЕБЕЋЕГ СВЕТА У ПОЕЗИЈИ ТОДА НИКОЛЕТИЋА

У овом раду анализира се и подсећа зашто је поезија најпријемчивији облик преко кога се дете упознаје са собом, светом и књижевношћу, која отвара мала и велика питања о настанку и смислу живота. Песници за децу умеју да на весело и хумористичан начин осликају дечју зачуђеност и радозналост и да озбиљне и важне одговоре суптилно уграде у њихов сазнајни систем, увек продирући у саму срж онога о чему би деца волела да знају. Тоде Николетић део свог богатог песничког стваралаштва посвећује онима који још нису проговорили и проходили, а чије су мисли и стања подједнако тајанствена и одраслима око њих. Песник Николетић гласом бебе описује долазак на свет, дотиче се необичног промишљања о пренаталној позицији бића, духовито прати развојне фазе, као што су сисање, избијање првих зубића, добијање вакцина, одвикавање од пелена и сл. Кроз све фазе и све песме Тоде Николетић ствара и истиче поруку о важности неговања и ослушкивања детета, али и бивања дететом током целог живота.

Кључне речи: бебе, рађање, одгонетање, самоспознаја, породични односи, хумор

Примљен: 9/9/2018 10:32:37

* vuckovicmilica@yahoo.com

Новица И. Петровић*

Универзитет у Београду
Филолошки факултет

ПОТОМСТВО ЦЕФЕРСОН ЕРПЛЕЈН У СВЕМИРУ – ПОСЛЕДЊИ УЗЛЕТ КАЛИФОРНИЈСКЕ РОКЕРСКЕ КОНТРАКУЛТУРЕ?

Дражесна бебица на приложеној слици зове се Чајна Винг Кентнер и дете је Грејс Слик и Пола Кентнера, радикалне фракције групе Цеферсон ерплејн, једне од перјаница музичке сцене Сан Франциска и калифорнијске рок контракултуре. Њена појава на омоту плоче њених родитеља Сунчев борац (Sunfighter), када је Чајна била стара само неколико месеци, представљала је снажну симболичку поруку да барем неки припадници калифорнијске рок контракултуре нису спремни да се одрекну контракултурног сна о бољем и праведнијем свету, макар за своје потомство. Немогуће је, наравно, предвидети визуелну референцу на завршну сцену филма Стенлија Кјубрика 2001: *Одисија у свемиру*, премијерно приказаног три године раније, која ништа мање упечатљиво изражава космичке потенцијале људске расе и човеково стремљење ка трансцендентном. Но, свако реалније сагледавање домета поменутог албума не може пренебрегнути чињеницу да, поред тога што визуелно присуство прворођенчета чланова групе симболизује она најплеменитија стремљења рокерске контракултуре шездесетих, он такође одражава и неке неразрешиве контрадикције контракултурног прегалаштва тога времена, од кога нас дели готово пола века. Стога ће се овај рад позабавити музичким и идејним зрачењем стваралаштва овог музичког колектива у том периоду каријере групе, уз, речено фразеологијом незаборавне ТВ серије Грлом у јагоде, нужни осврт на то – „шта је било после”.

Кључне речи: Цеферсон ерплејн, Чајна Винг Кентнер, Пол Кентнер, Грејс Слик, Сунчев борац (Sunfighter), рок контракултура

Примљен: 9/9/2018 10:36:25

* novica.petrovic@gmail.com

Павле Ђ. Ботић*

Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет

ХРИСТОЛИКОСТ ДУШЕ ДЕЧЈЕ

Новозаветна наука Господња сведочи нам да се Безгрешни Син Божији и Бог, Исус Христ оваплотио, родивши се од Деве Марије као дете, како би грешнога човека ослободио од демонске тираније греха и смрти. Богочовек Христос рођен као Богомладенац, призива род људски на обраћење у детиње стање смирености и бестрашћа, безбрижности и незлобивости. Изједначавајући Себе са рајским стањем душе детиње, Господ Христос открива да свепокајничким жртвовањем страсти човек може сачувати боголикост сопствене душе и задобити милост Царства Будућег.

Кључне речи: Исус Христ, дечија душа, боголикост

Примљен: 9/9/2018 10:39:32

* antifon@neobee.net

Снежана М. Вукадиновић*

Универзитет у Новом Саду

Филозофски факултет

Одсек за историју

БЕБЕ АЛИ ХЕРОЈИ: СЛУЧАЈ ХЕРАКЛА И МАРКА КРАЉЕВИЋА

Божанско, вилинско и змајско порекло епских јунака је чињеница са којом се сваког часа срећемо како у грчкој тако и у словенској митологији. Чин рођења античког хероја Херакла и средњовековног јунака Марка Краљевића има врло сличну структуру. Њихово рођење је део божанске промисли. Хераклово рођење је последица Зевсовог последњег греха са смртном женом и као такво наговештава почетак херојског доба али и његову коначност, тј. промену. Неке народне песме указују да је Марка Краљевића родила вила. Аутор рада компаративном методом истражује на корпусу античких извора о Хераклу и одабраних епских песама и легенди о Марку Краљевићу структуру чина зачећа, рођења и добијања имена два хероја.

Кључне речи: Херакле, Зевс, Хера, Марко Краљевић, вила

Примљен: 9/9/2018 10:45:23

* snezana.vukadinovic@ff.uns.ac.rs

Јелица А. Вељовић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

ЈЕСУ ЛИ ТРАНСХУМАНИСТИЧКЕ БЕБЕ (АНТИ)ХУМАНЕ? О ТРАНСФОРМАЦИЈИ НОМО SAPIENS-A

Рад има за циљ представљање и разматрање стварања нових форми људског постојања у доба постхуманистичких трансформација биосфере, и то из перспективе хуманистичких наука. Следећи антрополошке, културолошке и филозофске теоријске поставке у оквиру постхуманистичких студија, размотриће се различити концепти везани за настанак нових облика хуманог тј. људског. У раду ће се пратити концепти који су пре свега присутни у трансхуманизму као актуелном и полемичком метанаративну савремене цивилизације: дизајниране бебе, превођење људског тела у информатички образац, протетичка, биоинжењерска и еугенетска унапређења људског генома и тела, трансхуманистичко превазилажење човекових биолошких граница. На трагу ових премиса и тенденција имплицитно ће се размотрити етичке и друштвено-културолошке импликације трансхуманизма као биополитике која подразумева некрополитику и превазилажење Номо sapiens-a, али и питање вредности људског облика постојања у поређењу са „после-људским”. Полемичност ових трансформација откриће се у питањима колико је ово превазилажење антихуманистичко, а колико суштински хуманистичко у ничеанској перспективи „исувише људског”.

Кључне речи: постхуманизам, трансхуманизам, дизајниране бебе, биоетика, биополитика

Примљен: 9/9/2018 11:36:56

* jelica.veljovic@filum.kg.ac.rs

Никола М. Бубања*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

АУТОМАТИЗОВАНО ЗВЕЗДАНО ОПСЕРВАЦИОНО ВОЗИЛО И ДРУГЕ БЕБЕ

Реферат се бави превасходно англофоном литературом од ране романтичарске поезије до научно-фантастичне прозе, циљајући слике нерођене или тек рођене бебе. Раскривајући литерарне фигурације такве бебе, реферат преиспитује тезу о непојамности другог, у које се једино може учитавати прво, то јест сопствено. Проблематизујући такво нормирање другог које у исту раван ставља и бебе и беспилотне летилице и зелену салату, у реферату се даље трага, не за излазом из те апорије, већ за простором унутар ње. Унутар те апорије се, наиме, назире хумана тежња која сеже најмање од неоплатонизма до постхуманизма, да свет зарази собом, да хуманизује нехумано градећи протезе себе, или, Атаријановим речником, идући ка једној врсти хоризонталне трансценденције која је истовремено и бег од себе и бег од Бога.

Кључне речи: беба, Аутоматизовано звездано опсервационо возило, другост, антропоцентризам, пренатално, транснатално

Примљен: 9/13/2018 10:09:46

* nikola.bubanja@filum.kg.ac.rs

Драган М. Бошковић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

БЕБЕ: АБОРТУС ХУМАНИТЕТА

Рад хоће једну субверзивност, једну радикалну хуманост мишљења, филологије, једну, како је желео Слотердајк, фаталну теорију. Има ли од беба потлаченијег слоја, обесправљеније класе бића. Иако смештена у поредак природе, не и културе, беба, још драстичније, није ни природа: ни животиња, ни човек, ни живо биће... Толико времена и деценија смо се залагали да, нпр. у оквирима феминистичких студија, укажемо на културолошке и антрополошке механизме насилног потчињавања жена, али нисмо отворили питање да жене (као и мушкарци) имају право да убијају бебе. У историји Запада, као епски кодираној култури зрелих људи, бебе су искључене из овога света. Смештене у оквиру демографског пројекта, њихова улога у друштву се односи на очување/проширење врсте. Колико је само несагледив пејзаж абортираних беба Запада (Нису ли поља фетуса у *Мајриксу* биополитички и енергентски). Замислимо колико је међу њима абортираних филолога; замислите да им икада ико игде да за право да проговоре о нама. Можда као залог отварања (пре)наталних студија. У оквирима филологије. О томе, заправо о абортусу хуманитета, овај рад ће говорити.

Кључне речи: биополитика, абортус, хуманитет, феминизам, субверзивност мишљења

Примљен: 9/22/2018 7:02:25

* boskovicbdragan@gmail.com

Ivan I. Majić*

Franjevački samostan u Zagrebu

BOG UTJELOVLJEN U DJETETU – SV. FRANJO I FRANJEVAČKI KULT DJETETA U JASLAMA

Kada je sv. Franjo, tri godine prije svoga preminuća, dakle 1223. u samotištu Grecciu, koje je iznimno volio, prvi puta napravio uprizorenje Kristova rođenja, donio slamu i doveo magarce i volove te izradio jasllice za Dijete koje će biti rođeno, tada je započeo kult koji i danas traje u cijelom kršćanskom svijetu – kult jasllica. Malo je poznato da taj široko raširen običaj izrade malenih figurica ili pak postavljanja živih ljudi oko jasllica i tek rođena djeteta kojemu je cilj uprizorenje Isusova rođenja svoj nastanak duguje jednoj Franjinoj ideji. Kako piše Toma Čelanski u životopisu Sv. Franje, svetac je Božji rekao da „želi obnoviti uspomenu na ono Dijete koje je rođeno u Betlehemu i na njegove djetinje potrebe i neprilike (...) da bi se moglo tjelesnim očima gledati” (Franjevački izvori, str. 292). Stoga će u ovom radu biti govora o ulozi djeteta u franjevačkoj duhovnosti i to ne samo Djeteta Isusa, već djeteta kao simbola ljudske jednostavnosti, krhkosti, siromaštva i iskrene radosti. Misterij utjelovljenja koji se događa upravo preko djeteta Sv. Franji na poseban način značaj djeteta pojačava te je on trajno fasciniran i inspiriran svim onim karakteristikama koje dijete u sebi nosi, a koje vidi kao znak Božje prisutnosti i čistoće. U tom smislu uloga djeteta presudna je u formiranju franjevačke karizme koja se sastoji i u radosti, jednostavnosti i siromaštva.

Кључне речи: Kult djeteta u jaslama, Sv. Franjo, Bog utelovljen u djetetu

Примљен: 9/26/2018 8:48:44

* imajic81@gmail.com

Зоран А. Поњавић*

*Универзитет у Крагујевцу
Правни факултет*

ПРАВНИ СТАТУС ЗАЧЕТОГ ДЕТЕТА

Развој контрацепције, депенализација прекида трудноће, а нарочито све већа примена техника медицински асистираних репродукције актуелизовали су питање статуса људског заметка. Ово је данас једно од најспорнијих питања, пре свега на филозофском, етичком и правном плану. То што се хиљаде људских заметака уништава сваки дан у свету ствара представу у свести многих да се ради о обичној ствари. Међутим, и пре свега, јасно је да је заметак потенцијална људска личност, носилац живота, па према томе, ипак, различит од сваке друге ствари. Изгледа непојмљиво његово свођење на ствар. То што заметак није лице, као што ће то по рођењу постати, не значи да је он ништа, јер нико не може проиштити из ничега, ни од друге врсте.

Према праву Републике Србије, човек стиче правну способност након рођења и постаје субјект права у исто време. Ипак, зачетом детету се традиционално, а и данас признају нека права, пре свега у домену наслеђивања. Међутим, и изван овог домена потребно је изабрати један моменат од кога више није могуће вршити истраживања на зачетку и од када он стиче аутономну правну заштиту. Није логично да се штите само његова наследна права, а не и право на живот.

Кључне речи: зачето дете, правни статус, право на живот

Примљен: 9/27/2018 7:08:33

* zponjavic@jura.kg.ac.rs

Марија С. Пантовић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

(НЕ)МОГУЋНОСТ РАЂАЊА У ДРУГОЈ КЊИЗИ СЕОБА МИЛОША ЦРЊАНСКОГ

У раду смо настојали да размотримо (не)могућност рађања током сеоба представљених у *Другој књизи Сеоба Милоша Црњанског*. Рад разматра друштвено-историјске околности које неминовно утичу на укидање сексуалности Црњанскових јунака те и поништење могућности да се зачне нови живот. Рад се, такође, бави женама Црњансковог романа и преиспитивањем вредности њиховог постојања и онда када нису мајке. Да ли ратне околностију угрожава потенцијално зачеће или је немогућност зачећа уписана самим дискурсом, једно је од питања на које рад покушава да одговори. Стога је циљ рада да се повежу рат, страдање и смрт са животом, рађањем те и продужењем људског постојања. На тај начин, сустичу се нови живот започет сеобама са новим животом зачетим у утерусу.

Кључне речи: рађање, живот, смрт, сеоба, рат

Примљен: 10/4/2018 15:16:10

* maja.profesor@gmail.com

Вјара А. Најденова*

*Пловдивски Универзитет „Пајсије Хиландарски“
Филолошки факултет
Катедра за славистику*

РАЂАЊЕ ЈЕДНЕ НАЦИОНАЛНЕ САМОСВЕСТИ ИЛИ ПРВА ИСКРА ПРЕПОРОДА - ТРАГОМ ПАЈСИЈЕВЕ ИСТОРИЈЕ СЛАВЈАНО-БУГАРСКЕ

Презентација пројекта Филолошког факултета Пловдивског универзитета „Пајсије Хиландарски“ посвећен проучавању Пајсијеве *Историје славјано-бугарске*, њених старијих и новијих преписа, одржавање будним интересовање за овим уникалним феноменом – у суштини прва искра националне самосвести, поновно рађање једног народа, први весник Препорода.

Кључне речи: Препород, Пајсије, *Историја славјано-бугарска*, Пројект „Из уста на уво... све до Interneta”

Примљен: 6/30/2018 17:55:13

* najvy@abv.bg

Вера Ж. Јовановић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ГЛАГОЛСКА ВРЕМЕНА КАО МАРКЕРИ ДОГАЂАЈНЕ ПЛУРАЛНОСТИ У СРПСКОМ И ФРАНЦУСКОМ ЈЕЗИКУ

Рад се бави категоријом глаголске односно догађајне плуралности и средствима њеног исказивања у двама несродним језицима – српском и француском. Вишекратност у домену глаголских ситуација може бити исказана разноврсним језичким средствима: морфолошким, лексичким, синтаксичким, контекстуалним. Циљ рада је да утврдимо ли је глаголско време само довољно да се њиме обележи понављана радња (референцијалана или неререференцијална) у српском и у француском, или пак глаголска времена у садејству са контекстуалним маркерима плуралности доприносе итеративној интерпретацији исказа.

Посебно се бавимо питањем преклапања граматичких и аспектуалних обележја глаголске плуралности. Опште мишљење је да и у једном и у другом језику имперфективне форме служе представљању понављаних догађаја, но бројни су примери који показују да и у француском и у српском серије глаголских ситуација могу бити исказане перфективним формама.

Кључне речи: глаголско време, глаголска плуралност, српски, француски

Примљен: 3/18/2018 7:54:07

* vera.jovanovic@filum.kg.ac.rs

Милан Д. Тодоровић*
Јелена М. Павловић
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

СЕМАНТИЧКИ И КОМУНИКАТВИНИ ПРЕВОД АЛИСЕ У ЗЕМЉИ ЧУДА: УЗРОЦИ, ИНТЕНЦИЈЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ ДВА РАЗЛИЧИТА ПРЕВОДА

Рад се фокусира на поређење два превода класика енглеске дечије књижевности *Alice in Wonderland* (1865). Превод Станислава Винавера носи назив „Алиса у чаробној земљи” (1923). Превод Јасминке Рибар Стојиљковић под називом „Алиса у земљи чуда” објављен је 1979. Циљ рада је сагледавање различитих техника превођења. Користимо методологију коју је разрадио Питер Њумарк. Први превод посматрамо као комуникативни, где је фокус на преношењу контекстуалног значења текста и његове поруке, док се други превод може сагледати као семантички, са нагласком на прецизном превођењу изворног текста и поштовању његових естетских вредности. Истичемо разлике у текстовима, које се тичу културолошких кодова и доминантних преводачких пракси. Посебно обраћамо пажњу на одступања која су преводиоци начинили у односу на оригинални текст. Такође, истражујемо могућу мотивацију за настанак конкретних измена (предратна традиција посрбљавања превода, приближавање текста рецепијентима, итд.).

Кључне речи: Алиса у земљи чуда, семантички и комуникативни превод, културолошки кодови, преводачка пракса

Примљен: 5/5/2018 10:07:40

* mico_todorovic@yahoo.com

Милош М. Ковачевић *

*Универзитет у Београду,
Филолошки факултет,
Универзитет у Крагујевцу, ФИЛУМ*

(НЕ)СУПСТИТУЕНТНОСТ ВЕЗНИКА „И” И „А” У КОПУЛАТИВНОЈ УПОТРЕБИ

У реферату се, на богатом корпусу публицистичког стила савременог српског језика, анализирају услови који омогућавају и који онемогућавају супституентност везника „и” и „а” у копулативној функцији. Посебна пажња поклања се контекстима у којима замјена наведених везника доводи до тога да семантичке диференцијације броја референата детерминисних координираним атрибутима (као нпр.: Мали а велики људи ≠ Мали и велики људи) или пак самих доведених у координирану везу (као нпр. Господин и мангуп ≠ Господин а мангуп).

Основни циљ рада јесте моделовање свих контекста који о(не)могућавају супституцију везника „и” и „а” у копулативној функцији, односно (ин)компатибилности датих везника са датим контекстима.

Кључне речи: везници, копулативност, адверзативност, (не)супституентност, конкретизатор везничког значења, сингуларни и плурални референт

Примљен: 5/9/2018 22:03:24

* mkovacevic31@gmail.com

Милка В. Николић*
Бојана М. Вељовић

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Катедра за српски језик

СТИЛИСТИЧКЕ ДОМИНАНТЕ У ДЕЛУ УЖИЦЕ СА ВРАНАМА ЉУБОМИРА СИМОВИЋА

Дело *Ужице са вранама* писац Љубомир Симовић је описао је на следећи начин: „хроника која је повремено роман и роман који је повремено хроника”. Лингвостилистичка анализа показује да се остварују језичко-стилски поступци који доприносе (1) појачаној смисаоној заокружености пасуса (текстостилеми) и (2) фигуративности израза (синтаксостилеми). На плану синтаксостилема доминирају поступци: (1) набрајање (синатроизам, кумулација); (2) потпуно интонационо издвајање (парцелација). Од текстостилема јављају се: (1) употреба анафоре и катафоре у стилистичкој функцији; (2) фигуре смисаоне дискурсне целине (епифонем и ентимем); (3) фигуре засноване на амплификативним десцендентним конекторима (дистрибуција и регресија). Посебну улогу у динамици приповедања има употреба глаголских облика.

Кључне речи: језичко-стилски поступци, глаголски облици, текстостилеми, синтаксостилеми, дело *Ужице са вранама*, Љубомир Симовић.

Примљен: 9/14/2018 16:33:37

* milka.nikolic@filum.kg.ac.rs

Даница М. Јеротијевић Тишма*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Катедра за англистику

РЕВЕРЗИБИЛНА ИНТЕРФЕРЕНЦИЈА НА ПРИМЕРУ ВРЕМЕНА НАСТУПА ЗВУЧНОСТИ КОД СРПСКИХ УЧЕНИКА ЕНГЛЕСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА

Рад испитује фонетски параметар времена наступа звучности код звучних и беззвучних пловива у међујезичком фонолошком систему код српских ученика енглеског као страног језика у примерима речи на српском језику. На тај начин желимо да испитамо да ли и на који начин фонетске карактеристике страног језика утичу на реализацију пловива у матерњем језику, односно постоји ли обрнути језички трансфер из J2 у J1. Српски језик по правилу нема продужено трајање ВОТ беззвучних пловива у превокалској акцентованој позицији већ је језик са типично кратким ВОТ. Енглески језик, са друге стране, одликује се присуством аспирације у истом контексту, самим тим има типично дуге ВОТ.

У испитивању је учествовало 25 студената англистике са Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу. Снимање и акустичка анализа добијених резултата спроведени су у складу са принципима експерименталне фонетике. Резултати скрећу пажњу на педагошке импликације и комплексност међусобног утицаја матерњег и страног језика.

Кључне речи: ВОТ, пловиви, српски, енглески, интерференција, међујезик

Примљен: 6/10/2018 21:06:55

* danica.tisma@filum.kg.ac.rs

Јелена М. Јосијевић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

МОДЕЛИ АФИРМАТИВНЕ ЛЕКСИЧКО- СИНТАКСИЧКЕ СУПЕРЛАТИВНОСТИ У СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ

У раду се на основну обимних корпусних анализа српског и енглеског језика дефинишу структурни обрасци афирмативне лексичко-синтаксичке суперлативности који до сада нису били забележени у литератури. У анализи енглеског језика коришћен је електронски корпус СОСА (Corpus of Contemporary American English), а у анализи српског језика Корпус савременог српског језика (КССЈ). Нови структурни обрасци проширили су описане репертоаре модела перифрастичког суперлатива и наметнули потребу за одређеном класификацијом коју ћемо такође понудити у овом раду. На самом крају, указаћемо на уочене сличности и разлике између два језика.

Кључне речи: лексичко-синтаксичка суперлативност, перифрастички суперлатив, српски језик, енглески језик

Примљен: 6/11/2018 10:38:39

* jelena.josijevic@filum.kg.ac.rs

Ивана В. Лазић Коњић*
Маријан Ј. Јелић

Српска академија наука и уметности,
Институт за српски језик
Универзитет у Новом Саду,
Педагошки факултет у Сомбору

ФОЛКЛОРНА ЛЕКSIKA У ВУКОВОМ РЈЕЧНИКУ И У ДАНАШЊЕМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У раду ће се посматрати фолклорна лексика (према тематском критеријуму) забележена у Вуковом Рјечнику у дијахроној перспективи с циљем да се утврди њен синхрони и дијахрони статус и покаже континуитет у развоју лексике српског језика. На корпусу свих речи из прве књиге Вукових *Српских народних ијесама* формалним срањивањем утврђено је да их је Вук готово без изузетка унео у свој речник што је омогућило да се успостави однос са савременим изворима (РСАНУ, РСМ, РСЈ) и испита које су речи и значења потврђени у речницима савременог језика, а које су у њима изостале/ квалификоване као периферна лексика, како би се добили подаци о синхронном статусу разматране лексике и променама које су се догодиле у дијахроном развоју. Добијени подаци треба такође да покажу (део) садржај(а) основног лексичког фонда српског језика који се у науци о језику сматра стабилним и тешко променљивим за разлику од језичке периферије и да да потврду овом донекле у науци провереном и тек делимично поткрепљеном мишљењу.

Кључне речи: Српски рјечник, лексика, фолклорна лексика, лексичко значење, лексичке промене, основни лексички фонд, лексичка прериферија, српски језик

Примљен: 6/11/2018 15:25:49

* ivana.konjic@gmail.com

Никола И. Рамић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

АКЦЕНАТСКЕ ПАРАДИГМЕ У ПРВОМ И ДРУГОМ ИЗДАЊУ СРПСКОГ РЈЕЧНИКА

У овоме прилогу биће ријечи о томе на који начин је представљена слика акценатских парадигми у првоме, а на који начин у другом издању *Српског рјечника*. Акценатске алтернатије условљавају формирање мноштва акценатских типова, а њихова презентација један је од захтјевнијих задатака у лексикографији уопште. Тако је лако примијетити да се и у Вуковим рјечницима томе проблему приступа на различите начине, па је уочљива осјетна разлика у презентацији прозодијских карактеристика појединих одредница у другоме на њихову презентацију у првом издању *Рјечника*. То је и разумљиво када се има у виду сарадња Вука са Даничићем и Даничићева разрада многобројних акценатских појединости, па је вуковска акцентуација постала репрезент акценатских структура које су у српским говорима најраспрострањеније и типичан су примјер новоштокавског акценатског система.

Кључне речи: Вукови речници, акценат, стандардизација, акценатске парадигме

Примљен: 6/11/2018 16:20:13

* nikola_ramic@yahoo.com

Александер Урком*

Универзитет „Ешвенс Лоранд” у Будимпешти,
Филозофски факултет

У СУСРЕТ НОВОМ МАЂАРСКО-СРПСКОМ РЕЧНИКУ: 50 ГОДИНА НАКОН ПОСЛЕДЊЕГ ОЗБИЉНИЈЕГ ДВОЈЕЗИЧНОГ РЕЧНИКА

Двојезични речници имају посебно место у лексикографији. Својом сврхом, циљем и наменом обављају посебан задатак у зближавању различитих култура и језика, а уједно су и најчешће коришћени речници. С обзиром на то да се и језик непрестано мења и развија, природно би било да те промене прате и двојезични речници. У мађарско-српској лексикографији, међутим, услед политичких, економских па и других разлога, примећујемо огромне недостатке, како када је у питању број двојезичних речника, тако и када је у питању њихов квалитет, величина, намена. Довољно је рећи да до данашњег дана није састављен ни један велики мађарско-српски речник, а да је последњи озбиљнији речник издат давне 1968. године. Ову празнину планирамо да попуњимо новим „Мађарско-српским великим речником” који је тренутно у изради у Будимпешти. У раду ће бити речи о структури новог речника са посебним акцентом на терминологију из области права и економије.

Кључне речи: речници, лексикографија, терминологија, право, економија

Примљен: 6/13/2018 17:55:11

* urkom.aleksander@gmail.com

Гордана Д. Димковић Телебаковић*

Универзитет у Београду,
Саобраћајни факултет

СЕМАНТИЧКО-МОРФОЛОШКО-ПРЕВОДНА МЕТОДА У АНАЛИЗИ СРПСКОГ И ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА У КОНТАКТУ

Циљ рада је разоткривање значења и морфолошких структура 120 термилошких сложених лексема у енглеском језику, како би се дошло до адекватних преводних еквивалената у српском језику. Да би циљ био остварен коришћена је семантичко-морфолошко-преводна метода. Трансфер значења из једног у други језик приказан је кроз преводне обрасце. Добијени обрасци показују да се у српским еквивалентима често додају предлози, именице или комбинације ових врста речи, због што прецизнијег изражавања значења. Предлошке фразе и релативне клаузе особеност су српских термилошких еквивалената. Резултати истраживања такође указују да поклапање морфолошких структура у двама језицима постоји само у комбинацијама ИМЕНИЦА + ИМЕНИЦА, ПРИДЕВ + ИМЕНИЦА и ПРЕФИКС + ИМЕНИЦА.

Кључне речи: семантичко-морфолошко-преводна метода, преводни обрасци, српски и енглески језик

Примљен: 6/18/2018 13:05:06

* g.telebakovic@gmail.com

Веран Ј. Станојевић*

*Универзитет у Београду,
Филолошки факултет*

НЕКЕ ДИСКУРЗИВНЕ ОДЛИКЕ СРПСКИХ И ФРАНЦУСКИХ ГЛАГОЛСКИХ ВРЕМЕНА

Познато је да се низ од два аориста интерпретира као хронолошко низање означених догађаја (нпр. Јован га гурну и он паде.), при чему промена редоследа радњи доводи до мање природних низова: Он паде. Јован га гурну. У раду испитујемо потенцијал српских и француских временских глаголских облика да означе различите временске релације. Лингвистички је посебно интересантан однос француског имперфекта према темпоралном антецеденту, који није нужно однос симултаности, што важи и за српски имперфективни перфекат (нпр. Отпустили су га. Нико се није изненадио. Увек је каснио на посао.). Посебно испитујемо улогу глаголског вида, као и лексичког значења глагола на успостављање временских релација (ин)компатибилних са употребом овог или оног глаголског времена, а посебно у случајевима у којима је претпостављена темпорална инструкција глаголског облика у нескладу са ефективно испољеном временском релацијом у дискурсу/тексту.

Кључне речи: глаголско време, дискурс, временске релације, глаголски вид, француски језик, српски језик

Примљен: 8/21/2018 21:12:30

* veranva@gmail.com

Александра М. Радовановић*

Универзитет у Крагујевцу,
Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

ИЗРАЖАВАЊЕ ДИНАМИЧКЕ МОДАЛНОСТИ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Средства за изражавање модалности све чешће се налазе у фокусу испитивања на материјалу енглеског и српског језика. Као централни експоненти ове синтаксичко-семантичке категорије, модални глаголи привлаче највећу пажњу истраживача који се у анализама неретко ослањају на широко прихваћену поделу на епистемичка, деонтичка и динамичка модална значења. Како се у србистичкој филолошкој традицији динамичка модалност не истиче као један од типова модалности, намера истраживања је да овај тип модалности подробније испита укључујући у анализу различите класе лексичко-граматичких средстава. Полазећи од поставки из релевантне англосаксонске литературе, првенствено приступа модалности који нуди Палмер (1974, 2001), квалитативна анализа спроведена је на корпусу савременог српског језика (СрпКор2013) са циљем да се одреде и опишу елементи језичког система којима се семантички домен динамичке модалности изражава у српском језику.

Кључне речи: динамичка модалност, могућност, нужност, волитивност, значење, српски језик, енглески језик

Примљен: 6/18/2018 11:52:09

* aleksandra.radovanovic@kg.ac.rs

Даница Б. Недељковић
Никола Д. Вујчић*
Универзитети у Крагујевцу,
ФИЛУМ,
Катедра за германистику

УПОТРЕБА ГЕМИНАТНИХ ФРАЗЕМА У САВРЕМЕНОМ НЕМАЧКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У раду се анализирају геминатне фраземе немачког и српског језика код којих се као доминантна синтаксичка функција издваја предикативна. Анализира се њихова специфична форма, са посебним акцентом на други елемент ове бинарне структуре, као и (не)могућност флексије и реализације у различитим синтаксичким функцијама, од којих се као посебно интересантна издваја атрибутска, будући да се она, пре свега у германистици, најчешће сматра искљученом, што се у савременом немачком језику не потврђује увек. Поређењем семских структура геминатних фразема немачког и српског језика утврђују се могући кореспонденти и еквиваленти, а потом и њихова употребна вредност. Истраживање се врши на корпусу који чине текстови савременог немачког и српског језика публицистичког, књижевноуметничког и разговорног функционалног стила, будући да се у њима на најбољи начин одсликавају новије језичке тенденције.

Кључне речи: геминатне фраземе, српски језик, немачки језик, кореспондент, еквивалент, синтаксичка функција

Примљен: 6/19/2018 6:16:28

* nikola.vujcic@outlook.com

Ивана Б. Палибрк*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Катедра за англистику

ЕНГЛЕСКИ ПО ВУКУ? – ГРАФОСТИЛЕМСКИ АСПЕКТ РОМАНА *РИДЛИ ВОКЕР*

Радам се представља графолошки ниво у роману *Ридли Вокер* аутора Расла Хоубна. Пишчева предложена правописна форма којом се дело издваја у савременој англистичкој књижевности биће предмет квалитативне лингвостилистичке анализе. Хоубново јединствено виђење односа културе у време писања романа и постапокалиптичне цивилизације главног јунака представљено је специфичним спелингом и отуда је анализа графостилема неопходна. Наиме, енглеским језиком овог романа никада се није говорило нити писало, јер је та верзија у овом делу доживела трансформацију од усмене легенде до фиктивног графолекта. Циљ рада је опис употребљених поступака са посебним освртом на нестандартни правопис. Закључак се бави одређивањем ефеката Хоубнове „реформе” и њеног доприноса укупној књижевноуметничкој вредности романа.

Кључне речи: графостилеми, графолект, правопис, спелинг, реформе спелинга

Примљен: 6/19/2018 15:01:32

* ivana.palibrk@filum.kg.ac.rs

Јулијана С. Стевановић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ОДНОС ПАРЦЕЛАЦИЈЕ И СУПСТАНТИВНОГ ИСКАЗА У ЈЕЗИКУ КЊИЖЕВНОСТИ ОД ВУКА ДО ДАНАС

Овај рад требало би да покаже формалне и семантичке разлике између парцелисаног реченичног исказа и номинативног исказа који је последица елипсе. Корпус за истраживање чини неколико дела из савремене српске књижевности, као и неколико књижевних дела Вука Стефановића Караџића, будући да желимо показати и разлику у књижевном исказу између два раздобља.

Кључне речи: парцелација, номинација, исказ, реченица, елипса

Примљен: 6/19/2018 17:32:09

* juca89stevanovic@gmail.com

Веселина В. Ђуркин*

Универзитет у Новом Саду,
Педагошки факултет у Сомбору

ДЕМИНУТИВНЕ И АУГМЕНТАТИВНЕ РИЈЕЧИ У ВУКОВИМ НАРОДНИМ ПРИПОВИЈЕТКАМА И СРПСКОМ РЈЕЧНИКУ

У раду се на корпусу *Српских народних приповједака*, које је сакупио и стилизовао Вук Стефановић Караџић, анализирају деминутивне и аугментативне ријечи са морфолошко-творбеног и семантичког аспекта, уз разматрање и књижевноумјетничких разлога њихове употребе. Будући да је у литератури примијећено да се, рецимо, код именичких аугментатива доста ријетко даје примјер њихове употребе у контексту, како у Вуковом *Рјечнику*, тако и у *Речнику српскохрватског књижевног језика* МС, анализи ће бити подвргнут и начин обраде забиљжених лексема у датим рјечницима и у *Речнику српскохрватског књижевног и народног језика* САНУ.

Кључне речи: деминутиви, аугментативи, српске народне приповијетке, Вуков *Српски рјечник*

Примљен: 6/19/2018 17:46:41

* veselinaso@gmail.com

Милица С. Баџић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА ЖАНРА ОНЛАЈН ПОХВАЛА ИЗДАВАЧА НА СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ

У реферату се бавимо контрастивном анализом онлајн похвала издавача на српском и енглеском језику с циљем да испитамо сличности и разлике у реторичкој структури и језичким конвенцијама прототипичне онлајн похвале као хибридног жанра. Утврђено је да ови текстови испољавају варијације у броју, учесталости употребе и распореду обавезних и опционих елемената схематске организације, као и устаљеним лексичко-граматичким ресурсима. У српској похвали фокус је на успостављању (ин)директне комуникације са читаоцем, док је у енглеској фокус на формалним критеријумима вредновања самог дела. Дате варијације нису високо маркиране, али ипак указују на различите стратегије које писци похвала као чланови одређене дискурсне заједнице у двама језицима користе зарад остваривања исте комуникативне сврхе. Резултати могу послужити и као показатељ дискурсних норми у српској и англоамеричкој култури, те похвале као културне артефакте треба посматрати из мултидимензионалне перспективе (контрастивне) реторике.

Кључне речи: контрастивна реторика, анализа жанра, похвала издавача, реторичка структура, језичке конвенције

Примљен: 6/19/2018 20:53:48

* milica.bacic@filum.kg.ac.rs

Анђела Д. Васиљевић*

Универзитет у Београду, Филолошки факултет

ФРАНЦУСКИ РЕФОРМУЛАТИВНИ КОНЕКТОРИ И ЊИХОВИ ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Предмет овог рада јесте контрастивна анализа једне групе француских и српских текстуалних конектора. Будући да реформулативни конектори имају надреченични досег, желимо да укажемо на њихов допринос у постизању кохезије текста, чиме он постаје смислена и повезана целина.

Након теоријског дела у којем ћемо дефинисати појмове текстуалности, кохезије и конектора, у практичном делу посветићемо се анализи грађе која је ексцерпирана из паралелног француско-енглеско-српског корпуса „ParCoLab”, као и из једнојезичних корпуса француског и српског језика. Примери ће бити груписани према подели коју је К. Росари (1990) применила у својој анализи француских и италијанских реформулативних конектора.

При таквој контрастивној анализи долазе до изражаја семантичке, синтаксичке и прагматичке сличности и разлике, на које ћемо посебно указати, због њиховог значаја на пољу превођења с француског на српски језик.

Кључне речи: текстуалност, кохезија, конектори, реформулативни, преводни еквиваленти

Примљен: 6/19/2018 21:31:49

* andjela.vasiljevic.ue@gmail.com

Бранкица Ђ. Марковић*

Институт за српски језик САНУ, Београд

**ВИНОГРАДАРСКА ЛЕКСИКА У ПРВОМ
ИЗДАЊУ ВУКОВОГ СРПСКОГ РЈЕЧНИКА
(1818) И У ДАНАШЊЕМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ**

У раду ће бити представљена и анализирана виноградарска лексика забележена у првом издању *Српског рјечника* Вука Стефановића Караџића (1818), а сагледаће се и какво је стање у данашњем српском језику.

Кључне речи: српски језик, виноградарска лексика, *Српски рјечник* (1818).

Примљен: 6/19/2018 21:36:32

* brankicama@gmail.com

Нина Ж. Манојловић*
Ивана З. Митић

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ВРЕМЕ КАО ПРОИЗВОД У СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ

Концептуална метафора ВРЕМЕ ЈЕ ПРОИЗВОД реализује се у оквиру изворног домена ВРЕМЕ ЈЕ РОБА, који представља веома продуктиван домен у обама испитиваним језицима. У раду се истражују синтаксичка средства која су у основи концептуалних метафора, те да ли структурни план има ограничења по когнитивни ефекат који доприноси њиховој концептуализацији. Првобитни циљ рада јесте испитати уланчавања значења надређене појмовне метафоре, те појединачна остварења метафоричких израза и њихово груписање у концептуалне метафоре нижег реда (ГРАЂЕВИНА, ОДЕВНИ ПРЕДМЕТ и сл.). Секундарни циљ јесте истражити везу између синтаксичких средстава која доприносе уланчавању метафора и начина структурирања метафора нижег реда у двама несродним језицима. Испитивани корпуси српског и енглеског језика слични су по обиму и разноликости текстова и пружају основ за адекватну контрастивну анализу. Анализа у оквиру истраживања показала је висок степен сличности у посматраним језицима када је у питању изворни домен РОБА и представља прилог истраживању у оквиру когнитивне семантике и теорије концептуалне метафоре у светлу контрастирања језика.

Кључне речи: теорија концептуалне метафоре, циљни домен ВРЕМЕ, когнитивна лингвистика, РОБА, ПРОИЗВОД, структура, синтаксичка средства

Примљен: 6/20/2018 9:17:00

* nina.manojlovic@filum.kg.ac.rs

Жељко Д. Степановић*

Институт за српски језик САНУ,
Београд

СРПСКИ РЈЕЧНИК (1818) И NOWY SŁOWNIK KIESZONKOWY POLSKO-NIEMIECKO-FRANCUZKI (1805)

Предмет овог рада биће два тројезична речника, штампана у истом периоду – Вуков „Српски рјечник истолкован њемачким и латинским ријечма” и Банткеов (Jan Wincenty Bandtkie-Stężyński) „Nowy słownik kieszonkowy polsko-niemiecko-francuzki”, првобитно издат анонимно 1805. године а потом 1807, 1811, 1820. итд. Циљ је да се упореде ова два речника, најпре структурно, а затим прикажу неке од разлика које су захватиле два језика од тог периода до данас (графија, правопис, различита примарна значења итд.), поредивши неколико речничких одредница са одговарајућим одредницама из савремених описних речника српског (шестотомни „Речник српскохрватског књижевног језика”) и пољског језика (тротомни „Słownik języka polskiego”).

Кључне речи: српски језик, пољски језик, лексикографија, вишејезични речници, Вук Караџић, Јан Бантке

Примљен: 6/20/2018 11:48:05

* zhelhko@gmail.com

Марина В. Кебара*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет, Катедра за српски језик

**СЛАВЕНО-СЕРБСКА И НАРОДНА СЕРБСКА
ПЈЕСНАРИЦА ВУКА КАРАЏИЋА У СВЕТЛУ
ЗБИРКЕ ПЕСМЕ ЗАПАДНИХ СЛОВЕНА А. С.
ПУШКИНА**

Предмет истраживања је збирка песама А. С. Пушкина „Песме западних Словена” (Пушкинов назив за јужне Словене западно од Русије) са задатком анализирања и контрастивног тумачења Пушкинових превода из два зборника Вука Караџића: „Мала простионародна славено-сербска пјеснарица”, са око 100 лирских и 6 епских песама и „Народна сербска пјеснарица”, са око стотину лирских и 17 епских песама. Нарочиту пажњу у анализи посвећујемо спорним проблемима Пушкинових стилизација повезаних са преводима српских фолклорних песама. Окосницу анализе „Песама западних Словена” представљају песме које је Пушкин насловио „Соловей”, где се анализира превод песме „Три највеће туге...” из „Мале славено-сербске пјеснарице” и песме „Бог ником дужан не остаје...” у Пушкиновом преводу „Сестра и братја” из збирке „Народна сербска пјеснарица”, уз истовремено контрастирање са другим песмама у поменутој збирци, које се темеље на мотивима српских фолклорних песама објављених у напред наведеним зборницима Вука Караџића.

Кључне речи: Вук Караџић, А. С. Пушкин, *Песме западних Словена, Мала простионародна славено-сербска пјеснарица, Народна сербска пјеснарица*

Примљен: 6/20/2018 17:58:38

* m.kebara@filum.kg.ac.rs

Нина С. Милановић*

*Универзитет у Источном Сарајеву,
Педагошки факултет Бијељина*

РЕД РИЈЕЧУ У НАРОДНИМ ПРИПОВИЈЕТКАМА ВУКА КАРАЦИЋА

У раду се проучава нормативно-граматички и стилистички ред ријечи у народним приповијеткама Вука Стефановића Караџића. Класификација типова стилистички маркираних структура оформљених поступцима инверзије у овом раду подразумијеваће, најприје, стилематичну, а потом и стилогену анализу издвојених структура, те тумачење њихових информативних и емфатичких вриједности у датом контексту.

Кључне речи: граматичко-семантички и стилистички ред ријечи, стилематичност, стилогеност, функционална реченична перспектива

Примљен: 6/20/2018 19:33:41

* milanina851@gmail.com

Тамара Н. Лутовац*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет, Катедра за српски језик

ГРАФИЈА И ПРАВОПИС ПИСАМА ТУРСКОГ СУЛТАНА МЕХМЕДА II ДУБРОВНИКУ

У раду се истражују најважније граfiјске и правописне одлике писама турског султана Мехмеда II Дубровнику, која обухватају период од 1458. до 1481. године. Основни циљ истраживања јесте покушај да се писама Портине канцеларије расветле најпре са граfiјско-правописног, а потом и са језичког становишта. Проведена анализа показала је да се у писарској канцеларији султана Мехмеда II издвајају документа: (1) у којима преовлађују елементи рашке ортографске праксе; (2) у којима су заступљени елементи рашке и ресавске ортографије; (3) у којима се мешају елементи све три ортографске праксе: босанско-хумске, рашке и ресавске.

Кључне речи: босанско-хумски правопис, рашки правопис, ресавски правопис, Портинa канцеларија, султан Мехмед II, Дубровник, XV век

Примљен: 7/6/2018 12:13:31

* lutovactamara@gmail.com

Михаило Шћепановић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ТОПОНИМИ ДРОБЊАКА ПОД ЛУПОМ ВУКОВОГ РЈЕЧНИКА

У раду се даје осврт на географску терминологију коју је још Јован Цвијић одредио на основу српске топонимије. Разуђеност дробњачког терена на овом ареалу је условила богат терминолошки географски систем. Циљ рада је да се осветли однос апелативне лексике у Вуковом *Српском рјечнику* према онимима са дробњачког терена.

Кључне речи: Вуков *Српски рјечник*, дробњачки терен, апелативна лексика

Примљен: 7/23/2018 17:55:10

* mihail.scepanovi@gmail.com

Горица Р. Томић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Центар за проучавање језика и књижевности

ЛЕКСЕМЕ ЈЕЗИК, Р(И)ЈЕЧ И КЊИГА ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ ВУКОВОГ РЈЕЧНИКА И ДАНАШЊЕГ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Разлике између Вукове и вуковске лексике, с једне стране, и лексике савременог српског језика, с друге, бројне су. Разлог томе није само време већ и брзи развој наше друштвене и културне средине. Промене у лексичком фонду испољавају се што у приливу нових и одливу старих лексема, што у менама у животу оних које се и након два века свакодневно користе. Шта се на том „језичком” путу дугом два столећа променило у случају лексема *језик*, *ријеч* и *књига*, покушали смо да осветлимо кроз анализу њихових значења и употребâ користећи се Вуковим *Српским рјечником* (1818, 1852), *Народним српским цјесмама* (1823), *Речником* Матице српске, *Речником српскога језика* и *Речником* САНУ. Одабир ових лексема наметнуле су како Вукова љубав према књизи и језику и опседнутост речима, тако и чињеница да се баш због језика, речи и књигâ и данас враћамо Вуку. Разлике у функционисању датих лексема које смо забележили огледају се како у проширењу њихових значења, тако и у томе да, са савременог језичког становишта, барем нека од њихових „преживелих” употреба бива оквалификована као архаична (нпр. књига у значењу писмена порука, писмо; папир, хартија) или пак необична (нпр. у ријечи бити = управо говорити; језик = заробљеник), што је и разумљиво с обзиром на то да смо од Вука до данас прешли дуг пут, да се језик мења, да је судбина речи таква да нека њихова значења застаревају, док друга пак у потпуности нестају.

Кључне речи: језик, р(и)јеч, књига, лексичке промене, Вуков Рјечник, савремени српски језик

Примљен: 10/2/2018 15:02:09

* dragulj988goricicak@gmail.com

Јелена Р. Китановић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

СУБЈУНКТИВ У РОМАНУ ТРАГАЛАЦ ЗА ЗЛАТОМ ЖАН-МАРИ ГИСТАВ ЛЕ КЛЕЗИОА И ЊЕГОВИ ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

У раду се анализирају употребе субјунктива, као једног од личних глаголских начина, у роману Трагалац за златом Жан-Мари Гистав ле Клезиоа и његовом преводном еквиваленту. С обзиром на то да субјунктив не постоји у српском језику, циљ рада је да прикаже која језичка средства савремени српски језик користи како би у потпуности пренео модалност овог глаголског начина. Користећи контрастивну анализу, показаћемо да се субјунктив у француском најчешће користи за изражавање неактуализованих радњи, а да савремени српски језик користи различита језичка средства као потенцијалне преводне еквиваленте. Реч је о модалним глаголима који фигурирају са допуном, конструкцијама да/како + потенцијал и презентом са несвршеним глаголима. Пошто се у савременом француском субјунктив све више среће на местима на којима се никада, или ретко, употребљавао, указаћемо на потребу проналажења јединственог преводног еквивалента који би најверодостојније пренео његово значење, што отвара пут будућим истраживањима.

Кључне речи: француски језик, српски језик, субјунктив, модалност, потенцијал, презент, превођење

Примљен: 8/26/2018 17:03:13

* jelenakitanovic2105@gmail.com

Валентина В. Будинчић*

Универзитет Унион Никола Тесла,
Факултет за спорти

ЕПОНИМИ КАО ВРСТА ПОСУЂЕНИЦА У СРПСКОМ СПОРТСКОМ РЕГИСТРУ

Један од начина творбе термина у различитим стручним доменима јесте епонимизација, односно именовање одређених појмова мотивисано личним именима. Тема овога рада су епоними као посуђенице у спортском регистру у српском језику, а циљ је да се кроз призму енглеског као интернационалног језика спорта опишу карактеристике овог сегмента српског спортског регистра. Нека од питања која у раду разматрамо су: колико је епонимизација као начин творбе заступљена у спорту уопште и да ли се неки спортови и спортске области издвајају по заступљености термина насталих на овај начин; да ли су епоними у оквиру спортског регистра у српском језику искључиво посуђенице или постоје и примери епонима који су настали у српском језику; на који се начин епоними као посуђенице адаптирају и у којим се све облицима јављају у односу на степен адаптираности. Анализа је смештена у контекст теорије језика у контакту и стандардизације стручне терминологије у српском језику, а корпус су чиниле спортске енциклопедије и речници на српском и енглеском језику, као и базе података на интернету.

Кључне речи: епоними, терминологија, посуђенице, спортски регистар, теорија језика у контакту, стандардизација

Примљен: 8/31/2018 21:33:07

* valentina.budincic@fzs.edu.rs.

Наташа А. Спасић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ПОРЕДБЕНЕ И/ИЛИ НАЧИНСКЕ КОНСТРУКЦИЈЕ ОД ВУКА ДО ДАНАС

У раду ће бити речи о терминологији, (под)типовима и употреби поредбених и начинских реченица (и конструкција) у протекла два века, од Вукове прве граматике (*Писменица србскога језика по говору иростога народа писана*, 1814) преко Вуковог *Српског рјечника* (I – 1818; II – 1852) до данас. Како Вуково грандиозно дело лежи у основи свих каснијих граматика, циљ нам је да видимо зачетке ових типова зависносложених реченица и потврдимо или дематујемо њихово постојање од самог почетка српског кодификованог језика. Даћемо преглед терминологије и класификације у XIX веку, њену релативну стабилизацију током XX века и увид у избор релевантне синтаксичке литературе: уџбенике, граматике и приручнике у последњих стотину година. Посебна пажња биће посвећена класификацији која се мењала, решењима и конкретној употреби поредбених и начинских конструкција са циљем да се утврди њихов опсег и природа што би био један од индикатора релевантности поредбених и начинских конструкција као посебних и често незамењивих типова реченица.

Кључне речи: Српски рјечник, Вук С. Караџић, поредбене конструкције, начинске конструкције.

Примљен: 8/30/2018 11:25:17

* nataly.spasic@gmail.com

Ема Н. Живковић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Центар за проучавање језика и књижевности

КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА ИМЕНИЧКИХ СЛОЖЕНИЦА У ВУКОВОМ СРПСКОМ РЈЕЧНИКУ И ЏОНСОНОВОМ РЕЧНИКУ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Предмет рада је контрастивна анализа именичких сложеница у савременом српском и савременом енглеском језику. Корпус чине сложенице ексцерпиране из Вуковог *Српског рјечника* и Џонсоновог *Речника енглеског језика*. На одабир корпуса утицала је чињеница да оба дела потичу из приближно истог периода, као и то да су имала велики утицај на стандардизацију савременог српског, односно енглеског језика. Грађење сложеница је значајан морфолошки процес у српском језику, док је у енглеском композиција најпродуктивнији процес формирања нових речи. Један од циљева рада јесте да утврди волумен именичких сложеница у српском и енглеском језику. У српском језику изражен је падежно-деклинацијски облик именица које представљају потенцијал за стварање сложеница. Насупрот томе, сиромашнија флексија у енглеском омогућава појачан афинитет ка стварању сложеница. Стога, рад настоји да утврди фреквенцију ове врсте сложеница у обама језицима како би се потврдили наводи у литератури да је ова језичка појава присутнија у енглеском него у српском. Рад ће се осврнути и на проблем прецизног одређења шта треба сматрати именичким сложеницама у овим двама језицима, пошто не постоје поклапања у њиховом дефинисању и класификацији. Резултати рада могу бити корисни за даља контрастивна поређења која обухватају синтаксичке и

* e_zivkovic@yahoo.com

семантичке карактеристике сложеница, а могу представљати и базу за даља поређења из дијахроне перспективе.

Кључне речи: именичке сложенице, српски, енглески, контрастивна анализа, корпус

Примљен: 8/30/2018 11:28:50

Предраг Ј. Мутавџић*
Драгана П. Ткалац
Универзитет у Београду,
Филолошки факултет,
Катедра за неохеленске студије

ИСТОРИЈСКИ ЗНАЧАЈ ПОЈАВЕ ПРВИХ РЕЧНИКА САВРЕМЕНОГ СРПСКОГ И ГРЧКОГ ЈЕЗИКА (ВУК КАРАЦИЋ И АДАМАНТИОС КОРАИС)

Период националног препорода, који је отпочео и код Срба и ког Грка истовремено, у другој половини XVIII столећа и наставио се током читавог наредног, додатно је био оснажен појавом првих штампаних речника њихових језика који су ова два балканска народа у Европи знатно уздигли на културном и цивилизацијском пољу. Док је Вуков српско-српски речник из 1818. године био први такве врсте, посебно и због чињенице да је у њему дата изворна лексикографска грађа српског вернакулара, Кораисов петотомни грчко-грчки речник, који је излазио између 1829. и 1835. године у Паризу, наставља учену европску и грчку традицију објављивања грчких речника, а први је у односу на све ондашње познате по томе што настоји да опише грчки вернакулар, односно вернакулар према Кораисовом лингвистичком виђењу. Кораисово дело се и по квалитету и по приступу лексикографске обраде речи знатно разликује од Вуковог, али оба поседују и неке заједничке одлике које их приближавају. О сличностима и разликама, као и о најважнијим одликама оба речника покушаћемо да у нашем раду укажемо, уз освртање на друштвено-историјске и језичке прилике под којима су објављени, без залажења у детаљне филолошке анализе.

Кључне речи: Вук Караџић, Адамантиос Кораис, речник, српски, грчки, вернакулар, грчко језичко питање

Примљен: 10/3/2018 10:14:53

* predrag.mutavdzic@fil.bg.ac.rs

Маја Д. Вукић*
Универзитет у Нишу,
Филозофски факултет

НЕПРОМЕНЉИВЕ РЕЧИ У ВУКОВОМ РЈЕЧНИКУ

У раду је анализирана лексикографска обрада непроменљивих речи у *Српском рјечнику* из 1818. и *Српском рјечнику* из 1852. У обзир су узети Вукови погледи на непроменљиве врсте речи у *Писменици* из 1814. године и осврти на „делове говора” изнети у *Српској граматизици* у предговору *Рјечника* из 1818.

Узимајући у обзир поменуте Вукове граматике, у којима су непромењиве речи маргинализоване или потпуно занемарене, анализирани су принципи аутора речника при конституисању речничких чланака који се односе на неку од непроменљивих речи и недоследности у примени основних принципа у оба издања *Рјечника* (нпр.: састав лексичких одредница (зашто: јао!); постојање/непостојање показатеља граматичке категорије уз одредницу; покушај обележавања хомонимног односа међу речима (а: а?) и сл.). У раду се покушавају изнаћи објашњења за примењени приступ и износе се и његови главни недостаци.

Кључне речи: непроменљиве речи, лексикографска обрада, *Српски рјечник* (1818), *Српски рјечник* (1852), Вук Стефановић Караџић, Јернеј Копитар, Ђуро Даничић

Примљен: 8/31/2018 13:34:39

* maja.vukic@filfak.ni.ac.rs

Мирјана Р. Обрадовић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Центар за проучавање језика и књижевности

НЕГАТИВНА НОМИНАЦИЈА ЧОВЕКА У ВУКОВОМ СРПСКОМ РЈЕЧНИКУ (1818)

У овом раду разматрамо лексику којом се означава негативна номинација човека. Лексички материјал ексцерпиран је из Вуковог *Српског рјечника* (1818). Грађа из *Српског рјечника* употпуњава се и пореди са грађом из *Рјечника* (1852). Приказана је негативна номинација човека у тематским групама: тело, пол, узраст, карактер, морал, говор, родбински односи, однос према раду, однос према обичајима животног циклуса, однос према закону, однос према „другоме”, однос према заједници, однос према новцу и однос према јелу и пићу. Грађу анализирамо са деривационог и семантичког аспекта.

Статус издвојене лексике којом се именује човек као носилац неке негативне особине проверавамо у контексту антропографске лексике савременог књижевног језика и објављених дијалекатских речника.

Кључне речи: човек, негативна номинација, лексичко-семантичка анализа, Вук Караџић, *Српски рјечник* (1818)

Примљен: 8/31/2018 19:53:13

* mira.obradovic14@gmail.com

Софија И. Мијовић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Катедра за германистику

НОМИНАЛНЕ ФОРМЕ ОСЛОВЉАВАЊА У РОМАНИМА БРАНКА ЂОПИЋА И ЊИХОВИМ ПРЕВОДИМА НА НЕМАЧКИ – УПОТРЕБА ЛЕКСИКЕ ЗА СРОДСТВО ПРИ ОСЛОВЉАВАЊУ НЕПОЗНАТИХ ОСОБА

Предмет рада представља анализа номиналних израза за родбинске релације у функцији ословљавања непознатих особа у изабраним романима Бранка Ђопића (*Доживљаји Николејине Бурсаћа* и *Не шузуј бронзана сиражо*) и њиховим преводима на немачки језик. Бројни примери у српском показују да се именице које дефинишу улоге унутар породичне хијерархије (нпр. деда, баба, отац, мајка, син и сл.) не користе само за ословљавање сродника већ и за ословљавање особа са којима нисмо у сродству. У раду се најпре утврђује систем лексичких јединица које се користе у српском језику, као и ванјезички фактори који одређују избор реализованих лексема и њихову функцију у комуникацији. Затим се, будући да је ословљавање друштвено детерминисана језичка појава и да анализирана грађа представља емоционално обележене етикете специфичног културно-историјског контекста, анализирају односи еквиваленције успостављени између оригинала и превода на немачки.

Кључне речи: ословљавање, номиналне форме, преводни еквиваленти, солидарност, дистанца, учтивост, родбински односи

Примљен: 8/31/2018 20:04:19

* sofija.mijovic@filum.kg.ac.rs

Стефан Д. Тодоровић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Центар за проучавање језика и књижевности

ДЕКОМПОНОВАЊЕ ГЛАГОЛА У НАУЧНИМ ПОЛЕМИКАМА ВУКА КАРАЏИЋА

У раду се анализира декомпоновање глагола на корпусу Вуковог језика, при чему се у обзир узимају његове научне полемике, те би ово истраживање за циљ имало изучавање декомпонованих глагола у научном стилу Вука Караџића. Пратећи појаву декомпоновања са граматичког и стилистичког аспекта, у раду се посебно испитује суоднос декомпоновања глагола са њему надређеним појмом перифразом глагола. Задатак је испитати у којим је колокацијским везама могуће говорити о декомпоновању глагола, што представља структурно-семантичку варијанту, а када је више реч о перифрастичким глаголима, где је пре свега реч о функционалности стилској варијанти, или је у питању немогућство творења једнолексемске јединице. Поред тога, истраживање има за циљ да упореди раније стање језика са савременим резултатима, те да покаже у којој је мери декомпоновање глагола било заступљено у језику 19. века.

Кључне речи: стилистика, Вук Караџић, научни стил, перифраза, декомпоновани глагол

Примљен: 8/31/2018 21:44:52

* stodorovic@rocketmail.com

Марија С. Раковић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Центар за проучавање језика и књижевности

МОДЕЛИ ПРОСТЕ РЕЧЕНИЦЕ У УЏБЕНИЦИМА СРПСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА ЗА А НИВО

Рад се бави анализом модела просте реченице на корпусу уџбеника српског као страног језика за А ниво. Циљ је да се испитају: четири основна модела просте реченице; факултативни чланови којима се проширују модели и начини на које модели просте реченице утичу на развој комуникативне компетенције. У раду се модели просте реченице испитују на нивоу: дискурса (текстова као конституената микроструктуре уџбеника) и појединачних синтаксичких структура (вежбе које захтевају формирање реченица). Анализа је показала да су факултативни чланови нужних реченичних модела атрибут и прилошке одредбе у форми предлошко-падежне конструкције чешћи, али да су присутне и синтагматске јединице са истом синтаксичком функцијом. Иако релативно редак у језичкој пракси матерњих говорника, модел просте реченице од само два члана (S+P) може допринети развоју комуникативне компетенције на почетном нивоу учења српског као страног језика и бити основа за формирање ширих реченичних структура. Испитивање модела просте реченице допринеће утврђивању минимума синтаксичког знања неопходног за развој продуктивних језичких вештина при учењу српског као страног језика на А нивоу.

Кључне речи: проста реченица, српски као страни језик, уџбеник, А ниво, комуникативна компетенција

Примљен: 8/31/2018 22:07:57

* marijamarakovic16@gmail.com

Ана Љ. Вучићевић*
Александра Д. Савић
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Центар за проучавање језика и књижевности

ЕКСПЛИЦИТНА РЕФЛЕКСИВНОСТ У ПРИКАЗИМА СРПСКИХ И ЕНГЛЕСКИХ АУТОРА

Прикази као поджанр академског дискурса заузимају значајно место у писаној комуникацији која се одвија у академској заједници. Имајући у виду примарну улогу приказа да приближи стручној јавности релевантне компоненте дела које је предмет приказа, истиче се значај комуникативних својстава ове форме академског писања. Једно од кључних је степен експлицитне оријентисаности аутора текста ка читаоцима. У раду се, помоћу класификације коју је понудила Благојевић (2012), преваходно испитују показатељи феномена експлицитне рефлексивности у 180 приказа књига из области хуманистичких наука чији су аутори са српског и енглеског говорног подручја. Како је досадашња пракса показала културолошку условљеност диверзитета реторичких образаца примењених у академским формама изражавања, циљ рада је да квалитативно-квантитативним методама покушамо да установимо да ли се и у којој мери у приказима српских и енглеских аутора разликује експлицирање ауторовог присуства у тексту и његове свести о потенцијалној укључености читаоца у рецепцију текста.

Кључне речи: академски дискурс, прикази, експлицитна рефлексивност, културолошка условљеност, српски и енглески аутори, реторички обрасци

Примљен: 8/31/2018 23:04:09

* vucicevicanna@gmail.com

Дејан М. Каравесовић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Катедра за англистику

ЕНГЛЕСКЕ ПРОГРЕСИВНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ НАСПРАМ СРПСКИХ ИМПЕРФЕКТИВНИХ ПРЕДИКАТА

У раду се на темељима контрастивне анализе испитује степен подударности глаголских прогресивних структура у енглеском и конструкција са имперфективним глаголима у српском језику. Будући да у обама језицима наведене појаве представљају централне експоненте категорије глаголског аспекта, истраживање има за циљ да се разматрањем аспекатских обележја која се традиционално везују за категорије прогресивности или имперфективности (континуалност, теличност, дуративност, привременост и сл.) додатно осветли њихова синтаксичко-семантичка природа, као и да се представе импликације које резултати истраживања могу имати у настави страних језика и превођењу. Испитивањем општих обележја двеју поменутих глаголских категорија установљено је да се и поред бројних значењских поклапања, категорије прогресивности и имперфективности не могу у целости поистовећивати.

Кључне речи: енглески језик, српски језик, прогресив, имперфективни глаголи, аспект, глагол, контрастивна лингвистика

Примљен: 9/1/2018 16:42:53

* karavesovic@filum.kg.ac.rs

Аница Р. Крсмановић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ЕТНОЦЕНТРИЗАМ И СТРАХ ОД АСИМИЛАЦИЈЕ КАО ПРЕДИКТОРИ МОТИВАЦИЈЕ ЗА УЧЕЊЕ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА КОД СТУДЕНАТА НЕФИЛОЛОШКИХ СТУДИЈА У СРБИЈИ

Циљ овог рада је да се испита да ли и у којој мери етноцентризам и страх од асимилације представљају предикторе мотивације за учење енглеског језика код студената нефилолошких студија у Србији. У истраживању је учествовало 225 испитаника, студената нефилолошких факултета Универзитета у Крагујевцу. Мерни инструмент који смо користили подразумевао је анкетни упитник за процену нивоа етноцентризма, страха од асимилације и мотивације за учење енглеског језика. У истраживању смо користили квантитативне методе статистичке обраде и анализе података, и то: дескриптивне анализе, корелациону и регресиону анализу. Резултати истраживања показали су да етноцентризам и страх од асимилације представљају умерене, негативне предикторе мотивације за учење енглеског језика код испитане групе студената. Могуће педагошке импликације које произилазе из овог истраживања могу бити усмерене ка контролисању поменутих предиктора, како би се на тај начин утицало на подстицање нивоа мотивације за учење енглеског језика.

Кључне речи: настава страних језика, мотивација, етноцентризам, страх од асимилације, предиктори

Примљен: 9/1/2018 18:04:50

* anica.krsmanovic@filum.kg.ac.rs

Јулијана Ј. Вучо*
Јелена М. Филиповић
Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК ОКРУЖЕЊА И ОБРАЗОВАЊА

Као научно-образовна институција у којој се изучавају 34 европска и неевропска језика, укључујући и српски језик као страни, Филолошки факултет Универзитета у Београду, у сарадњи са невладином организацијом Дански савет за избеглице (DRC), у оквиру пројекта „Подршка формалном образовном систему Србије у одговору на избегличку кризу”, у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја и осталим релевантним националним и међународним институцијама и невладиним организацијама, израдио је Оквир програма језичке подршке намењен деци предшколског и школског узраста и одраслих лица која имају потребу да због различитих разлога – најчешће укључивања у школски систем и укупан живот у Србији – стекну основну комуникативну компетенцију из српског језика (ниво А1 Заједничког европског оквира) и, у складу са потребама и могућностима, основе српског језика као језика образовања. У раду се дефинишу концепцијске основе Оквира, његови циљеви, структура и језички садржаји, као и основне смернице за обуку предавача.

Кључне речи: избегличка криза и српски језик, српски као језик окружења, српски као језик образовања, оквир језичке подршке

Примљен: 9/5/2018 19:29:52

* julivuco@gmail.com

**ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПАРТИКУЛА
МЕЋУТИМ/ОБАЧЕ У ОКВИРУ
ФУНКЦИОНАЛНО-СЕМАНТИЧКЕ
И СИНТАКСИЧКЕ ПАРАДИГМЕ
АДВЕРЗАТИВНИХ КОНЕКТОРА (НА
МАТЕРИЈАЛУ КОНТРАСТИВНЕ АНАЛИЗЕ
ФУНКЦИОНИСАЊА ЛЕКСЕМА МЕЋУТИМ /
ОБАЧЕ У СРПСКОМ И БУГАРСКОМ ЈЕЗИКУ)**

У раду се примењује теорија интегралног описа језика, тј. утврђују се правила функционисања лексема међутим/обаче у систему јединица с којима су повезане на синтагматском и парадигматском плану. На синтагматском плану наведене речи функционишу као модификатор садржајног и комуникативног плана дискурса, а функција модификације остварује се захваљујући прагматским и модалним компонентама лексичког значења речи међутим/обаче. Однос релације (супротности, адверзативности) приближава функцију партикула функцији везника с тим да је синтаксичко повезивање јединица у оквиру сложене реченице кохезија кратког домета. На парадигматском плану се лексеме међутим/обаче сврставају у групу конектора супротности (везничке, прилошке, фразеологизоване адверзативе) који могу повезивати реченице или сегменте текста упућујући на то да су њихови садржаји међусобно различити или супротни. Пошто су на плану дискурса конектори међутим/обаче замениви другим адверзативним конекторим из исте логичко-семантичке скупине (а, али, но, док, напротив, за разлику од тога) циљ рада је да се успоставе разлике између конектора на темељу њихових синтаксичких, семантичких и прагматичких обележја.

Кључне речи: партикуле, адверзативни конектори, модификатори, текстуална кохезија, дискурс

* rosica_stef@abv.bg

Примљен: 9/5/2018 19:33:17

Ана С. Јовановић*

Ивана Ј. Вучина Симовић

Универзитет у Београду,

Филолошки факултет

ПРИЧАЋУ ВАМ ПРИЧУ: НАРАТИВНА СТРУКТУРА У ПРИПОВЕДАЊУ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ КОД ЈЕДНОЈЕЗИЧНЕ И ВИШЕЈЕЗИЧНЕ ДЕЦЕ

Као макро-функција којом се описују догађаји према временском редоследу, нарација представља сложен језички задатак који захтева висок степен прагматичке и више комуникативне компетенције. Начин на који појединци приступају наративном задатку биће, стога, условљен претходним знањима, индивидуалним разликама, социокултурним искуством, али и социолингвистичким контекстом. У овом раду истражујемо нарацију на српском код једнојезичне и вишејезичне деце којима је српски примарни, односно наследни језик. Прецизније, идентификујемо елементе наративне структуре и то апстракт, оријентацију, заплет, евалуацију, расплет и коду, како бисмо на основу контрастивне анализе наратива извели закључке о језичким средствима које поменуте две групе учесника користе приликом креирања кохерентних наратива.

Кључне речи: нарација, наративна структура, српски језик, наследни језик, кохеренција

Примљен: 9/5/2018 19:35:24

* anajovano@gmail.com

Неђо Г. Јошић*

Институт за српски језик САНУ, Београд

ВУКОВ СРПСКИ РЈЕЧНИК (1818) У СВЈЕТЛОСТИ РЕФЛЕКСИЈЕ НАРОДНИХ УМОТВОРИНА

У *Српском рјечнику* Вук је испољио нормативистичке тежње које су се у начелу сводиле на одабирање језичко-граматичких особина „достојних да уђу у књижевни језик” (П. Ивић). Лексика тршићког говора (и лексика других крајева одакле потичу Вукови извори), чини један план Вукова лексикона; други план чини лексика народних умотворина. Мишљење да је наш књижевни језик заснован на оплемењеном језику народне поезије (нпр. Д. Брозовић), данас није тешко довести у питање. Овај рад има за циљ да покаже: 1) колики обим Вукова лексикона запрема лексика узета из народних умотворина (посебо из народне поезије која ће се касније појавити у лајпцишком издању); 2) како се лексика народних умотворина (с обзиром на различито дијалекатско поријекло, метричке захтјеве итд.) рефлектовала на сам карактер *Српског рјечника*.

Кључне речи: Вук Караџић, *Српски рјечник*, народне умотворине, лексички фонд, српски народни језик

Примљен: 9/5/2018 19:37:22

* nedjo.josic@isj.sanu.ac.rs

Биљана С. Ристић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ПЕСМА МОЛИТВА КНЕЗА СРПСКОГ МИХАИЛА НА БРЕГУ МОРСКОМ

У раду смо анализирали песму *Молишва кнеза српског Михаила на брегу морском*. Песма је настала у време између две владавине Михаила Обреновића, док је он био у егзилу, а Србијом владали Карађорђевићи. Осврнули смо се и на друга кнежева дела и изнели дилеме око времена и места настанка и објављивања песме *Молишва*. Приказали смо стилско-тематску структуру и бавили се религијским и родољубивим осећањима песничког субјекта.

Кључне речи: кнез Михаило, Михаило Обреновић, песма, *Молишва*, брег, верзије, анализа

Примљен: 9/5/2018 19:41:54

* biljana.ristic.247@gmail.com

Јадранка Ж. Милошевић*

Завод за унапређивање образовања и васпитања, Београд

ЛЕКСИКА У СРПСКОМ РЈЕЧНИКУ И У ДАНАШЊЕМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У раду се врши упоредна анализа лексема из Вуковог *Рјечника* и актуелних речника српскога језика као што су *Речник САНУ* и *Речник Матице српске*. Које су се лексеме и како модификовале? У којој су се мери данашња имена одродила и колико одступају од примарног значења из Вуковог *Рјечника*? Да ли су у савременом српском језику позната основна значења појединих имена и колико су се та значења променила или су занемарена?

Кључне речи: Вуков *Рјечник*, имена, значење

Примљен: 9/6/2018 8:41:13

* jadrankalara@gmail.com

Јелена М. Стевановић*

Институт за педагошка истраживања, Београд

РАСЦЕПЉЕНЕ (CLEFT) РЕЧЕНИЦЕ У ПУБЛИЦИСТИЧКОМ СТИЛУ

Термин расцепљена реченица (cleft sentence) подразумева цепање једне почетне просте реченице на две синтаксичке јединице. Цепањем се добија перифрастична конструкција у којој је фокусирани елемент дислоциран и чија оба дела реченице имају сопствени предикат. Предмет рада представљају типови расцепљених реченица. Циљ рада је да се укаже на најзаступљеније типове расцепљених (cleft) реченица, као и на њихову стилску вредност у публицистичком стилу, односно двама жанровима овог стила: новинском извештају и новинском интервјуу. Корпус чини конкретан језички материјал ексцерпиран из српских дневних новина (најтиражније дневне новине). Примарне методе коришћене у раду су лингвостилистичка и функционалностилистичка. Основни критеријуми примењени у анализи јесу синтаксички и семантички. Резултати проведене анализе указују на то да су у датим новинским текстовима најзаступљеније праве и привидно расцепљене реченице. Такође, најчешће се појављују расцепљене реченице које садрже катафорске облике заменица ово, то, оно. Расцепљене реченице су заступљеније у политичким и културним него у другим садржајима. Ове реченице су стилски маркиране и једна од функција им је да читаоца у већој мери укључе у контекст, односно оне су средство изразитијег информативног структурирања текста.

Кључне речи: расцепљене реченице, типови реченица, публицистички стил, новински текст, савремени српски језик

Примљен: 9/10/2018 11:35:25

* jstevanovic@ipi.ac.rs

Миланка Ј. Бабић*

Универзитет у Источној Сарајеву,
Филозофски факултет Пале

ВОКАЛСКИ ВЕЗНИЦИ У ФУНКЦИЈИ ЗАВИСНИХ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У старијем и језику вуковског периода у функцији различитих семантичких типова зависних везника појављују се такозвани вокалски везници који су, за разлику од данашњих вокласких везника (и, а), акцентовани и као такви имају вриједност еквивалентну одређеним зависним везницима у савременом језику. У питању су, прије свега, везници „а” и „е” који се јављају у функцији везника „чим” и „да”.

Кључне речи: вокалски везници, зависни везници, савремени српски језик

Примљен: 9/30/2018 20:38:56

* rasovaca@yahoo.com

Јулијана М. Вулетић Ђурић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Катедра за германистику

ГРАМАТИЧКЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ У ГОВОРУ СРБА У НЕМАЧКОЈ

Циљ и задатак овог прилога јесте представљање једног сегмента резултата трогодишњег истраживања и анализе процеса замене језика у српској заједници у немачком граду Инголштату. Конкретно се говори о утицају немачког језика на српски језик испитаних миграната у домену граматичких трансференција, као и о граматичким променама у српском језику миграната под утицајем непосредног контакта са немачким језиком. Од анализом добијених граматичких трансференција, у овом раду обрађујемо промене у негацији и ред речи у српској реченици, које су индиковане контактом са немачким језиком.

Кључне речи: контактна лингвистика, процес замене језика, граматичке трансференције

Примљен: 9/30/2018 20:38:56

* julijanakg@hotmail.com

Горана Г. Зечевић Крнета*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет,
Катедра за хисторију

СИНТАКСИЧКО-СЕМАНТИЧКЕ ОСОБЕНОСТИ ГРУПИСАЊА ПРЕДЛОГА У САВРЕМЕНОМ ШПАНСКОМ КЊИЖЕВНОМ ЈЕЗИКУ И МОГУЋНОСТИ ЊИХОВОГ ПРЕВОЂЕЊА НА СРПСКИ ЈЕЗИК

У овом раду испитујемо различите врсте груписања предлога у савременом шпанском књижевном језику ослањајући се на постојеће класификације на синтаксичкој, семантичкој и етимолошкој основи (Трухиљо 1971; Боске 1997; Хименес Хулја 2002, ГШКА 2010).

Да би образовали предлошку синтагму, предлози се могу комбиновати не само с именичком синтагмом, што је најчешћи случај већ и са другом предлошком синтагмом или клаузом. Након што смо на основу корпуса савременог шпанског књижевног језика (CREA) установили које су комбинације предлога могуће у шпанском језику, испитали смо функционалну страну и значење једног таквог не баш честог односа, а затим смо, предлажући превод на српски језик, настојали да утврдимо кореспондентске и еквивалентске односе груписаних предлога у шпанском и у српском језику.

Кључне речи: предлози, груписање предлога, шпански језик, српски језик

Примљен: 9/30/2018 20:38:56

* goxiz@yahoo.com

Luka M. Marković*

*Muzička škola „Josif Marinković” Beograd
Univerzitet umetnosti u Beogradu
Interdisciplinarne studije (doktorand)*

OTPOR I PRISTAJANJE U MUZICI POPULARNE KULTURE

Pozicija muzike, zahvaljujući globalnom uticaju medija, zauzima visoko mesto u hijerarhiji industrije i tržišta kulture. Opozicioni odnos umetničke i popularne muzike relativizovan je u smislu klasne identifikacije. Ideologija ukusa, koja se takođe tiče medijskog posredovanja, prilagodila se zahtevima populizma i tržišta. Pristajanje na ustupke predstavlja svojevrsnu demokratizaciju i najelitnijih muzičkih formi. Otpor i pristajanje u međusobnom susretanju i prožimanju klasične i popularne muzike odvija se po sistemu dvosmernog (više-niže) i kružnog (iz jednog oblika u drugi) obrasca. Klasična muzika se danas nalazi u mejnstrimu zajedno sa popularnom muzikom, koja se za taj status izborila kroz procese globalizacije, multikulturalnosti, produkcijske moći i medijske prisutnosti.

Кључне речи: muzika, kultura, mediji, popularno, otpor, prihvatanje.

Примљен: 5/21/2018 18:59:46

* markovicluka10@yahoo.com

Биљана Љ. Мандић*

*Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
Катедра за музичку теорију и педагогију*

МУЗИКА ЗА ДЕЦУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА

У састав Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, 1. децембра 1918. године, ушле су покрајине са неједнаким историјским наслеђем, школством и школским законодавством. У оваквом друштвеном контексту започиње изнова рад на развоју наставе предмета Музичка култура/Певање. Значајан број учитеља и музичких радника из целе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, касније Краљевине Југославије, своје личне доприносе развоју предмета усмеравају ка прикупљању и обради народних песама, које, потом, своју примену налазе у настави предмета Певање. Осим рада на терену, ови музички педагози стварају и оригиналне композиције намењене деци основношколског узраста. У раду ће се представити најзначајнија остварења на пољу дечје музике, настала у међуратном периоду.

Кључне речи: музика за децу, музичка култура, историја музичке педагогије, настава, међуратни период.

Примљен: 6/4/2018 13:41:03

* biljana.mandic@filum.kg.ac.rs

Биљана М. Павловић*

Универзитет у Приштини - Косовска Митровица
Учитељски факултет у Призрену - Лейосавић

УЛОГА НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ У ПРОЦЕСУ СОЦИЈАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕНИКА ОСНОВНОШКОЛСКОГ УЗРАСТА

У раду се говори о улози наставе музичке културе у социјализацији ученика основношколског узраста. Процес социјализације је нужно повезан са васпитањем као друштвеним и индивидуалним феноменом. Циљ је да се укаже на који начин настава музичке културе може допринети остваривању циљева и задатака васпитања у функцији социјализације ученика. Разматрају се музички садржаји који омогућавају припрему индивидуе за живот у савременом друштву и који доприносе унапређивању комуникацијског потенцијала васпитаника. Указује се на могућности развијања ученичких социјалних вештина и компетенција на основама одговарајућих музичких садржаја и активности. Закључује се да је настава музичке културе значајан чинилац друштвено-моралног и социјалног развоја личности ученика. У раду је коришћена метода анализе и синтезе.

Кључне речи: социјализација, друштвено-морално васпитање, основна школа, настава музичке културе.

Примљен: 6/8/2018 20:23:20

* bilja.pavlovic@yahoo.co.uk

Sanja Pantović*

Univerzitet u Kragujevcu
Filološko-umetnički fakultet
Odsek za muzičku umetnost
Katedra za klavir

ЗБИРКА КОМПОЗИЦИЈА ЗА КЛАВИР ЧЕТВОРОРУЧНО ФРАНЦУСКОГ КОМПОЗИТОРА ЖАНА ФРАНСЕА: ПЕТНАЕСТ ПОРТРЕТА ДЕЦЕ ОГИСТА РЕНОАРА

Francuski kompozitor i pijanista, neoklasičar Žan Franse (*Jean Francaix*, 1912–1997), napisao je 1994. godine zbirku kompozicija pod nazivom *Petnaest portreta dece Ogista Renoara*, za klavir četvororučno, inspirisan delima velikog slikara Pjera-Ogista Renoara (*Pierre-Auguste Renoir*, 1841–1919). Umetnost francuskog slikara Ogista Renoara odražava njegovu ličnost otvorene prirode, žive inteligencije i neiscrpne stvaralačke snage, u čijem su stvaralaštvu deca bila stalni motiv od početka do samoga kraja. Takođe, stvaralaštvo Žana Fransea okarakterisano je lakoćom, brzinom i duhovitošću. U poređnom analizom portreta dece Ogista Renoara iz Narodnog muzeja u Beogradu i kompozicija koje čine sadržaj Franseove zbirke, otkrićemo sredstva pomoću kojih Žan Franse transformiše poruku slikarskog dela u jezik muzike na deci blizak način, značajno utičući na formiranje mladog pijaniste.

Ključne reči: Žan Franse, Pjer-Ogist Renoar, *Petnaest portreta dece Ogista Renoara*, analiza, formiranje mladog pijaniste.

Примљен: 17/6/2018 14:23:20

* sanja.pantovic@filum.kg.ac.rs

Марија М. Ђирић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
Катедра за музику у медијима

КОНЦЕРТ КАО МЕДИЈСКА ФОРМА И ПРИМАРНИ ВИД ПЛАСИРАЊА МУЗИКЕ: КОНТЕКСТИ И ЛИНИЈЕ РАЗВОЈА

Истраживачки оквир рада осветљава концерт у смислу аутентичне медијске форме и примарног, односно најстаријег облика афирмације музичке уметности. Контексти настанка концерта као комерцијалног јавног извођења музике (у значењу у ком дати појам разумемо данас), сежу у период ране модерне Европе, те почетка индустријализације, од када можемо да пратимо и континуирану линију наведеног вида пласирања музичке уметности. Разматране су друштвенополитичке и техничко-технолошке претпоставке, као и важне историјске развојне тачке форме концерта - значај изума штампе за појаву првих комерцијалних концерата, осамостаљивање позиције музичког уметника/извођача, значај јачања грађанске класе за интензивирање концертних активности, појава музичких звезда, утицај носача звука и савремених масовних медија на концертне праксе, актуелна ситуација у пољу концертирања.

Кључне речи: концерт, музика, уметност, медиј, музички уметник, извођач, извођење, афирмација, пласирање.

Примљен: 8/22/2018 11:45:22

* marija.ciric@filum.kg.ac.rs

Ања З. Лазаревић Коцић*
*Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
Катедра за музичку теорију и педагогију*

МНОГОСТРУКА УМЕТНИЧКА ДЕЛАТНОСТ ЛЕОНАРДА БЕРНШТАЈНА – 100 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА

Леонард Бернштајн био је диригент, композитор, предавач, музички писац, пијаниста, музички директор Њујоршке филхармоније – био је, заправо, једна од најзначајнијих личности музичке уметности XX века. Година 2018. је година обележавања 100 година од рођења овог великана, а овај рад је осмишљен као скромни допринос тој значајној годишњици. Бернштајнова уметничка делатност била је многострука, те је тешко издвојити одређено поље деловања као најзначајније. Ипак, посебан значај у раду имаће његова диригентска каријера, као и предавачка активност, које су биле уско повезане. У том контексту, Бернштајн ће бити „осветљен”, са једне стране, као заговорник прихватања модерне, квалитетне музике (на пример цеза) и њене инкорпорације у савремене уметничке токове, а, са друге стране – као неко ко се борио за чување традиције, против заборава многих великана музичке уметности (на пример Густава Малера).

Кључне речи: Леонард Бернштајн, јубилеј, уметничка делатност, диригент, предавач.

Примљен: 6/17/2018 12:20:43

* anjalazarevic86@gmail.com

Дубравка Ј. Јовичић*

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности

ВОДА КАО ИНСПИРАЦИЈА У ДЕЛИМА ЗА КЛАВИР КЛОДА ДЕБИСИЈА

„Нико није био тако велики поета воде као Клод Дебиси”, писала је чувена француска пијанисткиња Маргарит Лонг. Амбивалентност воде, из које све извире и настаје, и у којој се све разара и нестаје, постала је најсимболичнија од свих тема, поглед на свет читаве једне епохе. Њена „текућа неодређеност”, материнска заводљивост, пролазност и несталност, пред којом се губи и нестаје трајање времена и заустављају неухватљиви музички облици, свежина, узбурканост, непомићност, за Дебисија су одлике њене звучне чулности. У Дебисијевом стваралаштву за клавир многе композиције својим насловима упућују на разне облике воде. Анализа употребљених пијанистичких средстава у њиховом осликавању, хармонијски ток, педализација и многи други елементи, имају за циљ да осветле Дебисијеву поетику, засновану и на уметности неизрецивог и неодређеног, са много значења која се разоткривају као најдубља и најискренија унутрашња музика.

Кључне речи: Дебиси, вода, клавир, неизрециво, хармонија.

Примљен: 6/17/2018 13:31:31

* dubravkajovicic@gmail.com

Јасмина М. Столић*

Висока школа струковних студија за васпитање
„Михаило Палов” у Вршцу

МЕНТОРСТВО КАО НАЈЕФИКАСНИЈИ ВИД ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈЕ У РАДУ СА МУЗИЧКИ ТАЛЕНТОВАНОМ ДЕЦОМ

Проучавањем успешности, али и подбацивања даровитих, бавили су се бројни аутори. Истраживањем на ту тему дошли су до закључака да су неки од фактора ове проблематике везани за интраперсоналне катализаторе, а, на супрот њима, налазе се средински фактори, у оквиру којих се издвајају *кључне особе*: родитељи, наставници и ментори. Истраживање значаја важности ментора и исхода његовог делања неизоставан је елемент у проучавању постигнућа даровитих. У професионалном музичком образовању и васпитању, где се настава заснива на групном и индивидуалном учењу, наставник, у улози ментора, прати дете кроз читаво школовање, негује и развија веома интензиван и емоционално близак однос, чак, често, детету буде и као *други родитељ*. У овом раду ће се, поред испитивања могућности саветовања и подршке даровитима, који су примењиви у сваком специфичном домену даровитости, проучавати феномен менторства, а потом и улоге ментора у раду и напретку музички талентоване деце.

Кључне речи: даровитост, успешност и подбацивање, менторство, музички таленат, наставник музике, ученик.

Примљен: 6/17/2018 15:30:36

* jaca.stolic@gmail.com

Драгана Д. Тодоровић*

*Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за музичку педагозију*

СТО ГОДИНА ОД РОЂЕЊА БОРИВОЈА ПОПОВИЋА (1918-2018)

У историји српске музичке педагогије Боривоје Поповић остаће упамћен као аутор инструктивне литературе за интонацију/солфеђо, аутор инструктивне и методичке литературе за музичко васпитање, аутор студија, чланака и саопштења из области музичке педагогије и извођаштва, координатор и реализатор стручних семинара и предавања из методике музичке наставе и методике наставе солфеђа, композитор уметничке литературе – хорске (дечји, женски, мушки и мешовити хорови) и инструменталне (солистичка и камерна дела), оркестарски и хорски диригент, члан жирија на многим престижним хорским такмичењима, као и такмичењима из солфеђа, рецензент методичке литературе из области музичке педагогије и друго.

Сагледавање узорног споја педагошког и уметничког ангажовања Боривоја Поповића је у фокусу овог рада, који за циљ има осветљавање његове полиматске музичке личности.

Кључне речи: Боривоје Поповић, музичка педагогија, солфеђо, методичке дисциплине.

Примљен: 6/17/2018 23:00:00

* dada2609@yahoo.com

Дина Д. Војводић*

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности

РЕЦЕПЦИЈА СТВАРАЛАШТВА ЉУБИЦЕ МАРИЋ САГЛЕДАНА ИЗ КРИТИЧАРСКОГ УГЛА ПЕТРА БИНГУЛЦА

Петар Бингулац био је један од најзначајнијих југословенских музичких критичара и есејиста прошлог века. Одавно је већ окарактерисан као стожер српске музикологије и музичке критике. Још од 1927. године објављивао је бројне музичке написе, критике на концертна и оперска извођења у часопису *Мисао*, приказе иностраних музичких збивања у часопису *Звук*, док, у послератном периоду, сарађује са још већим бројем периодичних публикација, међу којима су *Музика*, *Савремени акорди*, *Радио Београд*, *Летопис Мајнице српске* и други. Писао је на многе теме, од музике барока до остварења двадесетог века, клавирских дела, опера и симфонија. Бингулац је велики део своје есејистичке делатности посветио стваралаштву српских композитора, међу којима су: Јосип Славенски, Милан Ристић, Станојло Рајичић, Љубица Марић и други. У фокусу овог рада биће рецепција најзначајнијих дела Љубице Марић, сагледана кроз критичарско-естетички угао Петра Бингулца.

Кључне речи: Петар Бингулац, Љубица Марић, Песме простора, Пасакаља, есејистика, критика.

Примљен: 6/18/2018 14:56:15

* dinavojvodic@yahoo.com

Маја В. Радивојевић*

*Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
Катедра за музичку теорију и педагогију*

МУЗИЧКО ПОЗОРИШТЕ – МУЗИЧКИ ТЕАТАР – ИНСТРУМЕНТАЛНИ ТЕАТАР/НОВИ МУЗИЧКИ ТЕАТАР: ЕВОЛУЦИЈА ЖАНРА

У композиционим концептима нове музичке праксе, као и у теоријским постулатима модерног доба, интердисциплинарно истраживање све више заузима стваралачки простор. Границе жанрова и уметничких изражавања све више се померају, те савремена уметничка дела праве искорак из својих аутономних поља у поља других уметности. Развој перформативности у драмској уметности продире у сфере музичког извођаштва, које нису, пре овог момента, биле драмски конципиране. Зато, жанр инструменталног театра за савремене уметнике постаје „ослобођено поље” интердисциплинаре креативности. Циљ овог рада је специјално постављање у односу на постојећу проблематику у теоријским концептима истраживача – аналитичара и теоретичара, као и уметника – композитора и извођача, при тумачењима појава перформативности музичког дела. Стога, у овом раду ће се истаћи преглед настанка жанра, његових карактеристика, као и питања терминологије и тумачења синонима који се односе на инструментални театар и нови музички театар.

Кључне речи: Музичко позориште, музички театар, инструментални театар, нови музички театар, жанр.

Примљен: 6/18/2018 22:06:23

* maja@filum.kg.ac.rs

Снежана С. Николајевић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
Катедра за музику у медијима

МЕЋУСОБНИ УТИЦАЈИ МУЗИКЕ И ТЕЛЕВИЗИЈЕ: ТЕЛЕВИЗИЈСКА ОПЕРА И ТЕЛЕВИЗИЈСКИ БАЛЕ

Од појаве прве телевизијске опере, 1951. године, ова телевизијска и музичка форма имала је континуитет до данас, досежући најбројнију продукцију између седамдесетих и осамдесетих година прошлог века. Са телевизијским балетом је нешто другачија ситуација: он и данас представља форму примамљиву музичким и телевизијским ствараоцима. У овом раду се разматра генеза, развој, сличности и разлике између ове две форме – обе настале као утицај телевизије на музику или као интеракција музике и телевизије. У фокусу су дела светске и српске баштине.

Кључне речи: музика, телевизија, опера, балет, интеракција.

Примљен: 6/18/2018 22:20:10

* snik@eunet.rs

Гарун П. Малаев*

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за музичку теорију

ЕВОЛУЦИЈА, МУЗИЧКА „ТЕОРИЈА” И МУЗИЧКА „ПРАКСА”

Музичка теорија, у ширем схватању, несводивом на елементарне класификације и дефиниције, представља специфичну (ако не и егзотичну) област интелектуално-рационалне активности. Поред тога што не спада у 'праве' научне теорије, због одсуства кључних теоријских атрибута (предикција, прескрипција, дескрипција), многобројне историјске чињенице и едукативно искуство су већ потврдили – и готово свакодневно настављају да потврђују – да теоријско знање музичару не може да замени знање о музици и да је оно, рекло би се, пре факултативно него облигаторно. Теорији је потребна радикална епистемолошка ревизија која би се позабавила њеним бројним и хроничним проблемима – одсуством јасно дефинисане сврхе и циља, неразјашњеном стратегијом односа према методама природних наука, нејасноћама око питања 'објективности' и митом о „теорији” и „пракси”. Једино након извршавања овакве интерне ревизије можемо расправљати о карактеру, природи и смеровима евентуалне еволуције музичке теорије.

Кључне речи: Музичка теорија, знање о музици, теоријски податак, теорија и пракса, еволуција музичке теорије.

Примљен: 6/19/2018 1:38:28

* garun.malaev.fmu@gmail.com

Јасна С. Вељановић*

*Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
Катедра за музичку теорију и педагогију*

ПАРАЛЕЛА ИЗМЕЂУ СКАРЛАТИЈЕВИХ СОНАТА И БАХОВИХ СВИТНИХ СТАВОВА: ДОПРИНОС ЕВОЛУЦИЈИ СОНАТНЕ ФОРМЕ

Најспорније питање везано за Скарлатијеве сонате јесте њихов контекст: не постоји хронологија нити тачан датум њиховог стварања, неразјашњени су Скарлатијеви утицаји, услед његове изолације, па је недовољно познато његово деловање. Ситуацију још тежом чини иновативност доминантног формалног обрасца – Скарлатијевог сонатног облика. Да би се допринело заједничком дискурсу за ове сонате и дела Скарлатијевих савременика, прибегло се изучавању оних соната које, на основу стилских одлика тематизма, фактуре, структуре, тоналног плана и формалног обрасца, подсећају на ставове из барокне свите. Мањи број соната носе ознаке ставова из свите. Међутим, посебну драж представља поређење Скарлатијевих соната са обавезним ставовивма свите, нарочито алемандом и курантом, јер се у њима најбоље може уочити рађање нове форме у музици – сонатног облика. Најтранспарентније се ово може сагледати на примеру барокних свита Скарлатијевог вршњака и највећег представника стилске епохе – Јохана Себастијана Баха.

Кључне речи: Музичка теорија, анализа музичког дела, музичка форма, Скарлатијев сонатни облик, барокне свите, еволуција сонатног облика.

Примљен: 6/19/2018 8:08:48

* jasnaveljanovic@gmail.com

Ивана И. Вуксановић*

*Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за музичку теорију*

ГЕНЕЗА МУЗИЧКЕ СЕМИОЛОГИЈЕ

Иако се музичка семиологија, као научна дисциплина заснована на методологији савремене структуралне лингвистике, интензивно развија од половине двадесетог века наовамо, она има богату предисторију. Циљ овог рада је да укаже на генезу музичке семиологије и кључна теоријска исходишта из њене *пренајалне* фазе. Развој започиње са старогрчким разматрањима модалних етоса (*êthos*), наставља се у периоду ренесансе, кроз везу музике и реторике, а у седамнаестом и осамнаестом веку конституише поље практичне музичке семантике кроз теорију о музичким афектима. Од истраживања у деветнаестом и двадесетом веку издвајају се приступи Антона Рајхе (Anton Reicha), Гијома Вилотау (Guillaume Villoteau) и Едуарда Ханслика (Eduard Hanslick), те Хајнриха Шенкера (Heinrich Schenker) и Бориса Асафјева (Борис Асафьев), која имплицирају питања музичке граматике, семантике и компаративне семиологије. У раду се указује на историјски процес семиолошке мисли и статус музичке семиологије као дисциплине.

Кључне речи: музичка семиологија, етос, реторика, теорија о афектима, семантика, граматика, интонација.

Примљен: 6/19/2018 12:13:20

* vuksanovici@fmu.bg.ac.rs

Моника Ј. Новаковић*

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности

ИЗМЕЂУ ФИЛМСКЕ ЈАВЕ И ПОЗОРИШНОГ СНА: ИНТЕРМЕДИЈАЛНОСТ НА ПРИМЕРУ ФИЛМА СВЕТЛА ПОЗОРНИЦЕ ЧАРЛИЈА ЧАПЛИНА

Рад је писан са намером да се испита интермедијалност која је заступљена у простору између два медија – филма и позоришта – те њихов специфичан однос када су они заступљени у једној форми, у овом случају у филму. Студија случаја јесте један од најпознатијих Чаплинових (Charles Spencer Chaplin, 1889-1997) звучних филмова – *Светла позорнице* (*Limelight*, 1952) – последњи филм који је Чаплин режирао у Сједињеним Америчким Државама. Овај аутобиографски обојен филм представља место сусрета високе културе и популарне културе – балета и мјузик-хола. Музика овог филма је од великог значаја за успостављање свих интермедијских релација (позориште/филм, балет/мјузик-хол, глумац/лик, реалност/ снови). Музика је, такође, елемент који омогућује опстанак интермедијских релација. Са друге стране, овим филмом Чаплин покушава да објасни свој идентитет – да ли је он клоун, мјузик-хол забављач или холивудски глумац и режисер. На ова, и многа друга питања, одговор лежи негде између.

Кључне речи: интермедији, интермедијалност, музика и медији, Чарли Чаплин, *Светла позорнице*, идентитет, филмска музика, балет, мјузик-хол.

Примљен: 6/19/2018 15:56:47

* monynok@gmail.com

Милена М. Јовановић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
Катедра за музичку теорију и педагогију

ЈЕДИНСТВО У РАЗЛИЧИТОСТИ – ПИТАЊЕ ФОРМАЛНИХ ПРИНЦИПА У ЛИРСКОЈ СВИТИ АЛБАНА БЕРГА

Током овог излагања биће разматрани формални принципи у Берговој композицији *Лирска свита* (1926). Поменуто дело представља узорак за анализу нових формалних решења у музици Друге бечке школе. У овој студији случаја полази се од претпоставке теоретичара Теодора Адорна (Theodor Adorno) да ово дело поседује особени формални концепт у виду „лепезастог” развоја структуре. Композиција, која је базирана на атоналности, како слободној, тако и организованој, и која, у формалном смислу, негира репризност и било какво музичко сећање, наизглед постаје само пуки след догађаја, без посебне узрочно-последичне везе. Циљ рада је да се прикажу: структурне функције и пролонгациони односи у делу, који првазилазе насумичну сукцесију одсека, веза између делова целине, како би се музички ток разумео као део једне (све) укупне динамичке активности у којој свака фаза има своју улогу и на свој начин доприноси укупном процесу, и, на крају, да се објасни предложени формални концепт.

Кључне речи: Албан Берг, *Лирска свита*, формални принцип, структурне функције, пролонгација, атоналност.

Примљен: 6/19/2018 20:37:22

* jovanovic.m.milena@gmail.com

Ерна Б. Делић*

Музичка школа „Стипанковић” Београд
Универзитет уметности у Београду
Интердисциплинарне докторске студије
Теорија уметности и медија

„СМРТ У ВЕНЕЦИЈИ” – ИНТЕРТЕКСТУАЛНОСТ И ЖАНРОВСКА ХИБРИДИЗАЦИЈА У ДЕЛИМА МАНА И ВИСКОНТИЈА

Компаративном анализом романа Томаса Мана (Thomas Mann) *Смрт у Венецији* и истоименог филма Лукина Висконтија (Luchino Visconti) осветљава се утицај наведеног књижевног дела на Висконтија, који феномен интертекстуалности у свом филму продубљује средствима различитих уметности. Проблематици сложеног система интертекстуалних релација приступа се из теоријских углова Дубравке Ораић Толић, Жерара Женета и Роберта Стама. У Мановом роману сфера интертекстуалности праћена је путем веза са Платоновим дијалозима, античком грчком митологијом, мотивом Мефиста и ничеанском опозицијом „аполинјско-дионизијско”. Осим интервенције сценаристе и редитеља филма – превођењем централне личности дела из писца у композитора, као и изостављањем прва два поглавља књиге у филмском наративу – музика и визуелни аспект филма успостављају се као кључна „differentia specifica” у односу на литерарно дело. У анализи филма сагледавају се, такође, и нови нивои интертекстуалности, у контексту жанровске хибридикације.

Кључнереци: интертекстуалност, жанровска хибридикација, симболичка значења, мит, „дионизијско”, „аполинјско”, роман, филм, музика.

Примљен: 6/19/2018 21:06:28

* erna.stipanvic@gmail.com

Јелена Б. Јоковић*

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за етномузикологију (докторанд)

ДЕЦА КАО ЧУВАРИ НАРОДНЕ ТРАДИЦИЈЕ КРОЗ „НАРОДНУ МУЗИЧКУ ПЕДАГОГИЈУ” НА ПРИМЕРУ ДЕЧЈИХ ТРУБАЧКИХ ОРКЕСТАРА ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ

Приликом теренских истраживања, на питање постављено казивачима када и како су почели да практикују неку врсту музичког изражавања (вокалног, инструменталног, вокално-инструменталног или ансамбалског), у већини случајева се може чути одговор да су почели још у раном детињству, а да су им први „учитељи” били родитељи, шира родбина и комшије. У етномузиколошкој литератури нема пуно разматрања о концептима тзв. „народне музичке педагогије” и њеним „методичким принципима”, у зависности од типа музицирања. Чињеница је да ова врста „педагогије” спада у категорију „неформалног” и она се разликује од формалног учења музике. У овом раду ћу се бавити методичким елементима „неформалног” учења, које постављају народни „учитељи”, на примеру дечјих трубачких оркестара из западне Србије, чији су чланови, узраста од 6 година, и млађи, до 14 година, у сеоским срединама. Поставља се питање: „У којој мери деца чувају народну традицију на тај начин, а у ком тренутку почињу да праве отклон од ње?”

Кључне речи: „народна музичка педагогија”, „неформално” учење музике, методички принципи, дечји трубачки оркестри, поштовање народне традиције.

Примљен: 6/20/2018 17:27:19

* jelena.jokovic@yahoo.com

Ивана А. Хрпка Вешковац*

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за музичку педагозију

РУСКИ АУТОРИ И ПРОФЕСОРИ СОЛФЕЂА – НАЈМЛАЂИМА И ЊИХОВИМ РОДИТЕЉИМА: УВОД У МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

„Не пропустите јединствену прилику коју пружа дечји узраст за упознавање и савладавање музичког језика као матерњег говора” (А. Н. Алексеева). Сматрајући да је за усвајање елемената музичке писмености изузетно значајан период до почетка школовања, руски писци за солфеђо део радова посветили су свим заинтересованима за савладавање језика музике. Према њиховом мишљењу, већ од треће године живота могуће је започети увод у музичко образовање. Најбољи учитељи у том периоду су родитељи, а само учење требало би да се заснива на игри, као најприступачнијем облику рада. С тим у вези, презентовали су материју која је, кроз понуђени садржај, указала на могућност упознавања основних елемената, појмова и термина у музици. У раду ће се посебно размотрити идеје и концепти присутни у књигама за солфеђо, које су руски аутори наменили најмлађима и њиховим родитељима, са циљем да се сагледају могућности прихватања принципа рада који би представљали модел за развој овог сегмента у српској средини.

Кључне речи: увод у музичко образовање, деца, родитељи, руски аутори, солфеђо.

Примљен: 6/20/2018 18:54:21

* i.hrpkaveskovac@gmail.com

Јелена М. Младеновски*
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
Катедра за музичку теорију и педагогију

УСПАВАНКА КАО ОЛИЧЕЊЕ СПОКОЈА И НЕЖНОСТИ У УМЕТНИЧКОЈ МУЗИЦИ ЗА ДЕЦУ

Према дефиницији, успаванка је краћа песма, спокојног и нежног карактера, једноличног ритма, једноставне мелодије, којом мајка најчешће успављује дете. С обзиром на то да је познају сви народи и да је, самим тим, постала инспирација и за уметничку музику, многи композитори, различитих епоха и стилских праваца, који су компоновали за децу или инспирисани децом, у своје стваралаштво укључују и тематику успаванке, као незаобилазни извор инспирације. Чини се као посебан изазов управо стваралаштво за најмлађе, где, у скученим условима деловања, композитор треба да задовољи бројне критеријуме, како из угла ограничених техничких могућности, тако и из угла начела музичке експресије. У фокусу рада налази се проблематика и проналажење оригиналних начина уједињавања одређених норми, које диктира карактер успаванке, са естетским и стилским законима одређене епохе.

Кључне речи: успаванка, спокој, нежност, једноставност, индивидуалност.

Примљен: 6/20/2018 19:58:29

* jelenamladenovski@filum.kg.ac.rs

Јелена Д. Беочанин*

*Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
Катедра за музичку теорију и педагогију*

ЗАДАЦИ ОСНОВНОГ И СРЕДЊЕГ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА КАО ПРЕДУСЛОВИ САВЛАДАВАЊА ПРОШИРЕНО-ТОНАЛНЕ И АТОНАЛНЕ МУЗИКЕ НА УНИВЕРЗИТЕТСКОМ НИВОУ

Сагледавање могућности обраде проширеног тоналитета и атоналности на факултетима музике у Србији условљено је познавањем задатака у оквиру предуниверзитетских нивоа образовања. Када дођу на музичке студије, студенти показују различит ниво знања и вештина, повезан, пре свега, са квалитетом опажања, мишљења и контроле гласа (интонације). Релевантни задаци основног и средњег музичког образовања дефинисани су наставним програмима и имају значајан утицај на каснију спремност студената за најзахтевнији ниво, у областима мелодике и диктата. Посебно место овде има (правилна) обрада интервала и акорада, као и рад на опажању апсолутних тонских висина. У овом тексту биће представљени ти задаци, као и краћи историјат теме.

Кључне речи: солфеђо, задаци, интервали, акорди, апсолутне тонске висине.

Примљен: 6/20/2018 20:48:13

* jelena.beocanin@filum.kg.ac.rs

Катарина К. Митић*

Универзитет уметности у Београду
Интердисциплинарни студије

„ЦООВА ВИОЛИНА” – МУЗИКА И МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ КАО „АКТЕРИ” ДОКУМЕНТАРНОГ ФИЛМА О ХОЛОКАУСТУ

Термин „лични документарни филм” увела је Анета Инсдорф у поглављу своје књиге у којој говори о посебном филмском жанру који карактерише субјективни доживљај његових актера који су преживели Холокауст. У овом раду приказаће се такав документарни филм, *Цоова виолина*, који доноси причу о Пољаку Јозефу Цоу Феинголду. Након Холокауста, главни актер филма купује виолину, која му помаже да превазиђе овај трауматични период, али и деценије које су након тога уследиле. Оно што издваја ову причу од осталих истинитих прича о музичарима који су преживели Холокауст, јесте то да Цо никада није био професионални музичар и да он овај инструмент није имао док је живео у сибирском логору. Виолина, коју је купио након завршетка рата, помогла му је да превазиђе трауматично искуство и губитак мајке и брата (нису преживели боравак у логору). Након 70 година свирања виолине, Цо ће дванаестогодишњој девојчици из Бронкса/Њујорк, која нема сопствени инструмент, поклонити своју виолину. На који начин је музика помогла Цоу да преброди Холокауст, али и како је један инструмент добио посебну вредност и готово постао актер у филму, само су нека од питања којима ћемо се бавити у овом раду.

Кључне речи: виолина, музика, Холокауст, документарни филм.

Примљен: 6/20/2018 21:05:19

* katarinamitich@gmail.com

Марија К. Ивановић*
Универзитет у Крагујевцу
Педагошки факултет у Ужицу

ДЕЧЈЕ МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО И ИГРА

Под дечјим музичким стваралаштвом подразумева се активност детета да у области музике створи нешто ново, без обзира на то да ли је то ново створено деловањем спољашњег света или под дејством извесних расположења и осећања. Будући да је повезана са дечјим потребама и да представља њихово специфично задовољавање, доприноси стицању и унапређењу социјалних вештина, опажања и разумевања емоционалних стања, развијању креативних способности, проширивању искуства. Игра представља активност у којој деца могу спонтано да се изражавају и стварају. Изводећи музичке игре, дете се ангажује слушно, гласом, покретом и емотивно и због тога је ова активност значајна за развој дечјег музичког стваралаштва. С обзиром на то да се стваралаштво може дефинисати у односу на три опште категорије: 1) производ, 2) процес и 3) извођаштво, у раду се разматрају различите теорије и дефиниције стваралаштва, васпитнообразовне вредности дечје игре, као и њени утицаји на подстицање и развој музичког стваралаштва деце предшколског и млађег школског узраста. У завршном делу рада дати су примери музичких игара које се могу користити за подстицање и унапређење дечјег музичког стваралаштва.

Кључне речи: дечје музичко стваралаштво, игра, музичка игра, предшколски и млађи школски узраст, васпитнообразовни процес

Примљен: 6/20/2018 21:30:11

* zmajaaa@gmail.com

Зоран Ж. Божанић*

*Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за музичку теорију*

СТАРОГРЧКА ХАРМОНИЈА: ОД МИТОЛОГИЈЕ ДО РАЂАЊА НАУКЕ

Рад се базира на старим музичко-теоријским трактатима. Осветљени су поједини аспекти старогрчког учења о хармонији у музици. Од почетног стадијума, надахнутог митологијом, оно се постепено развило у јасно осмишљен и целовит теоријски систем са применом у уметничкој пракси. Циљ је да се сагледа генеза теорије музике и размотре њени основни елементи. То ће довести до бољег разумевања многих појава које ће уследити током даљег, вишевековног процеса развоја музичке науке.

Кључне речи: античка Грчка, питагорејци, хармонија, митологија, музичка теорија.

Примљен: 6/20/2018 21:39:32

* zbozanic@gmail.com

РАЂАЊЕ ГАЛАНТНОГ СТИЛА: ТЕОРИЈСКО-АНАЛИТИЧКО САГЛЕДАВАЊЕ

Полазишна претпоставка рада је да галантни стил настаје у 17. веку, постепено се диференцирајући из пасторалних жанрова, наслеђених из 16. века, као што су: интермедии, маске, балети и дворски спектакли, чији су саставни делови били италијански, француски, шпански и немачки плесови (салтарело, мореска, бергамеска, павана, гаљарда, баседанс, гавота, куранта, сарабанда, жига, и др), те да врхунац развоја достиже средином 18. века. Сходно томе, у раду се критички преиспитују ставови и мишљења два најзначајнија теоретичара и истраживача галантног стила, Данијела Херца (*Daniel Hertz*) и Роберта Гјердингена (*Robert Gierdingen*), који галантни стил смештају у период 1720–1780. Да је настанак галантног стила могуће датирати дубље у прошлост, а најмање две деценије раније у односу на оквир који постављају Херц и Гјердинген, говори чињеница да француски барокни теоретичар и композитор Себастијан де Бросар (*Sébastien de Brossard*) у свом *Музичком речнику* (*Dictionnaire de musique*), из 1701. године, пише да у музици његовог времена постоје различити индивидуални и национални стилови, али да музичку праксу додатно разликују и камерни, драмски, озбиљни, експресивни, патетични и галантни стил. За предмет аналитичког сагледавања и преиспитивање полазне претпоставке одабрана је опера-балет *Галантна Европа* (*L'Europe galante*, 1697) француског композитора Андреа Кампра (*Andre Campra*).

Кључне речи: генеза, галантни стил, галантна естетика, периодизација, *Галантна Европа*.

* t_mijatovic@yahoo.com

Примљен: 6/21/2018 8:16:52

Борисав Б. Миљковић*

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за етномузикологију (докторанд)

УЛОГА ДЕЦЕ У ЧУВАЊУ НАРОДНЕ ТРАДИЦИЈЕ

Традиционална пракса, чија је презентација најразвијенија у зрелим годинама, почиње да се усваја у периоду одрастања. Испитујући казиваче на терену, долазимо до сазнања да су народном уметношћу почели да се баве још као деца, опонашајући старије. Период дечјег узраста је доба активног партиципирања у одређеним облицима традиционалне културе. Дијахронијско посматрање улоге деце у оквирима традиционалне културе указује на постојање три кључна аспекта односа младих према овим облицима. Првобитна улога носиоца традиције, нарочито у појединим обредним праксама, данас је у великој мери ишчезла. Промена контекста појављивања традиционалних облика културе условила је и појаву концепта чувања, при чему су значајни дечји плесни ансамбли, певачке групе и удружења, који се баве сценским приказом народне праксе. Као посебан вид чувања јавља се школски образовни систем, у оквиру кога се, радом етномузиколога, едукују млади. Улога деце у очувању народне традиције испоставља се као незаменљива, нарочито у контексту општег технолошког развоја друштва. Који је модел најбољи у овом процесу остаје да видимо када резултати школског система буду видљиви са једне временске дистанце.

Кључне речи: деца, традиција, носиоци, однос, улога, чување.

Примљен: 6/27/2018 18:25:58

* miljkovicborisav@gmail.com

Невена Ј. Вујошевић*

*Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
Катедра за музичку теорију и педагогију*

ОПАЖАЊЕ ХАРМОНСКИХ СТРУКТУРА КОД НОВОРОЂЕНЧАДИ И ЊИХОВА АФЕКТИВНА РЕАКЦИЈА НА ЗАДАТИ МУЗИЧКИ САДРЖАЈ

Текст разматра резултате експлоративних студија, које испитују хармонски аспект музичке перцепције новорођенчади и њихову афективну реакцију на задати музички садржај (Зентнер, Каган 1998), али и степен осетљивости у опажању тоналитета као целине (Трејнор, Трехуб 1992). Налази оба истраживања показују висок степен перцептивних способности новорођенчади, као и присуство адекватне афективне реакције, али и висок степен осетљивости на тоналне промене унутар задатих стимулуса у поређењу са испитаницима немужичарима од 18. до 32. године. Резултати спроведених истраживања упућују на чињеницу да је способност хармонског опажања присутна на најнижем ступњу дететовог развоја, те да су предиспозиције за бављење музиком присутне код свакога од нас (Трехуб 2003). Са друге стране, у раду се јасно истиче немерљиви значај континуираног музичког тренинга и, свакако, драгоцен утицај формалног музичког образовања, у циљу постизања виших нивоа музичке перцепције и музичког разумевања (Сафран 2003).

Кључне речи: опажање, хармонија, музичка способност, афективно реаговање, бебе.

Примљен: 8/14/2018 14:21:40

* nevena.vujosevic@filum.kg.ac.rs

Катарина Д. Лазаревић Сретеновић*

*Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
Катедра за музику у медијима*

'НОВИ' МЕДИЈИ И КОЛЕКТИВНО (МУЗИЧКО) ПАМЋЕЊЕ

Популарна музика се поставља као витална компонента у конструкцији индивидуалног идентитета, а улога 'нових' медија, нарочито јутуб сервиса за размену видео садржаја, представља инспиративно тло за испитивање колективног памћења и музичког наслеђа, које непрестано расте и еволуира. Ослањајући се на закључке теоретичарке Жозе ван Дијк (José van Dijck), која је истраживала снимљену популарну музику, са паралелним праћењем развоја технологије, овај рад има за циљ да испита на који начин функционише формирање колективног памћења у постјугословенском културолошком миљеу, у трандисциплинарним оквирима, у коме се укрштају технологија и различите културе.

Кључне речи: медији, музика, технологија, памћење, сећање, идентитет.

Примљен: 8/31/2018 20:33:00

* katarinalazarevic87@gmail.com

Предраг А. Репанић*

*Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за музичку теорију*

ТЕХНИКА РЕЛАЦИОНИХ СТРЕТА У ФУГИ ДИС-МОЛ BWV 853, ИЗ ДОБРО ТЕМПЕРОВАНОГ КЛАВИРА I, Ј. С. БАХА

Предмет рада је полифона анализа (само)одређених сложених аспеката Бахове композиционе технике, примењене у планирању и спровођењу имитационих токова у његовој „фуги дис-мол”, из збирке *ДТК I*. Циљ овог рада је да, након ранијих приказа (у објављеним теоријским радовима), стрето-фуга „Ц-дур” (*ДТК I*) и „Д-дур” (*ДТК II*), на примеру још једне, оригинално замишљене и вођене, истовремено и духовно веома продубљене – размотримо, а затим прикажемо и додатно проширимо, сазнања о Баховом умећу у компоновању тзв. релационих стрета. Основна карактеристика таквих стрета је сложеност, јер композитори, као извршни механизам њихове израде, користе технику померајућих (покретних) контрапункта. Будући да је тема на почетку фуге изложена на једноставан начин и у природном континуитету појава кроз учествујуће гласове, да би у даљем току била спровођена кроз истовремену појаву у више гласова и обрађивана на све сложеније начине, развој ове фуге представља типични еволутивни процес, од једноставнијег ка сложенијем, демонстриран у музичкој пракси, а заснован на веома сложеној контрапунктској теорији старијих мајстора, коју је Бах прихватио и надоградио на себи својствен начин.

Кључне речи: стрето-фуга, релациона стрета, вишеструко вертикално, хоризонтално и двојно померајући контрапункти.

Примљен: 9/7/2018 20:50:22

* prongoo@gmail.com

Ирена Р. Кнежевић*

*Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за примењену и ликовну уметност*

СИНТЕЗА УМЕТНИЧКИХ СТРАТЕГИЈА У ВИДЕО-УМЕТНОСТИ – УШЋЕ ПЕПЕЛА, ВИДЕО РАД ХУАНА МАНУЕЛА ЕЧЕВАРИЈЕ

Упоредо са технолошким развојем и савременом дигиталном технологијом, видео-уметност се модификовала у складу са могућностима обраде и анимације слике, начинима презентације и интеракције са публиком. Надишавши истраживања која су се односила на сопствени медијски идентитет, видео је постао специфична врста документарне, апропријацијске или симулацијске технологије у служби стваралачког рада.

Циљ рада јесте промишљање о синтези различитих уметничких стратегија, присутних у видео-раду „Ушће пепела”, колумбијског уметника Хуана Мануела Ечеварије. Постављајући се као творац уметничке документације и као уметник алегорист, заузимајући активну улогу према културном наслеђу свог народа, Ечеварија је свој поступак оформио ослањајући се на стратегије постмодерне уметности. Његов рад указује на чест контраст који може постојати између једноставности процеса стварања и исходишта стваралачког рада, с једне, и сложености позиција са којих се уметнички рад може сагледавати, са друге стране.

Кључне речи: видео-уметност, документација, култура памћења, апропријација, постмодернизам.

Примљен: 6/20/2018 14:22:15

* irena.knezevic@kg.ac.rs

Драгана К. Кружић*

Универзитет Синџиџунум у Београду

ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОСТ, ИНТЕРМЕДИЈАЛНОСТ И ИНТЕРТЕКСТУАЛНОСТ У ДЈЕЛУ ИВАНА ЛАДИСЛАВА ГАЛЕТЕ

Циљ и предмет овог рада јесте интерпретација и анализа умјетничког стваралаштва Ивана Ладислава Галете, хрватског метамедијског умјетника и пионира експерименталног филма. Приказат ће се интертекстуални упливи кроз текстове књижевности, али и текстове визуалних умјетности, физикалних и математичких постулата и појава, филозофских и антропозофских дисциплина. У том је случају оправдано и нужно уз појам интертекстуалност везати појмове интермедијалност и интердисциплинарност. „Читање” књижевног дјела из другог медија (интермедијалност/интертекстуалност присутна је кроз филмски медиј-експериментални филм, инсталације, акције или концептуални умјетнички рад) може се протумачити појмом концептуалне метафоре (конгитивна лингвистика), као интермедијалне метафоре или интермедијалне синтезе.

Кључне речи: интертекстуалност, интермедијалност, интердисциплинарност, Галета.

Примљен: 2/20/2018 20:03:30

* dkruzic9@gmail.com

Миа М. Арсенијевић*

Универзитет у Крагујевцу
Факултет педагошких наука

НЕ-ВИДЉИВО ПРИСУТНИ: МАЈКА И ДЕТЕ У POST-PARTUM DOCUMENT-У МЕРИ КЕЛИ

„Post-Partum Document” (1973-1979) америчке уметнице Мери Кели тематизује мајчинство (универзална тема) на радикално другачији начин (прожет теоријом и (про)научним приступом), стварајући, притом, јединствен наратив у историји уметности, који је, као референца, послужио многим феминистички оријентисаним ауторима. Концизно и не претерано ’женствено’, Кели говори о сасвим обичној теми као што је свакодневно искуство жене-уметнице-мајке обавезане на кућни рад. У настојању да истражи родне и полне разлике и артикулише ’женскост’ као дискурс, а избегне интерпретације „Post-Partum Document”-а као текста који фаворизује жене и женско искуство, Мери Кели властито и тело свог детета чини не-видљиво присутним – о шестогодишњем искуству одгајања детета она говори посредно, кроз сакупљене артефакте синовљевог одрастања, своје белешке и сећања, као и аналитичке текстове који, постављени у паралели са сачуваним објектима, додатно усложњавају њихова значења и покрећу језичку игру.

Кључне речи: родне студије, феминизам, психоаналитичке студије, Мери Кели, „Post-Partum Document”.

Примљен: 6/7/2018 13:32:14

* mialukovac@yahoo.com

Драган М. Јаковљевић*

Универзитет „Etvos Lorand” у Будимпешти
Филозофски факултет
Смер за српски језик и књижевност

ПЕРСПЕКТИВЕ УМЕТНИЧКОГ СТВАРАЊА У ЕРИ НОВИХ ТЕХНОЛОГИЈА

Експанзија рачунарске технологије у 21. веку, њен уплив у готово све сегменте човекових активности, а посебно доминација глобалне интернет мреже, узрокују значајне промене и у сфери уметности. Традиционални видови комуникације, на релацији уметник-конзумент, бивају замењени средствима различитим у односу на традиционална, због чега неки видови уметности губе своју досадашњу специфичну тежину. У таквим околностима намеће се питање може ли уметност опстати у формама у којима данас егзистира и каква је њена будућност, колико је генерација 21. века спремна да прихвати уметничка дела у њиховом класичном облику и шта аутори и промотери могу да учине како би се прилагодили новим околностима. Овај рад се првенствено бави питањима будућности уметничког стварања, односом интернета и квалитета уметничких дела, последицама њиховог хиперпродуктивног пласирања путем глобалне мреже, перспективама класичне уметничке продукције, као и мотивацијом младих за сферу уметности у ери интернета.

Кључне речи: уметност, технологија, интернет, стваралаштво, перспективе.

Примљен: 6/7/2018 16:59:14

* dragjakov@gmail.com

Јована Н. Ђорђевић*

Универзитет у Крагујевцу
Факултет педагошких наука у Јагодини

АНТИЦИПАЦИЈА САВРЕМЕНЕ ИНТЕРМЕДИЈАЛНЕ УМЕТНОСТИ У УМЕТНИЧКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА ВАСИЛИЈА КАНДИНСКОГ

Овај текст има за циљ да изврши анализу одабраних уметничких радова Василија Кандинског у оквиру интермедиијалног дискурса. Уметнички рад овог уметника је, за потребе истраживања, подељен у три категорије према медијским и идејним карактеристикама, а свака категорија представљена је једним релевантним делом. Деконструкцијом уметничких радова мапирани су елементи интермедиијалности (коју је, у том тренутку, сам Кандински наслућивао кроз термин *синтеза уметности*) и идентификовани типови интермедиијалности унутар тих радова. Кроз презентацију кључних теорија и идеја Кандинског о уметности и уметничком делу, као једној сложеној структури, успостављена је његова веза са основним концептима интермедиијалности и њеном савременом појавношћу.

Кључне речи: уметност, медиј, интермедиијалност, уметнички експеримент, синтеза уметности, ликовна уметност, музика, сценска уметност.

Примљен: 6/13/2018 8:04:22

* avramjov@yahoo.com

Никос С. Арванитидис
Александра М. Арванитидис*

*Универзитет у Косовској Митровици
Факултет уметности*

МУЗЕЈ У ДОБА ДИГИТАЛНЕ УМЕТНИЧКЕ ПРАКСЕ

Проблематика продора нових медија и нових уметничких пракси у дигиталном окружењу никако није заобишла и кризу идентитета музеја као установе која „приказује”, институције старе скоро два века. Појавом компјутерске технологије све су ове пројекције добиле на квалитету и приступачности. И музеологија, као и остали поменути феномени, налазећи се у ситуацији када савремени технички медији претендују да је замене, мора преиспитати своју суштину и пронаћи онај свој незамењиви аспект који би био у стању да одбрани ексклузивност музеја у односу на његове техничко-електронске конкуренте.

Кључне речи: Дигитални музеј, Виртуелни музеј.

Примљен: 6/19/2018 17:32:48

* nikoscic@gmail.com

Војислав Л. Илић*
Тамара М. Стојановић Ђорђевић
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Универзитет у Приштини
Факултет уметности
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА ТЕХНОЛОГИЈА И ЕЛЕКТРОНСКО УЧЕЊЕ КАО ФАКТОРИ УНАПРЕЂЕЊА НАСТАВЕ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ

Информационе и комуникационе технологије (ИКТ) интензивно мењају наш свет, оне су постале свеprisутне и прожимају наше животе, а данас покушавамо да их што сврсисходније искористимо и у образовању.

Електронско-учење (Е-учење), врло широк појам који обухвата методе и технике за учење уз помоћ ИКТ-а, подразумева наставу и учење са електронским медијима. То је процес преношења знања и вештина електронским путем, уз коришћење одговарајућих рачунарских апликација, наменских програма и окружења у процесу учења. Те апликације и процеси обухватају учење коришћењем веба, рачунара, а садржаји се преносе преко различитих мрежа (интранета/екстранета) и уз помоћ мултимедије.

Е-учење омогућава различите просторе и места за креирање и дељење радова визуелних уметности, комуникацију и размену искустава са другим ученицима који су укључени у исти пројекат или сличне пројекте, пружање могућности учења и подучавања ван ограничења традиционалне учионице, у контактима са наставницима и менторима. ИКТ алати

* vilicdva@gmail.com

омогућавају нове начине за манипулацију постојеће и стварање нове уметничке праксе (као што је трансдисциплинарна или интермедијска уметност), која онда може бити дељена и представљена на интернету у интерактивном окружењу.

У овом раду ћемо дати могућности коришћења ИКТ у настави ликовне културе, како у процесима учења и подучавања, тако и у процесу стварања ликовних радова и радова визуелних уметности.

Кључне речи: информационо-комуникационе технологије, електронско-учење, настава ликовне културе.

Примљен: 6/20/2018 9:29:11

Владимир М. Ранковић*

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за примењену и ликовну уметност

ФИЛМ УМЕТНИКА КАО МЕТАУМЕТНОСТ – MONDO VENEZIANO, ФИЛМ АНТОАНА ПРИМА

Филм, као процес производње значења, не мора нужно почивати на кодовима филмског језика. То се превасходно односи на филм уметника – филмско уметничко дело којим се истражује природа филма са становишта ликовних уметности и природа ликовних уметности са становишта филма.

У овом раду разматрају се стратегије апропријације у стварању филма уметника, интертекстуалност – оријентација на туђе текстове или језик културе – у служби одређења филма уметника као дела које поседује ограничену вишезначност, односно полисемију, и, на крају, филм као уметничко дело метауметности, чији смисао јесте разумевање и разјашњавање природе, концепта и језика уметности.

Као студија случаја анализиран је филм *Mondo Veneziano – High Noon in the Sinking City*, Антоана Прима.

Кључне речи: филм уметника, метауметност, апропријација, интертекстуалност.

Примљен: 6/20/2018 11:41:51

* vladimir.rankovic@kg.ac.rs

Милош М. Ђорђевић*

Универзитет у Крагујевцу
Педагошки факултет у Јагодини

ФЕНОМЕН СМРТИ КАО АРТИКУЛАЦИЈА ДРУШТВЕНЕ РЕАЛНОСТИ У САВРЕМЕНОЈ УМЕТНОСТИ

У излагању ћемо размотрити смрт као ексцесну, активистичку и перформативну стратегију у савременој уметности у контексту разобличавања друштвене реалности. У питању су уметничке праксе које феноменом смрти индексирају друштвено ситуиране конструкције живота. На конкретним примерима „уметничких дела”, која радикално супротстављају режиме биолошког и друштвеног тела, размотрићемо могућности маркирања и разобличавања формативних економских, политичких, идеолошких и културних система, као симптома сложене савремености, са циљем корективног деловања на њих.

Кључне речи: смрт, тело, друштво, биополитика, афект.

Примљен: 6/20/2018 21:13:34

* djordjevicmilos@yahoo.com

Неда Ј. Радоичић*

Универзитет уметности
Интердисциплинарне студије

СЕНЗИБИЛНОСТ У ФИЛМУ ВИМА ВЕНДЕРСА SALT OF THE EARTH

Конвергенција музеја и филма етаблирана је као примарни конституент филмске генеалогije у Мамфордском начину читања колекције и реколекције. Ападурај истиче да је афекат у великој мери научен и шта ће нас растужити, а шта усрећити, како да то изразимо у разним контекстима. Истраживачки проблем овога рада је сензибилност у Вендерсовом филму *Со Земље* (2014). Према Казетију, реестетизација комуникације обележава последњу стратешку дужност приписану филму. Истраживачко питање овога рада је како се манифестује сензибилност у филму *Со Земље*. Према Зонтаг, живети са фотографисаним сликама патње не води нужно јачању савести и способности саосећања. Сlike анестетизују. Салгадо је био је сведок неких од кључних догађаја наше рецентне историје: интернационалних конфликта, глади и егзодуса. Примарна хипотеза овога рада је да је Салгадов фотографски опус вид искупљења човечанства. Главни циљ ове студије је да се пружи допринос подизању свести о значају фотографије и филма у развоју хуманизма.

Кључне речи: сензибилност, афект, ангажована фотографија, филм, самореференцијалност.

Примљен: 6/23/2018 8:43:40

* nedaradoicic@gmail.com

Лидија А. Маринков Павловић*

Универзитет у Новом Саду
Академија уметности

САВРЕМЕНО СЛИКАРСТВО КАО ПЛУРАЛНА УМЕТНИЧКА ПРАКСА

Интермедијалне, мултимедијалне или постмедијалне уметности данас представљају доминантне видове савремене уметничке праксе. Иако се, у конвенционалним оквирима теоријске и уметничке праксе, сликарство и даље схвата као посебан, дефинисан, односно традиционални ликовни медиј, већ су искуства раних авангардних покрета указала на то да уметничке праксе које се одвијају унутар оштрих дисциплинарних граница и уске медијске специјализације не реализују у пуној мери еманципаторске потенцијале ликовне уметности.

Циљ овог рада је указивање на плуралне аспекте савременог сликарства, који се могу сагледати кроз анализу језика, медија и процедура сликарске уметничке праксе. Са новим технолошким и информацијским револуцијама, сликарство је показало довољно флексибилности да у себе инкорпорира нове материјале и технике, да се прилагоди новим визуелним изазовима, али и да, са друге стране, преиспита и редефинише одређене константе које су се чиниле неупитним до пре само тридесетак година. У том смислу, сликарство данас може представљати отворену и плуралну уметничку платформу која се у сваком погледу мења и, стога, и даље остаје актуелна.

Кључне речи: савремено сликарство, језик, медиј, процедуре, интермедијалност.

Примљен: 9/1/2018 21:41:07

* lidija_27@yahoo.com

Маја С. Станковић*

Народни музеј у Крагујевцу
Одељење за историју уметности

НИВОИ ПРЕПОЗНАВАЊА У КОМУНИКАЦИЈСКОЈ ФЕНОМЕНОЛОГИЈИ ДЕЛА ЛИКОВНЕ УМЕТНОСТИ – НАЗИВ ДЕЛА – СУШТИНА, ПАРАЛЕЛНА СТВАРНОСТ ИЛИ ИГРА РЕЧИ

Именоване дела ликовне уметности у функцији препознавања, тумачења или грађења паралелне стварности у просторима изван ликовних (језичко-филозофско-семантичка димензија), посебна је категорија која улази у домен интердисциплинарности. Комуникација дела са публиком зависи у доброј мери од назива, који даје уметник, а који се много пута темељи на потпуно самосталној и, у односу на суштину, па чак и мотив, независној формулацији, па и игри речи. Називи могу и да заведу и одведу на погрешан пут, али су исто тако важни јер су нам водичи у комуникацији не само са делом. Они опстају као део колективног памћења, препознавања конкретног дела из историје уметности и готово је незамисливо како бисмо без њих. О томе како су се мењали кроз историју ови, условно речено, секундарни пратиоци, учесници у формирању ореола целовитости уметничког дела, говори рад, који отвара питања препознавања и маркирања у будућности ликовних вредности једног времена о којима ће учити или ће их само памтити као репере за сопствено дело и критички суд, генерације које долазе.

Кључне речи: језик, именовање, формулација, препознавање, комуникација, симболика, тумачење.

Примљен: 9/26/2018 8:55:47

* majastankovic321@gmail.com

Бојана М. Јерковић Бабовић*
Небојша С. Фотирић

Универзитет у Београду
Архитектонски факултет
Депарتمان за архитектуру

АРХИТЕКТУРА ТОКОВА: ПОЗИЦИЈА АРХИТЕКТОНСКЕ ФОРМЕ ИЗМЕЂУ КРЕИРАЊА ОБЈЕКТА И КРЕИРАЊА ПОРУКЕ

Основна идеја у овом раду је да се истражи разлика у позицији архитектонске форме између функционалистичког и популистичког гледишта, односно, креирања објекта и креирања поруке у контексту архитектуре 20. века. У овом раду истражује се како технолошком, инжењерском реториком, са једне, и популаризацијом комуникационих кодова архитектуре, са друге стране, архитектуру токова карактерише дисперзија утемељених формалних карактеристика и промена од објективног, универзалног израза функције кретања, до субјективног, релационог искуства, популаризованог формалног израза. Функционалистичко и популистичко становиште се у раду истражују у односу на аспекте токова, где се, са једне стране, кретање, брзина и мобилност, као конститутивни модерности, манифестују у тектонским, конструктивним вредностима архитектонске форме, а, са друге стране, манифестују превласт знакова комерцијалне комуникације у архитектури.

Кључне речи: архитектура, ток, форма, популизам, функционализам.

Примљен: 5/31/2018 9:12:42

* bojana.jerkovic@arh.bg.ac.rs

Ана М. Зорић*
Милош С. Костић

Универзитет у Београду
Архитектонски факултет

ПРОСТОРИ МИРА – РЕКРЕАЦИЈА КАО МЕТОД ПРОГРАМСКЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ ВОЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Периодом транзиције, поједини простори војне инфраструктуре социјализма бивају део процеса конверзије у цивилне сврхе или трајно напуштени, стварајући празне просторе унутар и изван градских средина.

У овом раду биће анализирани војни аеродроми и атомска склоништа, као простори чија је првобитна функција изгубљена са променом идеологије. Главни фокус биће на студији случаја спонтане трансформације аеродрома у Ковину и атомских склоништа на Новом Београду, као два типа војне инфраструктуре различитог степена отворености за цивиле. У циљу разумевања потенцијалних модела њихове трансформације у мирнодопским условима, рад ће се бавити анализом карактера и просторних квалитета ових зона за унапређење живота локалне заједнице, кроз истраживање рекреације као главног просторног критеријума. Рекреација, као широка и отворена област у савременој теорији, у раду је препозната као носилац додатних вредности и квалитета, који карактеришу савремени живот грађана.

Кључне речи: напуштени простори, војна инфраструктура, идеологија, рекреација, постсоцијализам.

Примљен: 5/31/2018 13:48:43

* ana.zoric@arh.bg.ac.rs

Ивана М. Ракоњац*
Бојана М. Јерковић Бабовић

Универзитет у Београду
Архитектонски факултет

ФЛУИДНОСТ ГРАНИЦЕ ОТВОРЕНОГ ЈАВНОГ ПРОСТОРА

Граница, као место сусрета два подручја различитог значаја, осликава својства простора које спаја. Услед дуалне природе коју поседује, наглашена је флуидност границе, која се испољава са аспекта перцепције простора у току кретања у отвореном јавном простору. Циљ овог рада огледа се у разумевању релативног односа границе и корисниковог доживљаја амбијенталних и архитектонских вредности отвореног јавног простора у оквиру сложеног савременог контекста града. Флуидност границе се у раду огледа у формирању динамичног доживљаја отвореног јавног простора у току кретања и истражује у односу на аспекте флексибилности, континуалности и пропустљивости. Као последица различитог схватања граница од стране корисника, јавља се мноштво доживљаја визуелне динамике простора услед промене разумевања хијерархије архитектонских елемената.

Кључне речи: ток, флексибилност, континуалност, пропустљивост, амбијенталне вредности.

Примљен: 6/2/2018 11:27:53

* i.rakonjac@arh.bg.ac.rs

Драгана М. Васиљевић Томић*

Маријана Д. Милановић

Универзитет у Београду
Архитектонски факултет

МЕХАНИЗМИ ПАМЋЕЊА КАО МЕТОД ФОРМИРАЊА КУЛТУРНО-ПРОСТОРНОГ ИДЕНТИТЕТА

При конципирању рада успостављена је теоретска основа преузета из теорије о механизмима памћења, односно заборава, са посебним освртом на различите врсте амнезија. Питању односа прошлости и садашњости може се прићи на више начина. Можемо да памтимо и да размишљамо, као што можемо да покушамо да заборавимо и порекнемо. Можемо и покушати да прекројимо слику прошлости у складу са актуелним политичким, друштвеним или културним интересима прошлости. Пројекти сећања се јављају као напори да се обезбеди присуство сегмената прошлости у циљу формирања идентитета садашњости. Методолошки гледано, парамнезија има двоструку улогу: са једне стране, као инструмент за раздвајање битног од небитног, односно памћења од заборава, а, са друге стране, има улогу у склапању делова слагалице у нову целину. Историја, у овом случају, није фиксна – њом се може манипулисати, а мењањем историје мењају се и токови будућности. Парамнезија се, дакле, може и свесно испројектовати и, самим тим, може се каналисати основна идеја која стоји иза ње.

Кључне речи: изложба, метода, културни простор, архитектура, идентитет.

Примљен: 6/13/2018 14:00:14

* draganavt2@gmail.com

Вања Р. Спасеновић*
Ивана М. Ракоњац

Универзитет у Београду
Архитектонски факултет

МАПИРАЊЕ КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИХ АМБИЈЕНТАЛНИХ ЦЕЛИНА БЕОГРАДА: ПРИМЕНЉИВОСТ ПСИХОГЕОГРАФСКИХ МЕТОДА

Урбано окружење представља сложени систем физичке и функционалне структуре, људских међуодноса и наслеђених вредности које дефинишу идентитет града. Поменути елементи су у сталној међусобној интеракцији, те се вишеслојност карактеристика једне територије може дефинисати методама мапирања скупа елемената грађене структуре сродних амбијенталних вредности. Циљ овог рада огледа се у препознавању специфичних амбијенталних целина Београда које представљају потенцијал за развој савремених токова културе, уз очување културног наслеђа града. Испитивањем применљивости општих метода мапирања на студији случаја Београда дефинишу се аспекти техника психогеографског мапирања у специфичном локалном контексту.

Кључне речи: атмосфера, амбијенталне вредности, културно наслеђе, психогеографија, мапирање, визуелна интерпретација.

Примљен: 6/20/2018 21:51:28

* vanja.spasenovic@gmail.com

Марко Ж. Грковић*

Завод за заштитну споменика културе у Крагујевцу

ВИРТУЕЛНА РЕКОНСТРУКЦИЈА АНТИЧКОГ ГРАДА NORREUM MARGI

Остаци античког града Norreum Margi налазе се између река Раванице и Мораве, на простору савремене касарне у центру града Ђуприје. Град се налазио на римском војном путу *via militaris*, који је спајао римске провинције у средњој Европи са балканским провинцијама и Грчком током III века. Од римског времена до данас, на простору ове фортификације, лоцираном на средишту пловног тока Мораве а у непосредној позадини лимеса на Дунаву, смењивале су се војне посаде. Положај града омогућио је да се он развија као пункт за прикупљање жита, односно, пореза у природи, занатско-трговински центар, а у IV веку је у њему отворена царска радионица за израду оружја. Као складиште жита – *horreum*, значајан је као војно складиште у оквиру снабдевачких пунктова римских легија, који су били распрострањени широм империје. Антички град је уништен средином V века у хунској најезди. Виртуелна реконструкција је покушај да се, уз помоћ савремене технологије, на темељима археолошких остатака, али и сличних аналогја са осталим римским утврђењима широм Царства, направи жива слика једног од најзначајнијих утврђења у Србији, јужно од Саве и Дунава. Пројекат је настао као потреба да се Музеју Norreum Margi – Равно из Ђуприје пружи додатан садржај за едукативне и научне сврхе, али и да се свим посетиоцима приближи начин градње и живота једне значајне цивилизације која је свој дубок траг оставила на овим просторима.

Кључне речи: виртуелна реконструкција, Римско царство, археолошка истраживања.

Примљен: 8/30/2018 6:52:57

* sergrka@gmail.com

Јелена В. Атанасијевић*
Драган Н. Марчевић

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

SMART CITIES

Smart City је занимљив урбанистичко-архитектонски дискурс који повезује старе и нове идеје у развоју градова, односно просторних подцелина. У раду ће бити представљени паметни градови, који представљају различите вредности/предности нових технологија. Фокус је на традиционалном концепту планирања, уз примену нових технологија кроз изабране референтне лејере урбанистичких целина. Локални екосистеми и инфраструктура, у корелацији са планирањем региона, могу да припреме одрживе мреже за нове паметне градове за ефикасније планирање. Главни изазови су регулација економских и еколошких параметара да би се постигао складан систем. Основна идеја у дефинисању паметних градова је урбанизација-иновативна технологија-енергетске ефикасности-одрживости. Главни концепт планирања обухвата употребу open data-а, као полазни тренд у дефинисању свих каснијих корака у реализацији плана.

Кључне речи: smart city, open data, иновативне технологије, одрживост, урбано планирање.

Примљен: 9/9/2018 8:56:16

* jelena.filum@kg.ac.rs

Филолошко-уметнички факултет Крагујевац

СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ
Књига резимеа са XIII међународног научног скупа одржаног
на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (26-27. X
2018)

Лектура

Тамара Лутовац
Александра Матић
Ђорђе Радовановић

За издавача

Зоран Комадина, редовни професор
В. д. декан Филолошко-уметничког факултета

Технички уредник

Стефан Секулић

Штампа

Донаш Граф

Београд

Тираж

200

